

HEROVERWEGINGSONDERZOEK

REGELING TEGEMOETKOMING STUDIEKOSTEN

Juli 1990

**BEGROTINGSVOORBEREIDING 1991
DEELRAPPORT NR. 2**

RAPPORT VAN DE HEROVERWEGINGSWERKGROEP
REGLING TEGEMOETKOMING STUDIEKOSTEN

Inhoudsopgave

	blz.
Inleiding	2
1. Beleidsbeschrijving	4
2. Overwegingen ten aanzien van huidige situatie	11
3.1 Stroomlijning en vereenvoudiging van de TS-regeling	15
3.2 Integratie van de TS-regeling in de Algemene Kinderbijslagwet	28
3.3 Integratie van de TS-regeling in de Loon- en Inkomstenbelasting	44
3.4 Combinatievariant	53
3.5 -20%-variant op de Vereenvoudigingsvariant	58
4. Samenvatting	63
Appendix 1 Samenstelling werkgroep	75
Appendix 2 Taakopdracht	76
Appendix 3 Achtergrondinformatie bij hoofdstuk 1	77

juli 1990

INLEIDING

De heroverweging Regeling Tegemoetkoming Studiekosten (TS) maakt deel uit van de heroverwegingsronde zoals aangekondigd in de Miljoenennota 1990. Voor de samenstelling van de werkgroep wordt verwezen naar appendix 1.

In de heroverwegingswerkgroep Regeling Tegemoetkoming Studiekosten is de desbetreffende regeling conform de taakopdracht (zie appendix 2) tegen het licht gehouden.

Bij deze heroverweging zijn de navolgende uitgangspunten en elementen betrokken:

- mogelijk sterke vereenvoudiging van de regeling, ook in bestuurlijk opzicht;
- de externe relaties met andere regelingen zoals de kinderbijslag en de loon- en inkomstenbelasting, welke regelingen - zij het uit anderen hoofde - op dezelfde doelgroep gericht zijn;
- het feit dat O&W door middel van een inkomensafhankelijke regeling inkomenspolitiek bedrijft waardoor mede de marginale druk in het geding komt;
- het feit dat de regeling ook O&W-vreemde elementen zoals levensonderhoud (uitwonendheid) omvat.

Bij de gekozen oplossingsrichtingen valt grofweg een onderscheid te maken in:

1. een stroomlijning en vereenvoudiging van de huidige regeling;
2. vertalingen en (gedeeltelijke) integratie van de regeling in de kinderbijslag en/of de loon- en inkomstenbelasting.

Vanzelfsprekend zijn ook mengvormen van bovengenoemde richting denkbaar.

Als ijkpunt voor alle oplossingsrichtingen geldt het totaal van collectieve uitgaven van de TS-regeling voor 12- 17-jarigen (TS17-) in het ijkpuntjaar 1994 (f 308,7 mln.).

Het rapport is als volgt opgebouwd.

In hoofdstuk 1 wordt een beschrijving van het beleid, alsmede van de totstandkoming daarvan gegeven.

Hoofdstuk 2 bevat een aantal overwegingen en oplossingsrichtingen.
In hoofdstuk 3 is een uitwerking gegeven van een aantal varianten:

- in 3.1 stroomlijning en vereenvoudiging
- in 3.2 integratie van de TS-regeling in de Algemene Kinderbijslagwet;
- in 3.3 integratie van de TS-regeling in de loon- en inkomstenbelasting;
- in 3.4 een "combinatievariant" die elementen van de voorgaande varianten bevat;
- in 3.5 twee "-20% varianten" op de in 3.1. beschreven vereenvoudigingsvariant.

Hoofdstuk 4 bevat een samenvatting van het rapport.

HOOFDSTUK 1 BELEIDSBESCHRIJVING REGELING TEGEMOETKOMING STUDIEKOSTEN

Inleiding

In deze beleidsschrijving wordt in de eerste plaats kort ingegaan op de inhoud van de regeling; vervolgens wordt een beeld geschetst van de historie van de regeling, waarna een en ander wordt opgemerkt over de juridische grondslag van de TS-regeling. Vervolgens wordt kort ingegaan op het huidige beleid ten aanzien van de TS-regeling.

Het relatief summiere karakter van deze beleidsbeschrijving wordt ingegeven door de behoefte de omvang van het rapport zo veel mogelijk te beperken. Voor meer gedetailleerde informatie over inhoud en geschiedenis van de TS-regeling wordt verwezen naar appendix 3.

De Regeling Tegemoetkoming Studiekosten (TS-regeling)

Het is waarschijnlijk het meest eenvoudig de Regeling Tegemoetkoming Studiekosten aan te duiden als de vorm van studiefinanciering die voorafgaat aan de in de WSF 18+ geregelde studiefinanciering voor scholieren en studenten van 18 jaar en ouder.

Tot het moment waarop de WSF 18+ ingaat, kunnen studerende(n) in het L.A.V.O., M.A.V.O., H.A.V.O., V.W.O., L.B.O., M.B.O., H.R.O. en W.O. een beroep doen op de TS-regeling. De TS-regeling moet door de verzorgende ouder(s) of voogd worden aangevraagd. De hoogte van de tegemoetkoming is afhankelijk van het inkomen, het eventuele vermogen en het aantal afhankelijke kinderen van de verzorgende ouder(s). Het inkomen van de studerende zelf blijft buiten beschouwing.

Om in aanmerking te kunnen komen voor een tegemoetkoming in het kader van de TS-regeling moet aan bepaalde voorwaarden worden voldaan. Deze hebben betrekking op:

- * schoolsoort,
- * nationaliteit en
- * inkomen.

Schoolsoort

Om in aanmerking te komen dient de instelling waaraan de studerende onderwijs volgt door de overheid te zijn bekostigd of aangewezen. Daarnaast moet er sprake zijn van volledig dagonderwijs aan een onderwijsinstelling in Nederland.

Nationaliteit

In beginsel moet de studerende de Nederlandse nationaliteit bezitten. Op dit principe zijn een aantal uitzonderingen die betrekking hebben op lopende naturalisatieverzoeken, artikel 10 van de Vreemdelingenwet, artikel 9 van de Vreemdelingenwet, danwel bij het bezit van een vergunning tot verblijf zonder beperkingen.

Inkomen

De tegemoetkoming is afhankelijk van de draagkracht van de verzorgende ouder. De draagkracht wordt vastgesteld aan de hand van:

- het belastbaar inkomen van beide verzorgende ouder(s);
- het aantal financieel afhankelijke kinderen.

Het eventuele vermogen van de verzorgende ouder(s) wordt via een bijdrage uit de belastbare som van het vermogen verrekend met de tegemoetkoming.

De vergoedingen

De TS-regeling kent diverse onderdelen. Onderscheid wordt gemaakt tussen:

- * directe studiekosten: kosten van boeken en leermiddelen;
- * reiskosten;
- * meerkosten van uitwonend zijn;
- * wettelijk verschuldigd lesgeld;
- * wettelijk verschuldigd collegegeld.

Van belang is vast te stellen dat de tegemoetkoming wordt verstrekt in de vorm van een gift. Na afloop van de studie behoeft dus niets te worden terugbetaald. De uitgekeerde tegemoetkoming is tevens vrij van belasting- en premieheffing. Verzorgende ouders hoeven de tegemoetkoming in de studiekosten dus niet op te geven

bij de Belastingdienst. De tegemoetkoming moet wel worden opgegeven aan de Sociale Verzekeringsbank. Voor de kinderbijslag is de tegemoetkoming in de studiekosten namelijk van invloed op het al dan niet kunnen voldoen aan de onderhoudseisen van de kinderbijslag-regeling.

De historie van de TS-regeling

De regeling Tegemoetkoming Studiekosten vindt (overigens eveneens als de TS-regeling voor studerenden van 21 jaar en ouder, de TS21+-regeling) zijn oorsprong in het pré-WSF tijdperk (vóór 1 oktober 1986). In die periode gold voor voltijds-studenten uit het w.o. het krachtens artikel 80 van de WWO vastgestelde Reglement Rijksstudietoelagen 1964. In het voortgezet onderwijs is de W.V.O. in 1968 tot stand gekomen. Ook daarin is (in artikel 121) een bepaling opgenomen dat bij AMvB voorschriften worden vastgesteld omtrent de tegemoetkoming in de kosten verbonden aan het bezoeken van een school voor het V.O.

In 1974 werd het Besluit Studietoelagen W.V.O. van kracht. De essentie van dat Besluit is te vinden in:

- * artikel 2, 2e lid dat de mogelijkheid geeft nadere regels te stellen voor vergoeding (anders dan een studietoelage);
- * artikel 3, dat de voorwaarden geeft:
  - a. geschiktheid voor de gekozen studie en
  - b. het draagkrachtprincipe.
- * de artikelen 1 tot en met 10, die administratieve voorschriften geven;
- * artikel 31, dat bepaalt dat de minister nadere regels publiceert in de Nederlandse Staatscourant. Overigens wordt niet bepaald dat dit jaarlijks dient te geschieden;
- * artikel 32, waarin de mogelijkheid is opgenomen dat de minister zelf een voorziening treft ingeval het Besluit onredelijk uitpakt.

In het onderstaande wordt voor de periode vanaf 1974 op basis van de publicaties in de Staatscourant en, vanaf 1984, in de O. en W.-publicatie Uitleg, kort aangegeven welke ontwikkelingen en wijzi-

gingen de TS-regeling heeft ondergaan.

Hoewel de motieven voor deze wijzigingen en aanpassingen op sommige momenten wel zijn vermeld, geldt dat niet in alle gevallen. In het algemeen kan gesteld worden dat vanaf het in werking stellen van de TS-regeling als belangrijkste motief heeft gegolden de toegankelijkheid van het onderwijs te waarborgen. Dat dit motief niet in geschreven vorm in de regeling zelf, noch in de juridische grondslag daarvan is terug te vinden heeft de opeenvolgende bewindslieden niet verhinderd juist dit motief het richtsnoer te laten zijn voor aanpassingen en wijzigingen.

1976: Er vindt een verhoging plaats van de directe studiekosten en reiskosten, één en ander heeft geen invloed op de aanspraken op kinderbijslag en/of kinderaftrek.

1978: Op basis van een uitgevoerde enquête vindt een differentiatie plaats per studierichting. De financiële draagkracht van de ouders is uitgangspunt voor de tegemoetkoming. De maxima voor directe studiekosten, reiskosten voor thuiswonende leerlingen en meerkosten uitwonende leerlingen worden direct gekoppeld aan de hoogte van het belastbaar inkomen van de ouders.

HBO-studenten worden uitgesloten omdat zij een beroep kunnen doen op een rijksstudietoelage.

1979: Een compensatieregeling wordt ingevoerd ten behoeve van uitwonende leerlingen van het secundair onderwijs, een compensatieregeling die wordt ingebouwd in de TS-regeling.

1979: Introductie van een nieuw systeem van leeftijdstoelage, hetgeen een tegemoetkoming betekent aan de beperking van de meervoudige kinderbijslag voor schoolgaande kinderen van 16 en 17 jaar. Er vindt een voorheffing op de uitkering plaats, zodat over de tegemoetkoming meestal geen belasting meer hoeft te worden betaald.

1980: De normen van de TS-regeling worden volledig uitgewerkt.

1984: Er wordt een extra rubriek in de TS-regeling ingevoerd: "overige studiekosten voor kinderen die 16 of 17 jaar worden".

Verder worden vanaf 1983-1984 studietoelagen toegekend aan leerlingen in het VO vanaf 21 jaar.

1985: In de regeling worden leeftijdsgrenzen opgenomen:

- a. tot 18 jaar.
- b. van 18 tot 21 jaar.

1986: Een nieuwe Regeling voor studerenden tot 18 jaar. De regeling wordt opgenomen in de nieuwe Wet op de Studiefinanciering, maar nog niet ingevoerd.

Terugbrengen van de leeftijdsgrens in de bestaande TS-regeling van 21 naar 18 jaar.

Eén regeling voor VO-leerlingen en HO-studenten.

Reikwijdte van de Regeling wordt uitgebreid.

Vervallen van de voortgangscontrole.

1987: Tegemoetkoming in de lesgelden voor 16 en 17-jarige VO-leerlingen volgens tabel.

Juridische grondslag van de TS-regeling

De "nieuwe" WSF van 1986 bevat in de artikelen 135, 136 en 137 bepalingen omtrent het vervallen verklaren van de bepalingen uit de WVO, WWO en WOU die de grondslag vormen voor de TS-regeling. In artikel 151 WSF wordt echter bepaald dat artikelen of onderdelen van artikelen bij Koninklijk Besluit in werking moeten worden gesteld. Voor de desbetreffende hoofdstukken van de WSF 18+, zijnde III en IV, zijn tot op heden geen KB's tot stand gekomen.

De wettelijke grondslag van de TS-regeling is derhalve nog steeds artikel 121 van de uit 1974 daterende WVO. In het besluit studietoelagen WVO is hieraan uitvoering gegeven. Artikel 31 van dat besluit schrijft voor dat de minister nadere regels publiceert in de Nederlandse Staatscourant.

Vanaf 1974 is dat ook inderdaad gebeurd, zodat de terugblik moet worden onderscheiden in de periode tot 1974 en de periode vanaf dat jaar. Vanaf het jaar 1985 worden de nadere regels van de minister in de periodiek Uitleg van het ministerie gepubliceerd. Op basis van dit Besluit zijn in de loop van de jaren, vanuit diverse, in het algemeen politieke, motieven aanvullende regels gesteld.

De politieke motieven betroffen steeds, het is in het voorgaande reeds gesteld, het waarborgen van de toegankelijkheid van het onderwijs.

Het huidige beleid

Hiervoor is een overzicht gegeven van de ontwikkeling van het beleid ten aanzien van de TS-regeling tot en met 1987. Sedert dat jaar is het beleid niet wezenlijk veranderd. De voornaamste wijzigingen betroffen steeds aanpassingen van de bedragen op basis van indexering.

Voor het schooljaar 1990/1991 is een nieuwe brochure uitgebracht die op zeer ruime schaal wordt verspreid en die beschikbaar is voor een ieder voor wie de TS-regeling relevant is. Voor de beschrijving van het huidige beleid wordt eenvoudshalve verwezen naar de als bijlage bij dit hoofdstuk bijgevoegde brochure.

De basis voor de uitvoering van het beleid ten aanzien van de TS-regeling is nog steeds, zoals ook hiervoor al gesteld, het Besluit Studietoelagen WVO uit 1974. Naast deze formele basis worden door de productgroep TS van de Informatiseringsbank, die is belast met de uitvoering van de TS-regeling, praktische uitvoeringsregels gehanteerd. Het zou te ver voeren om in het kader van deze rapportage te beschrijven hoe aan de discretionaire bevoegdheid ten aanzien van de uitvoering van de TS-regeling door de Informatiseringsbank vorm gegeven wordt.

Geen van die aanvullende uitvoeringsregels heeft tot hoofddoel gehad te komen tot een vereenvoudiging danwel stroomlijning van de regeling. Evenmin is er in de loop van die periode sprake geweest van een (zichtbaar) streven naar efficiency door (bijvoorbeeld) te onderzoeken of aansluiting bij verwante regelingen die worden uitgevoerd door andere departementen tot de mogelijkheden zou behoren. Wel is een systematische gegevenscontrole met behulp van de Belastingdienst tot stand gekomen met het oog op de inkomensafhankelijkheid van de regeling.

Volstaan wordt daarom met de opmerking dat de TS-regeling een inkomensverschillen corrigerende regeling is, die tot doel heeft de toegankelijkheid van het onderwijs te garanderen.

HOOFSTUK 2 OVERWEGINGEN EN OPLOSSINGSRICHTINGEN

De opdracht aan de werkgroep Heroverweging TS heeft de leden geconfronteerd met de vraag naar de oorspronkelijke bedoeling van de regeling.

De aanleiding voor het ontwerpen van de TS-regeling werd destijds gevonden in de behoefte om de toegang tot het onderwijs te verzekeren, juist ook voor kinderen uit gezinnen met lage inkomens.

Naar het oordeel van de werkgroep is ook thans nog voldoende reden om de toegankelijkheid van het onderwijs voor deze leerlingen met extra zorg te bezien, ook al kan men zich afvragen of in de loop der tijd de TS-regeling in bepaalde gevallen overcompensatie tot stand heeft gebracht (zie tabel 15).

Al met al geeft de actuele toetsing van de doelstelling van de TS-regeling aan de oorspronkelijke bedoeling weinig aanleiding tot discussie over de bedoelingen.

Een sterker motief voor heroverweging vond de werkgroep in een toetsing van de gegroeide regeling aan de eisen die men thans stelt aan een uitkeringsregeling.

De samenleving van vandaag eist rechtszekerheid, doorzichtigheid en eenvoud van regelgeving. Aan de eisen van doorzichtigheid en eenvoud van regelgeving voldoet de TS-regeling in onvoldoende mate en derhalve heeft de werkgroep veel aandacht besteed aan vereenvoudiging zonder oorspronkelijke bedoelingen geweld aan te doen.

De bestuurlijke plaatsbepaling van de TS-regelgeving vormde de derde invalshoek waarbinnen de werkgroep de regeling kritisch beschouwde. De huidige positionering binnen het departement van onderwijs is historisch gezien begrijpelijk, het gaat immers om toegankelijkheid van jeugdigen tot onderwijs.

Nadere beschouwing kan echter twijfel opleveren aan de juistheid van deze departementele positionering. In wezen immers is de TS-regeling een onderdeel van inkomensbeleid met betrekking tot jeugdigen. Er zijn associaties tussen TS en de zorgsector van het

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, immers het element levensonderhoud (bij uitwonendheid) heeft in de huidige TS-regeling een plaats.

Tevens moet hierbij in de beschouwing worden betrokken dat O. en W. middels de TS - een inkomensafhankelijke regeling - inkomenspolitiek bedrijft waardoor mede de marginale druk in het geding is.

Daarnaast is er een relatie met andere regelingen zoals de kinderbijslag en de loon- en inkomstenbelasting, welke regelingen - zij het uit anderen hoofde - voor dezelfde doelgroep van belang zijn. Technische uitvoeringsimplicaties van deze inkomensafhankelijke regeling die het belastbaar inkomen als berekeningsgrondslag heeft zouden in de richting van Financiën kunnen wijzen.

Voorts kan worden opgemerkt dat er thans een relatie bestaat tussen de TS-regeling en de AKW.

Elke variant waarbij de TS-regeling geheel komt te vervallen heeft automatisch gevolgen voor de AKW.

Een tegemoetkoming op grond van de TS wordt voor de beoordeling van het recht op kinderbijslag namelijk als eigen inkomen van het kind aangemerkt. Dit kan tot gevolg hebben dat het recht op kinderbijslag geheel of gedeeltelijk komt te vervallen. Afschaffing van de TS-regeling heeft daarom een uitbreiding van de AKW-rechten tot gevolg.

Vanuit deze overwegingen heeft de werkgroep een aantal beleidsvarianten ontwikkeld die enerzijds naast een stroomlijning en vereenvoudiging van de TS-regeling zelf, anderzijds ook een vertaling geven naar de AKW-methodiek of de oplossing zoeken in de sfeer van de belastingheffing. Ook een combinatievariant is in de beschouwing betrokken.

Op alle in hoofdstuk 3 genoemde varianten is een -20%-variant denkbaar. De werkgroep heeft zich in deze beperkt tot het aangeven van twee -20% varianten ten opzichte van de vereenvoudigingsvariant. Bij elk van de varianten zijn de inkomenseffecten opgenomen. Hierbij is 1989 als basis genomen.

Voor deze inkomenseffecten wordt aangesloten bij de twee grootste groepen in de huidige TS-populatie:

- TS-gerechtigden zonder reiskostenvergoeding (67%);

- TS-gerechtigden met een reiskostenvergoeding waarvoor een gemiddelde is genomen (33%).

Een combinatie van deze twee groepen wordt niet zinvol geacht als basis voor een beoordeling van de inkomenseffecten: het gemiddelde van gemiddelden leidt tot mitigeren van effecten van veranderingen, die gemakkelijk een onderschatting van de positieve en negatieve inkomenseffecten kan geven.

Als vergelijkingsbasis worden in dit rapport de volgende situaties gepresenteerd (tabel 1).

Tabel 1 Tegemoetkoming studiekosten met en zonder reiskostenvergoeding voor een aantal gezinssituaties, 1989

Inkomen	Gezins- situatie	TS met reiskosten	TS zonder reiskosten
<u>1 kind</u>			
Minimum	12-15 jaar	832	300
	16-17 jaar	2262	1730
Modaal	12-15 jaar	477	0
	16-17 jaar	1507	1030
1½ modaal	12-15 jaar	0	0
	16-17 jaar	343	343
<u>2 kinderen</u>			
Minimum	12-15 jaar	1664	600
	12-15 jaar en 16-17 jaar	3094	2030
Modaal	12-15 jaar	954	0
	12-15 jaar en 16-17 jaar	2159	1205
1½ modaal	12-15 jaar	0	0
	12-15 jaar en 16-17 jaar	687	687
<u>3 kinderen</u>			
Minimum	12-15 jaar	2496	900
	2x 12-15 jaar en 16-17 jaar	3926	2330
Modaal	12-15 jaar	1596	0
	2x 12-15 jaar en 16-17 jaar	2976	1380
1½ modaal	12-15 jaar	1005	0
	2x 12-15 jaar en 16-17 jaar	1692	687

HOOFDSTUK 3.1 STROOMLIJNING EN VEREENVOUDIGING VAN DE TS-REGELING

Inleiding

De tegemoetkoming studiekosten (TS) bestaat uit de volgende onderdelen:

- tegemoetkoming in boekengeld;
- tegemoetkoming in reiskosten voor thuiswonende studerenden;
- tegemoetkoming in meerkosten voor uitwonende studenten;
- tegemoetkoming in les- of collegegeld.

De hoogte van de tegemoetkoming studiekosten per onderdeel is afhankelijk van:

- de leeftijd van de studerende;
- het ouderlijk inkomen in combinatie met
- het aantal kinderen in het gezin.

In de volgende paragrafen wordt een aantal vereenvoudigingen van de regeling tegemoetkoming studiekosten gepresenteerd. De vereenvoudigingen bestaan uit:

- vereenvoudiging van inkomens- en leeftijdsrelaties;
- fixering van variabele onderdelen.

Bij de vereenvoudiging worden de inconsistenties, die zich momenteel voordoen in de TS-regeling zelf en tussen de TS-regeling en de WSF, opgelost.

Vereenvoudiging van inkomens- en leeftijdsrelaties

Leeftijdsrelatie

De huidige regeling tegemoetkoming studiekosten maakt voor dezelfde kosten een onderscheid naar leeftijd. Zo zijn de regelingen verschillend voor degenen die 15 jaar of jonger zijn, dan wel 16, 17 of

18 jaar zijn. In overweging wordt gegeven dit onderscheid naar leeftijd geheel te laten vervallen.

Inkomensrelatie

Bij de huidige regeling tegemoetkoming studiekosten worden zowel het belastbaar inkomen als de onderdelen van de tegemoetkoming verdeeld in 13 "schijven". Bijvoorbeeld, de tegemoetkomingen voor het onderdeel directe studiekosten voor 16 jaar en ouder zijn voor de:

eerste schijf	f 700,--
tweede schijf	f 525,--
derde schijf	f 350,--
vierde schijf	f 175,--
volgende schijven	f -,--.

De inkomensschijven beginnen bij f 27.270,-- en worden verhoogd met f 1.670,-- per schijf:

eerste schijf:	tot en met f 27.270,--
tweede schijf:	tot en met f 28.940,--
derde schijf:	tot en met f 30.610,--
etc.	
dertiende schijf:	boven f 45.641,--.

Elke "inkomensschijf" geeft recht op een "tegemoetkomingsschijf". Zo geeft de eerste inkomensschijf (tot en met f 27.270,--) recht op de eerste tegemoetkoming directe studiekosten van f 700,--; de tweede schijf (tot en met f 28.940,--) op f 525,-- directe studiekosten, etc.

Behalve van het inkomen hangt de tegemoetkoming ook af van het aantal kinderen. Elk volgend kind telt als het ware voor één schijf. Zo valt een ouder met een inkomen tot f 30.610,-- en drie kinderen in de eerste schijf, met twee kinderen in de tweede schijf en met één kind in de derde schijf:

$f 30.610 - (2 \times f 1.670) = f 27.270$	: inkomensklasse 1;
$f 30.610 - (1 \times f 1.670) = f 28.940$	: inkomensklasse 2;
$f 30.610 - (0 \times f 1.670) = f 30.610$	: inkomensklasse 3.

In de hierna weergegeven gedachte over te gaan tot fixering van de variabele onderdelen, is per onderdeel de tegemoetkoming op één bedrag gesteld. Als voorbeeld de tegemoetkoming directe studiekosten, die niet meer varieert van f 175,-- tot f 700,--, maar gefixeerd is voor m.b.o./ h.b.o./w.o. op f 800,-- en voor het overig onderwijs op f 400,--.

Daardoor kan er op grond van het inkomen sprake zijn van een dichotome situatie: beneden een bepaalde inkomensgrens is de tegemoetkoming totaal, daarboven is de tegemoetkoming nihil. De inkomensgrens is zodanig gekozen dat de uitgaven per onderdeel zo veel mogelijk gelijk blijven.

Fixering van variabele onderdelen

Boekengeld

In de TS-regeling wordt vergoed voor 15-jarigen en jonger in:
inkomensklasse 1 f 300,--
inkomensklasse 2 f 150,--
inkomensklasse 3 f -,--.

Voor de 16-jarigen en ouder geldt de vergoeding voor:

inkomensklasse 1 f 700,--
inkomensklasse 2 f 525,--
inkomensklasse 3 f 350,--
inkomensklasse 4 f 175,--
inkomensklasse 5 f 0,--

In de WSF wordt vergoed voor het m.b.o. f 818,04, en voor het overig voortgezet onderwijs (inclusief het (voortgezet) speciaal onderwijs) f 408,96.

De werkgroep geeft in overweging het boekengeld voor het m.b.o. te fixeren op f 800,-- en het boekengeld voor het overig voortgezet onderwijs op f 400,--.

Tegemoetkoming reiskosten voor thuiswonende studenten

Volgens de TS-regeling wordt f 39,-- vergoed per gereisde kilometer (als meer dan 8 kilometer wordt gereisd), tot een maximum van f 1.170,-- per jaar.

Conform de WSF wordt f 45,25 vergoed per gereisde kilometer (als er meer dan 9 kilometer wordt gereisd) met een maximum van f 2.889,12 per jaar.

De gemiddelde kosten per persoon, voor degenen die onder de TS-regeling vallen, zijn ongeveer f 525,-- per jaar. In de WSF wordt een ov-studentenkaart geïntroduceerd, met gemiddelde kosten voor thuiswonenden van f 500,-- per jaar.

De werkgroep geeft in overweging om de reiskosten te fixeren op f 500,-- per jaar, als er meer dan 9 kilometer wordt gereisd. In een later stadium kan voor deze categorie een ov-studentenkaart worden overwogen.

Meerkosten voor uitwonende studenten

Conform de TS-regeling wordt de volgende vergoeding gegeven voor meerkosten van uitwonende studerende(n):

Tabel 2 Vergoeding voor meer kosten uitwonenden per inkomens-
klasse

Inkomensklasse	17 jaar of jonger	18 jaar*
1	3020	5180
2	2850	4870
3	2680	4550
4	2520	4290
5	2350	3920
6	2110	3430
7	1880	2940
8	1650	2450
9	1410	1960
10	1180	1470
11	790	980
12	390	490
13	-	-

* voor de volledigheid opgenomen, is binnen systematiek TS niet relevant.

Daarenboven kan voor de uitwonende TS-er extra kinderbijslag worden ontvangen: 17 jaar of jonger minimaal f 2.617,-- en 18 jaar of ouder minimaal f 1.972,--.

In de WSF is het verschil in kosten van levensonderhoud tussen uit- en thuiswonende studerende f 4.166,16. In hoofdstuk III is voorzien een tegemoetkoming in meerkosten, voor degenen die uitwendig zijn, van ongeveer f 1.670,--, ongeveer het saldo van het verschil in kosten van levensonderhoud en kinderbijslag voor 17-jarigen of jonger voor een gezin met 4 kinderen (f 4.166,-- minus f 2.524,-- = f 1.642,--).

In overweging wordt gegeven de meerkosten voor uitwonende studenten te fixeren op f 1.670,--.

Les- en collegegelden

De tegemoetkoming voor lesgeld is f 1.030,-- (f 1.133,-- vanaf 1 augustus 1990) en voor collegegelden h.b.o. f 1.500,-- (f 1.600,-- vanaf 1 augustus 1990) en w.o. f 1.750,--.

De tegemoetkoming hangt af van het ouderlijk inkomen.

Tabel 3 Tegemoetkoming voor les- en collegegeld per inkomensklasse

Inkomensklasse	Lesgeld	h.b.o.	w.o.
t/m 6	1030	1500	1750
7	687	1500	1750
8	687	1500	1750
9	343	1200	1400
10	343	900	1050
11	343	600	700
12	-	300	350
13	-	-	-

In overweging wordt gegeven de vergoeding te fixeren op respectievelijk f 1.133,--, f 1.600,-- (in 1991 te verhogen tot f 1.750,--) en f 1.750,--.

Financiële gevolgen

Hierbij geldt voor een gezin met één kind de volgende tegemoetkomingstabel.

Tabel 4 Tegemoetkoming studiekosten, bij vereenvoudiging, per inkomensklasse

inkomen bij 1 kind	directe studiekosten		reiskosten	meerkosten uitwonenden	les- en collegegeld	
	mbo/hbo/wo	overig			wo/hbo	overig
t/m 27.270	800	400	500	1670	1750	1133
t/m 28.940	800	400	500	1670	1750	1133
t/m 30.610	800	400	500	1670	1750	1133
t/m 32.280	0	0	500	1670	1750	1133
t/m 33.950	0	0	500	1670	1750	1133
t/m 35.620	0	0	500	1670	1750	1133
t/m 37.290	0	0	500	1670	1750	1133
boven 37.290	0	0	0	0	0	0

Voor tegemoetkoming directe studiekosten komt ongeveer 80% van de huidige gerechtigden ook onder de hierboven geschetste regeling in aanmerking. Voor reiskosten, meerkosten voor uitwonenden en tegemoetkoming les- en collegegelden is het percentage 90.

De aanbevelingen leiden tot f 1 mln. minder uitgaven ten opzichte van de huidige situatie. Dit verschil is als volgt te specificeren (x f 1 mln.)

Tabel 5 Huidige uitgaven tegemoetkoming studiekosten en uitgaven bij vereenvoudiging, naar categorie

	huidige uitgaven	uitgaven cf voorstel	verschil
directe studiekosten	90	104	14
reiskosten	48	43	- 5
meerkosten uitwonenden	5	4	- 1
les/collegegeld	165	156	- 9

De inkomenseffecten zijn in onderstaande tabel weergegeven. In de kolom "TS-nieuw" is de tegemoetkoming voor directe studiekosten voor 16-17-jarigen (indien van toepassing) gesteld op de helft van de tegemoetkoming voor v.o. (f 400) plus de helft van de tegemoetkoming voor m.b.o. (f 800), dus f 600, omdat ongeveer de helft van de gerechtigden uit beide groepen afkomstig is.

Tabel 6 Inkomenseffecten voor een aantal gezinssituaties als gevolg van de vereenvoudiging van de TS-regeling
(in guldens per jaar)

Inkomen	Gezins- situatie	Met reiskosten			Zonder reiskosten		
		TS oud	TS nieuw	Inkomens- effect	TS oud	TS nieuw	Inkomens- effect
	<u>1 kind</u>						
Minimum	12-15 jaar	-832	900	68	-300	400	100
	16-17 jaar	-2262	2130	-132	-1730	1630	-100
Modaal	12-15 jaar	-477	500	23	0	0	0
	16-17 jaar	-1507	1530	23	-1030	1030	0
1½ modaal	12-15 jaar	0	0	0	0	0	0
	16-17 jaar	-343	0	-343	-343	0	-343
	<u>2 kinderen</u>						
Minimum	12-15 jaar	-1664	1800	136	-600	800	200
	12-15 jaar en 16-17 jaar	-3094	3030	-64	-2030	2030	0
Modaal	12-15 jaar	-954	1000	46	0	0	0
	12-15 jaar en 16-17 jaar	-2159	2030	-129	-1205	1030	-175
1½ modaal	12-15 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar en 16-17 jaar	-687	0	-687	-687	0	-687
	<u>3 kinderen</u>						
Minimum	12-15 jaar	-2496	2700	204	-900	1200	300
	2x 12-15 jaar en 16-17 jaar	-3926	3930	4	-2330	2430	100
Modaal	12-15 jaar	-1596	2700	1104	0	1200	1200
	2x 12-15 jaar en 16-17 jaar	-2976	3930	954	-1380	2430	1050
1½ modaal	12-15 jaar	-1005	1500	495	0	0	0
	2x 12-15 jaar en 16-17 jaar	-1692	2530	838	-687	1030	343

Voor- en nadelen

De hier gepresenteerde variant met weinig variatie in tegemoetkomingsbedragen voor de inkomensklasse tot f 30.610,-- en van f 30.610,-- tot f 37.290,-- levert de volgende voordelen op:

- de regeling is duidelijk en overzichtelijk;
- de regeling is eenvoudig uit te voeren.

Als nadelen van deze variant ten opzichte van ongewijzigd beleid worden vermeld:

- het onderscheid naar inkomen vermindert weliswaar maar blijft gehandhaafd;
- de kilometervergoeding is weliswaar niet meer afhankelijk van het aantal kilometers, maar de kilometergrens (9 km) blijft bestaan;
- er blijft een onderscheid thuis- en uitwonend.

De werkgroep wijst er tenslotte op dat, indien de besluitvorming er toe leidt dat de in het voorgaande geschetste variant de voorkeur geniet, er dan in de sfeer van uitwerking en uitvoering maximaal aansluiting is gevonden bij de systematiek van de Wet op de Studiefinanciering.

Bijlage bij hoofdstuk 3.1: Gespecificeerde inkomenseffecten

In onderstaande tabellen zijn per inkomensklasse de inkomensverschillen weergegeven. Bij deze verschillen is steeds uitgegaan van een gezin met één kind.

Allereerst zijn de verschillen gepresenteerd die zich ten opzichte van de huidige situatie voordoen, waarbij de gemiddelde maximale en minimale effecten per hierna gespecificeerde categorie gegeven zijn. De effecten zijn gegeven in guldens en in percentages ten opzichte van het netto-inkomen. In de laatste twee kolommen wordt het gemiddelde effect in guldens en percentages ten opzichte van het netto inkomen gegeven.

Tabel 7 Gemiddelde inkomenseffecten

nr.	inkomensklasse	verschil in gld		verschil in %		gemidd	gemidd %
	inkomen	van	tot	van	tot	in gld	nto ink
1	27.270	+ 100	- 579	+ 0.43	- 2.50	+ 29	+ 0.13
2	28.940	+ 250	- 207	+ 1.03	- 0.86	+ 179	+ 0.74
3	30.610	+ 436	- 418	+ 1.73	- 1.66	+ 323	+ 1.23
4	32.280	- 161	- 613	- 0.61	- 2.33	- 79	- 0.30
5	33.950	+ 49	- 0	+ 0.18	- 0.00	+ 9	+ 0.03
6	35.620	+ 162	- 31	+ 0.57	- 0.11	+ 53	+ 0.19
7	37.290	+ 632	+ 377	+ 2.17	+ 1.30	+ 208	+ 0.72
8	38.960	- 756	- 1685	- 2.52	- 5.61	- 327	- 1.09
9	40.630	- 377	- 1200	- 1.22	- 3.88	- 172	- 0.50
10	42.300	- 377	- 1004	- 1.01	- 2.64	- 167	- 0.45
11	43.970	- 377	- 871	- 0.98	- 2.23	- 163	- 0.43
12	45.640	0	- 390	0.00	- 0.98	- 8	- 0.02
13	> 45.641	-	-	-	-	-	-

Tabel 8 Inkomensverschil voor t/m 15-jarigen zonder reiskosten
(n=135.000)

Nr.	bel.ink.	nto ink.	oud	nieuw	+/- in gld	% tov nto ink.
1	27270	23,119	300	400	100	0.43
2	28940	24,178	150	400	250	1.03
3	30610	25,239	0	400	400	1.58
4	32280	26,299				
5	33950	27,234				
6	35620	28,160				
7	37290	29,088				
8	38960	30,013				
9	40630	30,956				
10	42300	36,978				
11	43970	38,117				
12	45640	39,252				

Tabel 9 Thuiswonende m.b.o.-ers met reiskosten (n=30.000)

Nr.	bel.ink.	nto ink.	oud	nieuw	+/- in gld	% tov nto ink.
1	27270	23,119	2,365	2,433	68	0.27
2	28940	24,178	2,184	2,433	249	0.94
3	30610	25,239	1,997	2,433	436	1.60
4	32280	26,299	1,794	1,633	(161)	(0.57)
5	33950	27,234	1,610	1,633	23	0.08
6	35620	28,160	1,471	1,633	162	0.55
7	37290	29,088	1,091	1,633	542	1.80
8	38960	30,013	756	0	(756)	(2.46)
9	40630	30,956	377	0	(377)	(1.20)
10	42300	36,978	377	0	(377)	(1.01)
11	43970	38,117	377	0	(377)	(0.98)
12	45640	39,252				

Tabel 10 Thuiswonende v.o.-ers > 16 jaar met reiskosten
(n=35.000)

Nr.	bel.ink.	nto ink.	oud	nieuw	+/- in gld	% tov nto ink.
1	27270	23,119	2,365	2,033	(332)	(1.30)
2	28940	24,178	2,184	2,033	(151)	(0.57)
3	30610	25,239	1,997	2,033	36	0.13
4	32280	26,299	1,794	1,633	(161)	(0.57)
5	33950	27,234	1,610	1,633	23	0.08
6	35620	28,160	1,471	1,633	162	0.55
7	37290	29,088	1,091	1,633	542	1.80
8	38960	30,013	756	0	(756)	(2.46)
9	40630	30,956	377	0	(377)	(1.20)
10	42300	36,978	377	0	(377)	(1.01)
11	43970	38,117	377	0	(377)	(0.98)
12	45640	39.252	0	0	0	0.00

Tabel 11 Uitwonende m.b.o.-ers < 18 jaar (n=1.000)

Nr.	bel.ink.	nto ink.	oud	nieuw	+/- in gld	% tov nto ink.
1	27270	23,119	3,782	3,603	(179)	(0.67)
2	28940	24,178	3,410	3,603	193	0.70
3	30610	25,239	3,621	3,603	(18)	(0.06)
4	32280	26,299	3,416	2,803	(613)	(2.06)
5	33950	27,234	2,754	2,803	49	0.16
6	35620	28,160	2,834	2,803	(31)	(0.10)
7	37290	29,088	2,171	2,803	632	2.02
8	38960	30,013	1,685	0	(1,685)	(5.31)
9	40630	30,956	1,200	0	(1,200)	(3.73)
10	42300	36,978	1,004	0	(1,004)	(2.64)
11	43970	38,117	871	0	(871)	(2.23)
12	45640	39.252	390	0	(390)	(0.98)

Tabel 12 Uitwonende v.o.-ers < 18 jaar (n=1.500)

Nr.	bel.ink.	nto ink.	oud	nieuw	+/- in gld	% tov nto ink.
1	27270	23,119	3,782	3,203	(579)	(2.15)
2	28940	24,178	3,410	3,203	(207)	(0.75)
3	30610	25,239	3,621	3,203	(418)	(1.45)
4	32280	26,299	3,416	2,803	(613)	(2.06)
5	33950	27,234	2,754	2,803	49	0.16
6	35620	28,160	2,834	2,803	(31)	(0.10)
7	37290	29,088	2,171	2,803	632	2.02
8	38960	30,013	1,685	0	(1,685)	(5.31)
9	40630	30,956	1,200	0	(1,200)	(3.73)
10	42300	36,978	1,004	0	(1,004)	(2.64)
11	43970	38,117	871	0	(871)	(2.23)
12	45640	39.252	390	0	(390)	(0.98)

Tabel 13 Thuiswonende m.b.o.-ers > 16 jaar zonder reiskosten
(n=20.000)

Nr.	bel.ink.	nto ink.	oud	nieuw	+/- in gld	% tov nto ink.
1	27270	23,119	1,833	1,933	100	0.40
2	28940	24,178	1,658	1,933	275	1.06
3	30610	25,239	1,483	1,933	450	1.68
4	32280	26,299	1,308	1,133	(175)	(0.63)
5	33950	27,234	1,133	1,133	0	0.00
6	35620	28,160	1,133	1,133	0	0.00
7	37290	29,088	756	1,133	377	1.26
8	38960	30,013	756	0	(756)	(2.46)
9	40630	30,956	377	0	(377)	(1.20)
10	42300	36,978	377	0	(377)	(1.01)
11	43970	38,117	377	0	(377)	(0.98)
12	45640	39.252	0	0	0	0.00

Tabel 14 Thuiswonende v.o.-ers 16 jaar (n=25.000)

Nr.	bel.ink.	nto ink.	oud	nieuw	+/- in gld	% tov nto ink.
1	27270	23,119	1,833	1,533	(300)	(1.20)
2	28940	24,178	1,658	1,533	(125)	(0.48)
3	30610	25,239	1,483	1,533	50	0.19
4	32280	26,299	1,308	1,133	(175)	(0.63)
5	33950	27,234	1,133	1,133	0	0.00
6	35620	28,160	1,133	1,133	0	0.00
7	37290	29,088	756	1,133	377	1.26
8	38960	30,013	756	0	(756)	(2.46)
9	40630	30,956	377	0	(377)	(1.20)
10	42300	36,978	377	0	(377)	(1.01)
11	43970	38,117	377	0	(377)	(0.98)
12	45640	39.252	0	0	0	0.00

HOOFDSTUK 3.2 INTEGRATIE VAN DE TS-REGELING IN DE ALGEMENE KINDERBIJSLAGWET

Inleiding

In de taakomschrijving is gesteld dat één van de beleidsvarianten betrekking moet hebben op een integratie van de TS-regeling in de AKW. De werkgroep diende als gegeven te beschouwen dat het ouderinkomen in samenhang met de bestaande fiscale- en sociale zekerheidsregelingen in beginsel als voldoende moet worden geacht om kinderen onderwijs te laten volgen. In dit verband, zo meldt de taakomschrijving, is de ontwikkeling van de kinderbijslaguitgaven van belang. Als laatste punt uit de taakomschrijving is van belang dat een eventuele integratie van TS/AKW structureel niet tot meeruitgaven mag leiden. Voor de berekening van de effecten van de integratie TS/AKW is derhalve uitgegaan van het budgettair neutraal overhevelen van de TS-middelen ten behoeve van de AKW.

Ontwikkeling uitgaven

In de eerste plaats is gekeken naar de ontwikkeling van de kinderbijslaguitgaven vanaf 1980. Daartoe is een overzicht gemaakt van de verschillen tussen de feitelijke aanpassingen van de kinderbijslagbedragen en de aanpassingen zoals die op grond van de koppelingsmechanismen hadden moeten zijn (bijlage bij 3.2). Dit overzicht leidt naar de mening van de werkgroep tot de conclusie dat de feitelijke ontwikkeling van de kinderbijslaguitgaven in de afgelopen tien jaar niet heeft geresulteerd in een ander niveau van kinderbijslagbedragen dan op grond van de koppelingsmechanismen het geval zou zijn geweest. Wel is in die periode de kinderbijslag voor kinderen in de leeftijdscategorie 12-17 jaar van 100 naar 130% verhoogd, onder gelijktijdige verlaging van alle kinderbijslagbedragen (de leeftijdsafhankelijke korting, de zogenaamde lak-korting) teneinde de invoering van leeftijdsafhankelijke kinderbijslag budgettair neutraal te laten verlopen.

Mate van kostendekkendheid

Daarnaast is gekeken naar de mate van kostendekkendheid van de AKW. Hiertoe is gebruik gemaakt van de tabellen uit bijlage 8 bij het SER-advies over de herstructurering van de AKW. In deze tabellen ontbreken de tegemoetkomingen op grond van de TS-regeling. Wanneer in de desbetreffende tabellen wel rekening wordt gehouden met deze tegemoetkomingen resulteert dit in tabel 15. In alle tabellen is uitgegaan van de situatie 1989. In de tabellen over de kostendekkendheid is steeds uitgegaan van de inkomensniveaus die ook in het advies van de SER waren opgenomen, te weten f 19.000,-- en f 30.000,-- netto per jaar. In de tabellen over de inkomenseffecten is, in overeenstemming met andere hoofdstukken in dit rapport, uitgegaan van een inkomen op minimumniveau, alsmede modaal en anderhalf maal modaal. Over het aantal gezinnen met een desbetreffend inkomen kan slechts in globale zin iets worden gezegd. Van de ongeveer 1.860.000 gezinnen die in Nederland kinderbijslag ontvangen bevinden zich ongeveer 275.000 gezinnen op minimumniveau; ongeveer 550.000 gezinnen hebben een inkomen van anderhalf maal modaal of hoger. Geen exacte informatie is beschikbaar over het aantal gezinnen met kinderen tussen 12 en 18 jaar.

Uit tabel 15 blijkt dat de mate van kostendekkendheid van de AKW en de TS tesamen groter is dan uit door de SER gebruikte tabellen over de kostendekkendheid van de AKW blijkt. Bij de later in dit hoofdstuk te bespreken beleidsvarianten zal worden aangegeven tot welke mate van kostendekkendheid deze varianten leiden.

Tabel 15 Kostendekkendheid van kinderbijslag plus tegemoetkoming studiekosten voor de kosten van kinderen volgens methode Diedereren/ van Gessel-Dabekaussen en de methode Schiepers voor een gezin met een netto inkomen van f 19.000,-- en een gezin met een netto inkomen van f 30.000,-- (tussen haakjes zijn de percentages uit het advies van de SER aangegeven).

	Inkomen f 19.000,--		Inkomen f 30.000,--	
	methode Diedereren	methode Schiepers	methode Diedereren	methode Schiepers
1 kind				
a. 12-17 jaar				
- 16-17 jaar	60% (35%)	78% (45%)	32% (25%)	38% (29%)
- 12-15 jaar	53% (35%)	69% (45%)	32% (25%)	38% (29%)
2 kinderen				
b. beide 12-17 jaar				
- beide 16-17 jaar	91% (62%)	106% (72%)	54% (45%)	59% (49%)
- een 16-17 jaar	87% (62%)	101% (72%)	54% (45%)	59% (49%)
c. 12-17 en 6-11 jaar				
- 16-17 jaar	79% (60%)	85% (65%)	50% (44%)	50% (44%)
- 12-15 jaar	74% (60%)	80% (65%)	50% (44%)	50% (44%)
3 kinderen				
d. 12-17, 6-11 en 3-5 jaar				
- 16-17 jaar	78% (64%)	86% (71%)	55% (49%)	55% (49%)
- 12-15 jaar	75% (64%)	82% (71%)	55% (49%)	55% (49%)
e. twee 12-17, een 6-11 jaar				
- twee 16-17 jaar	91% (70%)	106% (81%)	61% (52%)	67% (57%)
- een 16-17 jaar	88% (70%)	103% (81%)	61% (52%)	67% (57%)
f. alle 12-17 jaar				
- twee 16-17 jaar	97% (72%)	117% (87%)	66% (53%)	75% (61%)
- een 16-17 jaar	95% (72%)	114% (87%)	66% (53%)	75% (61%)

Beleidsvarianten

De werkgroep ziet een drietal mogelijkheden tot integratie van de TS in de AKW.

Variant 1

Het totale bedrag van 308,7 mln. als gevolg van vrijvallende TS-gelden wordt aangewend voor een generieke verhoging van de kinderbijslag.

Tabel 16 Kinderbijslagbijdragen voor en na de generieke verhoging als gevolg van de integratie van de TS-regeling en de AKW (excl. Dekker-toeslag, niveau juli 1989)

Gezins- grootte	Leeftijdscategorie					
	0-5 jaar		6-11 jaar		12-17 jaar	
	70%	100%	130%			
	voor	na	voor	na	voor	na
1	217,08	229,42	310,12	327,75	403,16	426,07
2	284,73	300,92	406,76	429,88	528,79	558,85
3	304,89	322,22	435,55	460,31	566,22	598,40
4	333,03	351,95	475,75	502,79	618,48	653,63
5	349,90	369,78	499,85	528,26	649,81	686,74
6	368,31	389,24	526,15	556,06	684,00	722,87
7	381,46	403,14	544,94	575,92	708,42	748,69
8 of groter	397,16	419,73	567,37	599,62	737,58	779,51

Aan deze variant is een aantal voordelen verbonden, te weten:

- het is een technisch zeer eenvoudig uit te voeren, niet fraude-gevoelige variant;
- de uitvoeringskosten op grond van de AKW blijven ongewijzigd;
- door het vervangen van een inkomensafhankelijke regeling door een verhoging van de inkomensafhankelijke AKW neemt de marginale druk op de inkomens af;
- de invulling van de leeftijdsafhankelijkheid van de AKW, de 70-100-130-systematiek, blijft ongewijzigd zoals de SER blijkens zijn advies wenselijk acht.

Het nadeel van deze variant wordt gevormd door de negatieve inkomens effecten, zoals die in de onderstaande tabel worden weergegeven.

Tabel 17 Inkomenseffecten voor een aantal gezinssituaties als gevolg van de integratie TS-regeling en de AKW (gulden per jaar).

Inkomen	Gezinssituatie	met reiskostenvergoeding			zonder reiskostenvergoeding		
		AKW-verhoging	Vergoeding TS-regeling	Inkomens-effect	AKW-verhoging	Vergoeding TS-regeling	Inkomens-effect
1 kind							
minimum	0-5 jaar	49	0	49	49	0	49
	6-11 jaar	71	0	71	71	0	71
	12-15 jaar	92	-832	-740	92	-300	-208
	16-17 jaar	92	-2.262	-2.170	92	-1730	-1638
modaal	0-5 jaar	49	0	49	49	0	49
	6-11 jaar	71	0	71	71	0	71
	12-15 jaar	92	-477	-385	92	0	92
	16-17 jaar	92	-1.507	-1.415	92	-1030	-938
1,5x modaal	0-5 jaar	49	0	49	49	0	49
	6-11 jaar	71	0	71	71	0	71
	12-15 jaar	92	0	92	92	0	92
	16-17 jaar	92	-343	-251	92	-343	-251
2 kinderen							
minimum	0-5 jaar	129	0	129	129	0	129
	6-11 jaar	185	0	185	185	0	185
	12-15 jaar	240	-1.664	-1.424	240	-600	-360
	12-15 jaar, 16-17 jaar	240	-3.094	-2.854	240	-2030	-1790
modaal	0-5 jaar	129	0	129	129	0	129
	6-11 jaar	185	0	185	185	0	185
	12-15 jaar	240	-954	-714	240	0	240
	12-15 jaar, 16-17 jaar	240	-2.159	-1.919	240	-1205	-965
1,5x modaal	0-5 jaar	129	0	129	129	0	129
	6-11 jaar	185	0	185	185	0	185
	12-15 jaar	240	0	240	240	0	240
	12-15 jaar, 16-17 jaar	240	-687	447	240	-687	-447
3 kinderen							
minimum	0-5 jaar	208	0	208	208	0	208
	6-11 jaar	297	0	297	297	0	297
	12-15 jaar	386	-2.496	-2.110	386	-900	-514
	12-15 jaar, 12-15 jaar, 16-17 jaar	386	-3.926	-3.540	386	-2330	-1944
modaal	0-5 jaar	208	0	208	208	0	208
	6-11 jaar	297	0	297	297	0	297
	12-15 jaar	386	-1.596	-1.210	386	0	386
	12-15 jaar, 12-15 jaar, 16-17 jaar	386	-2.976	-2.590	386	-1380	-994
1,5x modaal	0-5 jaar	208	0	208	208	0	208
	6-11 jaar	297	0	297	297	0	297
	12-15 jaar	386	-1.005	-619	386	0	386
	12-15 jaar, 12-15 jaar, 16-17 jaar	386	-1.692	1.306	386	-687	-301

In welke mate de kostendeckendheid van de kinderbijslag na integratie is gewijzigd wordt aangegeven in onderstaande tabel.

Tabel 18 Kostendeckendheid van kinderbijslag na generieke integratie van uitgaven in de TS-regeling in de AKW, volgens methode Diedereren/v. Gessel-Dabekaussen en de methode Schiepers voor een gezin met een netto inkomen van f 19.000,-- en een gezin met een netto inkomen van f 30.000,--.

	Inkomen f 19.000,--		Inkomen f 30.000,--	
	methode Diedereren	methode Schiepers	methode Diedereren	methode Schiepers
1 kind				
a. 12-17 jaar				
16-17 jaar	39%	50%	28%	33%
12-15 jaar	39%	50%	28%	33%
2 kinderen				
b. beide 12-17 jaar				
beide 16-17 jaar	67%	78%	49%	53%
een 16-17 jaar	67%	78%	49%	53%
c. 12-17 en 6-11 jaar				
16-17 jaar	66%	71%	48%	48%
12-15 jaar	66%	71%	48%	48%
3 kinderen				
d. 12-17, 6-11 en 3-5 jaar				
16-17 jaar	70%	77%	53%	53%
12-15 jaar	70%	77%	53%	53%
e. twee 12-17, een 6-11 jaar				
twee 16-17 jaar	75%	88%	56%	61%
een 16-17 jaar	75%	88%	56%	61%
f. alle 12-17 jaar				
twee 16-17 jaar	77%	93%	58%	65%
een 16-17 jaar	77%	93%	58%	65%

Variant 2

Het totale bedrag van 308,7 mln. als gevolg van vrijvallende TS-gelden wordt aangewend voor een verhoging van de kinderbijslag voor de leeftijdscategorie 12-17 jaar.

Tabel 19 Kinderbijslagbedragen voor en na de verhoging als gevolg van de integratie van de TS-regeling en de AKW (excl. Dekker-toeslag, niveau juli 1989).

Gezins- grootte	Leeftijdscategorie					
	0-5 jaar		6-11 jaar		12-17 jaar	
	70%	100%	147%	voor	na	voor
1	217,08	217,08	310,12	310,12	403,16	456,33
2	284,73	284,73	406,76	406,76	528,79	598,53
3	304,89	304,89	435,55	435,55	566,22	640,90
4	333,03	333,03	475,75	475,75	618,48	700,05
5	349,90	349,90	499,85	499,85	649,81	735,51
6	368,31	368,31	526,15	526,15	684,00	774,21
7	381,46	381,46	544,94	544,94	708,42	801,85
8 of groter	397,16	397,16	567,37	567,37	737,58	834,86

Als voordelen van deze variant worden vermeld:

- het is een technisch zeer eenvoudig uit te voeren, niet fraudegevoelige variant;
- de uitvoeringskosten op grond van de AKW blijven ongewijzigd;
- door het vervangen van een inkomensafhankelijke regeling door een verhoging van de inkomensafhankelijke AKW neemt de marginale druk op de inkomens af.

De nadelen van deze variant zijn:

- de huidige (procentuele) invulling van de leeftijdsafhankelijkheid wordt gewijzigd terwijl de SER blijkens zijn advies pleit voor handhaving van de huidige invulling;
- de inkomenseffecten zoals die in onderstaande tabel worden weergegeven.

Tabel 20 Inkomenseffecten voor een aantal gezinssituaties als gevolg van de integratie TS-regeling en de AKW (guldens per jaar).

Inkomen	Gezinssituatie	met reiskostenvergoeding			zonder reiskostenvergoeding		
		AKW-verhoging	Vergoeding TS-regeling	Inkomens-effect	AKW-verhoging	Vergoeding TS-regeling	Inkomens-effect
1 kind							
minimum	0-5 jaar	0	0	0	0	0	0
	6-11 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar	213	-832	-619	213	-300	-87
	16-17 jaar	213	-2.262	-2.049	213	-1.730	-1.517
modaal	0-5 jaar	0	0	0	0	0	0
	6-11 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar	213	-477	-264	213	0	213
	16-17 jaar	213	-1.507	-1.294	213	-1.030	-817
1,5x modaal	0-5 jaar	0	0	0	0	0	0
	6-11 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar	213	0	213	213	0	213
	16-17 jaar	213	-343	-130	213	-343	-130
2 kinderen							
minimum	0-5 jaar	0	0	0	0	0	0
	6-11 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar	558	-1.664	-1.106	558	-600	-42
	12-15 jaar, 16-17 jaar	558	-3.094	-2.536	558	-2.030	-1.472
modaal	0-5 jaar	0	0	0	0	0	0
	6-11 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar	558	-954	-396	558	0	558
	12-15 jaar, 16-17 jaar	558	-2.159	-1.601	558	-1.205	-647
1,5x modaal	0-5 jaar	0	0	0	0	0	0
	6-11 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar	558	0	558	558	0	558
	12-15 jaar, 16-17 jaar	558	-687	-129	558	-687	-129
3 kinderen							
minimum	0-5 jaar	0	0	0	0	0	0
	6-11 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar	896	-2.496	-1.600	896	-900	-4
	12-15 jaar, 12-15 jaar,						
16-17 jaar	896	-3.926	-3.030	896	-2.330	-1.434	
modaal	0-5 jaar	0	0	0	0	0	0
	6-11 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar	896	-1.596	-700	896	0	896
	12-15 jaar, 12-15 jaar,						
16-17 jaar	896	-2.976	-2.080	896	-1.380	-484	
1,5x modaal	0-5 jaar	0	0	0	0	0	0
	6-11 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar	896	-1.005	-109	896	0	896
	12-15 jaar, 12-15 jaar,						
16-17 jaar	896	-1.692	-796	896	-687	209	

In welke mate de kostendeckendheid van de kinderbijslag na integratie is gewijzigd wordt aangegeven in onderstaande tabel.

Tabel 21 Kostendeckendheid van kinderbijslag na generieke integratie van uitgaven in de TS-regeling in de AKW voor de leeftijdscategorie 12-17 jaar, volgens methode Diederer/v. Gessel-Dabekaussen en de methode Schiepers voor een gezin met een netto inkomen van f 19.000,-- en een gezin met een netto inkomen van f 30.000,--.

	Inkomen f 19.000,--		Inkomen f 30.000,--	
	methode Diederer	methode Schiepers	methode Diederer	methode Schiepers
1 kind				
a. 12-17 jaar				
16-17 jaar	41%	53%	30%	35%
12-15 jaar	41%	53%	30%	35%
2 kinderen				
b. beide 12-17 jaar				
beide 16-17 jaar	71%	82%	52%	56%
een 16-17 jaar	71%	82%	52%	56%
c. 12-17 en 6-11 jaar				
16-17 jaar	67%	72%	49%	49%
12-15 jaar	67%	72%	49%	49%
3 kinderen				
d. 12-17, 6-11 en 3-5 jaar				
16-17 jaar	70%	77%	53%	53%
12-15 jaar	70%	77%	53%	53%
e. twee 12-17, een 6-11 jaar				
twee 16-17 jaar	77%	90%	57%	63%
een 16-17 jaar	77%	90%	57%	63%
f. alle 12-17 jaar				
twee 16-17 jaar	81%	97%	61%	69%
een 16-17 jaar	81%	97%	61%	69%

Variant 3

Het totale bedrag 308,7 mln als gevolg van vrijgevallen TS-gelden wordt aangewend voor een verhoging van de kinderbijslag voor alleen de (nieuwe) leeftijdscategorie 16-17 jaar.

Tabel 22 Kinderbijslagbedragen voor en na de verhoging als gevolg van de integratie van de TS-regeling en de AKW (excl. Dekker-toeslag, niveau juli 1989)

Gezins- grootte	Leeftijdscategorie							
	0-5 jaar		6-11 jaar		12-15jaar		16-17 jaar	
	70%	100%	130%	181%	voor	na	voor	na
1	217,08	217,08	310,12	310,12	403,16	403,16	403,16	560,25
2	284,73	284,73	406,76	406,76	528,79	528,79	528,79	734,83
3	304,89	304,89	435,55	435,55	566,22	566,22	566,22	786,85
4	333,03	333,03	475,75	475,75	618,48	618,48	618,48	859,57
5	349,90	349,90	499,85	499,85	649,81	649,81	649,81	903,01
6	368,31	368,31	526,15	526,15	684,00	684,00	684,00	950,52
7	381,46	381,46	544,94	544,94	708,42	708,42	708,42	984,45
8 of groter	397,16	397,16	567,37	567,37	737,58	737,58	737,58	1024,98

Als voordelen van deze variant kunnen worden vermeld:

- het is een technisch zeer eenvoudig uit te voeren, niet fraudegevoelige variant;
- de uitvoeringskosten op grond van de AKW blijven structureel ongewijzigd, wel treden enige eenmalige kosten op in verband met de implementatie van de nieuwe categorie in het geautomatiseerde kinderbijslagsysteem;
- door het vervangen van een inkomensafhankelijke regeling door een verhoging van de inkomensafhankelijke AKW neemt de marginale druk op de inkomens af.

De nadelen van deze variant zijn:

- de huidige (procentuele) invulling van de leeftijdsafhankelijkheid (de procentuele invulling, alsmede de leeftijdsindeling) wordt gewijzigd terwijl de SER blijkens zijn advies pleit voor handhaving van de huidige invulling;
- de inkomenseffecten zoals die in onderstaande tabel worden weergegeven.

Tabel 23 Inkomenseffecten voor een aantal gezinssituaties als gevolg van de integratie TS-regeling en de AKW (gulden per jaar).

Inkomen	Gezinssituatie	met reiskostenvergoeding			zonder reiskostenvergoeding		
		AKW-verhoging	Vergoeding TS-regeling	Inkomens-effect	AKW-verhoging	Vergoeding TS-regeling	Inkomens-effect
1 kind							
minimum	0-5 jaar	0	0	0	0	0	0
	6-11 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar	0	-832	-832	0	-300	-300
	16-17 jaar	628	-2.262	-1.634	628	-1.730	-1.102
modaal	0-5 jaar	0	0	0	0	0	0
	6-11 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar	0	-477	-477	0	0	0
	16-17 jaar	628	-1.507	-879	628	-1.030	-402
1,5x modaal	0-5 jaar	0	0	0	0	0	0
	6-11 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar	0	0	0	0	0	0
	16-17 jaar	628	-343	285	628	-343	285
2 kinderen							
minimum	0-5 jaar	0	0	0	0	0	0
	6-11 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar	0	-1.664	-1.664	0	-600	-600
	12-15 jaar, 16-17 jaar	824	-3.094	-2.270	824	-2.030	-1.206
modaal	0-5 jaar	0	0	0	0	0	0
	6-11 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar	0	-954	-954	0	0	0
	12-15 jaar, 16-17 jaar	824	-2.159	-1.335	824	-1.205	-381
1,5x modaal	0-5 jaar	0	0	0	0	0	0
	6-11 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar, 16-17 jaar	824	-687	137	824	-687	137
3 kinderen							
minimum	0-5 jaar	0	0	0	0	0	0
	6-11 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar	0	-2.496	-2.496	0	-900	-900
	12-15 jaar, 12-15 jaar, 16-17 jaar	883	-3.926	-3.043	883	-2.330	-1.447
modaal	0-5 jaar	0	0	0	0	0	0
	6-11 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar	0	-1.596	-1.596	0	0	0
	12-15 jaar, 12-15 jaar, 16-17 jaar	883	-2.976	-2.093	883	1.380	-497
1,5x modaal	0-5 jaar	0	0	0	0	0	0
	6-11 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar	0	-1.005	-1.005	0	0	0
	12-15 jaar, 12-15 jaar, 16-17 jaar	883	-1.692	-809	883	-687	196

In welke mate de kostendekkendheid van de kinderbijslag na integratie is gewijzigd wordt aangegeven in onderstaande tabel.

Tabel 24 Kostendekkendheid van kinderbijslag na integratie van uitgaven in de TS-regeling in de AKW voor de leeftijds-categorie 16-17 jaar, volgens methode Diedereren/v. Gessel-Dabekaussen en de methode Schiepers voor een gezin met een netto inkomen van f 19.000,-- en een gezin met een netto inkomen van f 30.000,--.

	Inkomen f 19.000,--		Inkomen f 30.000,--	
	methode Diedereren	methode Schiepers	methode Diedereren	methode Schiepers
1 kind				
a. 12-17 jaar				
16-17 jaar	49%	64%	36%	42%
12-15 jaar	37%	48%	27%	31%
2 kinderen				
b. beide 12-17 jaar				
beide 16-17 jaar	83%	96%	62%	67%
een 16-17 jaar	74%	86%	55%	59%
c. 12-17 en 6-11 jaar				
16-17 jaar	74%	79%	54%	54%
12-15 jaar	63%	68%	46%	46%
3 kinderen				
d. 12-17, 6-11 en 3-5 jaar				
16-17 jaar	75%	83%	57%	57%
12-15 jaar	67%	73%	51%	51%
e. twee 12-17, een 6-11 jaar				
twee 16-17 jaar	86%	100%	65%	71%
een 16-17 jaar	79%	92%	59%	65%
f. alle 12-17 jaar				
twee 16-17 jaar	87%	105%	66%	75%
een 16-17 jaar	81%	97%	61%	69%

Conclusie

Voor alle (sub)varianten geldt dat het bereik van de regeling zal toenemen tot (nagenoeg) 100%. De AKW is namelijk een algemeen bekende en tamelijk eenvoudige regeling, terwijl de TS-regeling gecompliceerder is en, naar mag worden aangenomen, ook minder bekendheid geniet. Ten slotte geldt eveneens voor alle (sub)varianten dat, hoewel sprake is van een budgettair neutraal overhevelen van de TS-middelen, er toch een besparing optreedt ter grootte van de uitvoeringskosten van de huidige TS-regeling ad f 11 mln.

De uitvoeringskosten van de AKW zullen in de eerste en tweede (sub)-variant namelijk ongewijzigd blijven, terwijl in de derde (sub)-variant slechts beperkte eenmalige kosten behoeven te worden gemaakt. De werkgroep ziet geen andere mogelijkheden tot integratie van de TS in de AKW waarbij de negatieve inkomenseffecten kleiner zullen uitvallen dan in de tot nu toe besproken (sub)varianten. Deze negatieve inkomenseffecten worden met name veroorzaakt door het veel grotere aantal kinderen in de AKW alsmede door het uitgangspunt van inkomensonafhankelijkheid van deze wet.

- 1 januari 1983 is het systeem van leeftijdsafhankelijke kinderbijslag ingevoerd waarbij de bedragen voor kinderen in de leeftijdscategorie 12 tot 18 jaar in zes jaar tijd zijn gestegen van 100% naar 130%. Om deze leeftijdsafhankelijke kinderbijslag budgettair neutraal in te voeren is gedurende die zes jaar een algemeen korting (de zogenaamde lak-korting) op alle kinderbijslagbedragen toegepast.
- d. De bijzondere verhoging bedroeg gemiddeld 6%; voor de categorie 12 tot 18-jarigen was dit 8,2%. De zogenaamde lak-korting kwam hiermee te vervallen.
  - e. De zogenaamde Dekker-toeslag is buiten beschouwing gelaten.

Bijlage bij hoofdstuk 3.2

Tabel 25 Ontwikkeling van het wettelijk voorgeschreven indexcijfer voor aanpassing van de kinderbijslagbedragen en de werkelijke procentuele aanpassing van deze bedragen.

			Index- cijfer	Index (1979=100)	Kb-aanpassing	Index (1979=100)
1980	a	1 januari	2,03%	102	2,03%	102,03
		1 juli	2,90%	104,99	2,06%	104,13
1981		1 januari	2,15%	107,25	1,00%	105,17
		1 juli	1,00%	108,32	2,15%	107,43
1982	b	1 januari	3,57%	112,19	3,57%	111,27
		1 juli	2,46%	114,95	2,46%	114,01
1983	c	1 januari	2,06%	117,31	2,06%	116,36
		1 juli	0,44%	117,83	-1,00%	115,19
1984		1 januari	1,92%	120,09	0,00%	115,19
		1 juli	0,77%	121,02	0,00%	115,19
1985		1 januari	1,44%	122,76	1,44%	116,85
		1 juli	0,83%	123,78	0,00%	116,85
1986		1 januari	0,91%	124,90	0,91%	117,91
		1 juli	-0,08%	124,80	-0,08%	117,82
1987		1 januari	-0,82%	123,78	-0,82%	116,85
		1 juli	-1,24%	122,25	-1,24%	115,40
1988	d	1 januari	0,59%	122,97	6,59%	123,01
		1 juli	-0,33%	122,56	-0,33%	122,60
1989	e	1 januari	1,22%	124,06	1,22%	124,10
		1 juli	1,20%	125,55	1,20%	125,59

- a. Gedurende de jaren 1980 en 1981 waren de kinderbijslagbedragen gekoppeld aan de loonindex; de kinderbijslag voor het eerste kind bleef bevroren.
- b. Vanaf 1982 zijn de kinderbijslagbedragen gekoppeld aan de prijsindex.
- c. In 1983 zijn alleen de kinderbijslagbedragen voor het eerste en het tweede kind aangepast, de overige bedragen zijn bevroren. Vanaf

HOOFDSTUK 3.3 INTEGRATIE VAN DE TS-REGELING IN DE LOON- EN INKOMSTENBELASTING

Algemeen

Eén van de varianten die voortvloeien uit de taakomschrijving, betreft een vorm van integratie van de TS-regeling en de loon- en inkomstenbelasting. De gedachte daarbij is dat integratie wellicht mogelijk is omdat voor beide regelingen de hoogte van het inkomen relevant is. Voor de fiscus is het inkomen maatstaf voor de heffing van de loon- en inkomstenbelasting. Voor O. en W. is het inkomen bepalend voor de hoogte van de TS-uitkering. Omdat in beide gevallen de relatie wordt gelegd met het inkomen, kan de vraag worden gesteld of de instantie die het inkomen vaststelt, niet ook een draagkrachtsuppletie ter grootte van de TS-uitkering voor zijn rekening zou kunnen nemen. Zou de Belastingdienst een dergelijke suppletie kunnen realiseren, dan zou mogelijk voor de overheid als geheel een vereenvoudiging en kostenbesparing optreden. Ook het aspect van de marginale druk in de TS-regeling is een aangrijpingspunt om te bezien of integratie van de TS-regeling in de loon- en inkomstenbelasting wenselijk is.

In dit hoofdstuk worden twee mogelijkheden geschetst voor integratie in de loon- en inkomstenbelasting: een nieuwe aftrek wegens buitengewone lasten en een nieuwe tariefgroepaftrek. Voor beide mogelijkheden zijn de inkomenseffecten geschetst als het TS-budget langs fiscale weg via een aftrek toekomt aan de TS-gerechtigde ouders van de groep 12- t/m 17-jarigen of aan de TS-gerechtigde ouders van de groep 16- t/m 17-jarigen.

Bij integratie van de TS-regeling in de loon- en inkomstenbelasting vraagt een aantal punten nadere beschrijving alvorens tot voor- en nadelen kan worden geconcludeerd. Deze beschrijvingen zijn aan het slot van dit hoofdstuk opgenomen. In dit verband is onder meer een nadere analyse nodig van de verschillen tussen beide regelingen. Ook het aspect van de grondslagversmalling als gevolg van een inkomensaftrek, en de uitvoeringsaspecten zijn nader toegelicht.

Varianten

Voor de fiscale varianten heeft de werkgroep gekozen voor een inkomensaf trek voor de groep TS-gerechtigde ouders. Een inkomensaf trek kan worden gegeven in de vorm van een extra buitengewone lastenaf trek of van een tariefgroepaf trek als onderdeel van de belastingvrije som.

Voor de inkomenseffecten maakt het onderscheid tussen beide aftrekvormen, als wordt gekozen voor een vaste aftrek, geen verschil, voor de uitvoeringsaspecten wel. Voor beide vormen van een vaste aftrek worden hierna inkomenseffecten geschetst als het TS-budget via de loon- en inkomstenbelasting aan de groep TS-gerechtigde ouders toekomt. Voor de aftrek wordt daarbij één inkomensgrens van f 37.000,-- aangehouden in plaats van de met het kindertal variërende bovengrens van de TS-regeling.

In de eerste variant geldt de aftrek voor ouders van de groep 12- t/m 17-jarige kinderen. Het netto belasting- en premie-effect van de inkomensaf trek kan worden berekend door het TS-budget van 308,7 mln. te delen door het aantal van 464.575 potentieel TS-gerechtigde gezinnen. Dit netto-effect bedraagt f 664,--. Omdat het bij deze inkomensaf trek gaat om ouders met een inkomen in de eerste tariefschijf van de loon- en inkomstenbelasting bedraagt de aftrek $f 664,-- : 0,351 = f 1.892,--$.

Bij de tweede variant geldt de aftrek voor de ouders van de groep 16- t/m 17-jarige kinderen. Deze groep beloopt ongeveer een derde deel van de groep van de eerste variant. Bij verdeling van het TS-budget over deze groep ouders kan derhalve een netto belasting- en premie-effect worden berekend van f 1.992 en een aftrekbedrag van f 5.676,--.

Naast deze twee varianten is een derde variant uitgewerkt in de vorm van een vaste buitengewone lastenaf trek die wordt verminderd met 2% van het gezamenlijk inkomen van de ouders met een maximum

van f 740,-- voor deze vermindering. Bij deze variant geldt een aftrek per kind van f 1.590,-- in de categorie 12- t/m 17-jarigen. Deze aftrek is berekend op basis van het TS-budget van f 308,7 mln. De inkomenseffecten van de drie varianten zijn in onderstaande tabellen weergegeven.

Tabel 26 Inkomenseffecten voor een aantal gezinssituaties als gevolg van de integratie TS-regeling en de loon- en inkomstenbelasting voor de ouders van 12- t/m 17-jarigen (guldens per jaar).

Inkomen	Gezinssituatie	met reiskostenvergoeding			zonder reiskostenvergoeding		
		netto be- lasting + premie- effect	Vergoe- ding TS- regeling	Inkomens- effect	netto be- lasting + premie- effect	Vergoe- ding TS- regeling	Inkomens- effect
1 kind							
minimum	12-15 jaar	664	-832	-168	664	-300	364
	16-17 jaar	664	-2.262	-1.598	664	-1.730	-1.066
modaal	12-15 jaar	664	-477	187	664	0	664
	16-17 jaar	664	-1.507	-843	664	-1.030	-366
1,5x modaal	12-15 jaar	0	0	0	0	0	0
	16-17 jaar	0	-343	-343	0	-343	-343
2 kinderen							
minimum	12-15 jaar	664	-1.664	-1.000	664	-600	64
	12-15 jaar, 16-17 jaar	664	-3.094	-2.430	664	-2.030	-1.366
modaal	12-15 jaar	664	-954	-290	664	0	664
	12-15 jaar, 16-17 jaar	664	-2.159	-1.495	664	-1.205	-541
1,5x modaal	12-15 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar, 16-17 jaar	0	-687	-687	0	-687	-687
3 kinderen							
minimum	12-15 jaar	664	-2.496	-1.832	664	-900	-236
	12-15 jaar, 12-15 jaar, 16-17 jaar	664	-3.926	-3.562	664	-2.330	-1.666
modaal	12-15 jaar	664	-1.596	-932	664	0	664
	12-15 jaar, 12-15 jaar, 16-17 jaar	664	-2.976	-2.312	664	-1.380	-716
1,5x modaal	12-15 jaar	0	-1.005	-1.005	0	0	0
	12-15 jaar, 12-15 jaar, 16-17 jaar	0	-1.692	-1.692	0	-687	-687

Tabel 27 Inkomenseffecten voor een aantal gezinssituaties als gevolg van de integratie TS-regeling en de loon- en inkomstenbelasting voor de ouders van 16- t/m 17-jarigen (gulden per jaar).

Inkomen	Gezinssituatie	met reiskostenvergoeding			zonder reiskostenvergoeding		
		netto be- lasting + premie- effect	Vergoe- ding + TS- regeling	Inkomens- effect	netto be- lasting + premie- effect	Vergoe- ding + TS- regeling	Inkomens- effect
1 kind							
minimum	12-15 jaar	0	-832	-832	0	-300	-300
	16-17 jaar	1992	-2.262	-270	1.992	-1.730	262
modaal	12-15 jaar	0	-477	-477	0	0	0
	16-17 jaar	1992	-1.507	485	1.992	-1.030	962
1,5x modaal	12-15 jaar	0	0	0	0	0	0
	16-17 jaar	0	-343	-343	0	-343	-343
2 kinderen							
minimum	12-15 jaar	0	-1.664	-1.664	0	-600	-600
	12-15 jaar, 16-17 jaar	1992	-3.094	-1.102	1.992	-2.030	-38
modaal	12-15 jaar	0	-954	-954	0	0	0
	12-15 jaar, 16-17 jaar	1992	-2.159	-167	1.9092	-1.205	787
1,5x modaal	12-15 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar, 16-17 jaar	0	-687	-687	0	-687	-687
3 kinderen							
minimum	12-15 jaar	0	-2.496	-2.496	0	-900	-900
	12-15 jaar, 12-15 jaar, 16-17 jaar	1992	-3.926	-1.934	1.992	-2.330	-338
modaal	12-15 jaar	0	-1.596	-1.596	0	0	0
	12-15 jaar, 12-15 jaar, 16-17 jaar	1992	-2.976	-984	1.992	-1.380	612
1,5x modaal	12-15 jaar	0	-1.005	-1.005	0	0	0
	12-15 jaar, 12-15 jaar, 16-17 jaar	0	-1.692	-1.692	0	-687	-687

Tabel 28 Inkomenseffecten voor een aantal gezinssituaties als gevolg van de integratie TS-regeling en de loon- en inkomstenbelasting voor de ouders van 12- t/m 17-jarigen via een inkomensafhankelijke buitengewone lastenaftrek per kind.

Inkomen	Gezinssituatie	Met reiskostenvergoeding			Zonder reiskostenvergoeding		
		TS oud	Netto be- lasting + premie- effect	Inkomens- effect	TS oud	Netto be- lasting + premie- effect	Inkomens effect
1 kind							
Minimum	12-15 jaar	-832	365	-467	-300	365	65
	16-17 jaar	-2262	365	-1.897	-1.730	365	-1.365
Modaal	12-15 jaar	-477	320	-157	0	320	320
	16-17 jaar	-1507	320	-1.187	-1.030	320	-710
1½ Modaal	12-15 jaar	0	0	0	0	0	0
	16-17 jaar	-343	0	-343	-343	0	-343
2 kinderen							
Minimum	12-15 jaar	-1664	920	-744	-600	920	320
	12-15 jaar, 16-17 jaar	-3094	920	-2.174	-2.030	920	-1.110
Modaal	12-15 jaar	-954	875	-79	0	875	875
	12-15 jaar, 16-17 jaar	-2159	875	-1.284	-1.205	875	-330
1½ Modaal	12-15 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar, 16-17 jaar	-687	0	-687	-687	0	-687
3 kinderen							
Minimum	12-15 jaar	-2496	1.480	-1.016	-900	1.480	580
	2 x 12-15 jr, 16-17 jr	-3926	1.480	-2.446	-2.330	1.480	-850
Modaal	12-15 jaar	-1596	1.430	-166	0	1.430	1.430
	2 x 12-15 jr, 16-17 jr	-2976	1.430	-1.546	-1.380	1.430	50
1½ Modaal	12-15 jaar	-1005	0	-1.005	0	0	0
	2 x 12-15 jr, 16-17 jr	-1692	0	-1.692	-687	0	-687

Voor- en nadelen

Hierna worden eerst de voor- en nadelen geschetst van een vaste tariefgroepaftrek en buitengewone lastenaftrek.

Aan alle drie gepresenteerde varianten zijn de volgende voordelen verbonden:

- gegevensuitwisseling met betrekking tot inkomensgegevens tussen Belastingdienst en Informatiseringsbank is niet meer nodig;
- de inkomensafhankelijkheid van beide systemen wordt geïntegreerd;
- vervallen van de uitvoeringslasten van de TS-regeling.

De nadelen van variant 1 (tariefaf trek voor 12- t/m 17-jarigen) zijn:

- een inbreuk op de fiscale structuur (inbreuk op het uitgangspunt van de verzelfstandiging van de belastingheffing; onderbrengen van niet-fiscale doeleinden in de loon- en inkomstenbelasting);
- het indruisen tegen de vereenvoudiging van het belastingstelsel (Oort; integratie kinderaf trek in kinderbijslag);
- het (per saldo) toenemen van de uitvoeringslasten;
- nadelige inkomenseffecten met name voor grote gezinnen; het ontbreken van een tegemoetkoming voor gezinnen die geen belasting en premie betalen.

Aan variant 2 (tariefaf trek voor 16- t/m 17-jarigen) zijn dezelfde voor- en nadelen verbonden als aan variant 1 behalve op het punt van de inkomenseffecten. De in de tabel (27) vermelde negatieve inkomenseffecten zijn minder omvangrijk dan vermeld in tabel 26 (variant 1).

Aan variant 3 (inkomensafhankelijke buitengewone lastenaftrek per kind voor 12- t/m 17-jarigen) zijn dezelfde voor- en nadelen verbonden als aan de varianten 1 en 2 behalve dat de inkomenseffecten geringer zijn en dat deze variant minder eenvoudig is.

Bijlage bij hoofdstuk 3.3: Verschillen tussen loon- en inkomstenbelasting en TS-regeling

Bij analyse van de verschillen tussen de loon- en inkomstenbelasting en de TS-regeling die van belang zijn voor de integratievraag, moet in de eerste plaats worden gedacht aan de verschillen die samenhangen met het feit dat de TS-uitkering een inkomenssubsidie voor ouders is terwijl de loon- en inkomstenbelasting een inkomensheffing is. Het gaat hierbij om de volgende kenmerken:

	TS-uitkering	Loon- en inkomsten belasting
Tijdvak	Schooljaar	Belastingjaar
Maatstaf	Gezamenlijk inkomen van de ouders over het aan het studiejaar voorafgaande kalenderjaar, het aantal financieel afhankelijke kinderen en het vermogen van de ouders.	Individuele inkomen van de belastingplichtige
Tarief	In het inkomensafhankelijke traject een marginale druk variërend van ca. 10% tot ca. 50%	In de eerste schijf een heffing van belasting én premie volksverzekeringen van 35.1%; in de tweede en derde schijf 50% onderscheidenlijk 60% belasting.
Uitvoering	Informatiseringsbank.	Inhoudingsplichtigen/Belastingdienst.
Doelgroep	Ouders met kinderen van 12 t/m 17 jaar onderverdeeld in een aantal subsidiecategorieën.	Individuele belastingplichtigen.
Budget	Gebudgetteerd.	Open einde.
Rechtsgang	Beroepscommissie Rijksstudietoelagen.	Gerechtshoven en Hoge Raad.

Grondslagversmalling

De TS-uitkeringen zijn belastingvrij. Het gaat daarbij om netto-bijdragen voor boeken en leermiddelen, reiskosten, les- of collegegeld en de meerkosten van het uitwonend zijn. Integratie in het systeem van de loon- en inkomstenbelasting richt zich op een draagkrachtsuppletie via een inkomensaf trek. Een dergelijke aftrek vormt anders dan de TS-uitkering geen netto bedrag. Macro is voor de vertaling in een inkomensaf trek voor de huidige TS-gerechtigden van het bedrag dat met de TS-regeling is gemoeid (308,7 mln.) een aftrekbedrag nodig van circa 880 mln. Deze grondslagversmalling leidt tot minder belasting- en premie-opbrengst. Om te voorkomen dat daardoor verhoging van premiepercentages nodig is, dienen rijksbijdragen aan de sociale fondsen te worden verstrekt tot een bedrag van circa 190 mln. Het optreden van een grondslagversmalling heeft overigens ook effect op andere inkomensafhankelijke regelingen. Dat effect kan worden geneutraliseerd door aanpassing van deze regelingen bijvoorbeeld door de inkomensaf trek niet te laten doorwerken in het inkomensbegrip van deze regelingen.

Uitvoering

- Buitengewone lastenaf trek

Voor het beoordelen van de uitvoeringsaspecten van een inkomensaf trek in de vorm van een buitengewone lastenaf trek binnen de loon- en inkomstenbelasting als vervanging van de huidige TS-uitkeringen is van belang in welke mate TS-gerechtigde ouders aangifte doen voor de inkomstenbelasting. Blijkens een steekproefbestand van het studiejaar 1989/1990 is voor 130.526 TS-gerechtigde ouders de loonbelasting eindheffing. 334.049 ouders doen wel aangifte. Toepassing van een nieuwe aftrek in de buitengewone lastenregeling van de loon- en inkomstenbelasting zou betekenen dat ook in de loonbelasting eindheffinggevallen voortaan een aanslag moet worden opgelegd nadat al verminderingen voor de loonbelasting zijn verleend.

Het opleggen van de extra aanslagen vergt - blijkens berekeningen van Financiën - om die reden een extra menskrachtbeslag bij de

Belastingdienst van circa 150 mensjaren (kosten circa 10 mln.). Daarnaast moet de Belastingdienst extra werkzaamheden verrichten in verband met een belangrijke toeneming van het aantal verminderingen loonbelasting/premie volksverzekeringen (geschatte kosten ca. 3 mln.). Ook de controlewerkzaamheden met betrekking tot de nieuwe aftrek vergen tijdsbeslag (kosten ca. f 2 mln.). Tegenover de bij de Informatiseringsbank vrijkomende formatieplaatsen (budgettair belang ca. 11 mln.) zijn bij een nieuwe buitengewone lastenaftrek derhalve meer plaatsen bij de Belastingdienst nodig.

- Tariefgroepaftrek

Aan een inkomensaftrek in de loon- en inkomstenbelasting in de vorm van een inkomensafhankelijke tariefgroepaftrek is een uitbreiding van het aantal tariefgroepen met 3 of 4 verbonden.

De aftrek betekent voor de doelgroep in de huidige tariefgroepen 2, 3, 4 en 6 een verhoging van de belastingvrije som.

De uitbreiding van het aantal tariefgroepen is van belang voor de loonbelastingtabellen en de inhoudingsplichtigen. Het hanteren van de inkomensgrens in de loonbelasting leidt tot afwijkingen tussen de loonbelasting en de inkomensbelasting. In de loonbelasting kan niet nauwkeurig rekening worden gehouden met het inkomen van de partner.

HOOFDSTUK 3.4 COMBINATIEVARIANT

Inleiding

In de voorgaande hoofdstukken zijn drie voorstellen geanalyseerd ter vereenvoudiging van de verstrekking van een tegemoetkoming in de studiekosten voor 12 tot 17-jarigen:

- vereenvoudiging van de bestaande TS-regeling door vereenvoudiging van inkomens- en leeftijdsrelaties en fixering van variabele onderdelen;
- integratie van TS c.q. samenloop van TS met de loon- en inkomstenbelasting door introductie van een tariefgroepsaftrek als onderdeel van de belastingvrije som dan wel uitbreiding van de buitengewone lastenaftrek.
- integratie van de TS-regeling in de Algemene Kinderbijslagwet door een generieke verhoging van de kinderbijslag, een verhoging voor de leeftijdscategorie 12-17 jaar of 16-17 jaar;

In deze combinatievariant worden bovengenoemde voorstellen gecombineerd:

- de tegemoetkoming in studiekosten wordt onderscheiden in twee categorieën, les-/collegegeld en overige studiekosten;
- de les-/collegegelden worden geïnd door de belastingdienst;
- de overige studiekosten worden versleuteld in de kinderbijslag.

Twee categorieën van studiekosten

In het voorgaande werd een onderscheid gemaakt in tegemoetkoming voor:

- les- en collegegelden;
- directe studiekosten;
- reiskosten;
- kosten voor uitwonenden.

De laatste drie categorieën worden nu samen versleuteld over de kinderbijslag. De kinderbijslag voor de leeftijdscategorie 12-17 jaar wordt met dit bedrag verhoogd.

De uitgaven aan overige studiekosten zijn:

- directe studiekosten	f 104 mln.
- reiskosten	f 43 mln.
- kosten voor uitwonende	<u>f 4 mln.</u>
Totaal	f 151 mln.

Het lesgeld wordt boven de inkomensgrens van f 37.290,-- * door de belastingdienst geïnd.

Inning les- en collegegelden door de belastingdienst

In deze combinatievariant kunnen de TS-uitkeringen voor lesgeld en de heffing van lesgeld worden geïntegreerd en kan de uitvoering van een dergelijke regeling bij de Belastingdienst worden ondergebracht. Voor de vormgeving van de integratie is daarbij uitgegaan van de in het hoofdstuk "Stroomlijning en vereenvoudiging van de regeling" beschreven variant voor de tegemoetkoming voor lesgeld. De Belastingdienst behoeft daardoor alleen boven de inkomensgrens f 37.290,-- * lesgeld te innen.

Een vergelijkbare situatie heeft nog niet zo lang geleden bestaan in de vorm van de schoolgeldheffing die werd uitgevoerd door de Belastingdienst. De directe aanleiding voor afschaffing was de invoering van de centrale inning van lesgelden door O. en W. De Belastingdienst had bovendien problemen met de aanlevering van de gegevens over de schoolgeldplichtigen die door tussenkomst van de scholen geschiedde.

-----
* bij een gezin met één kind, voor gezinnen met meer dan één kind ligt de inkomensgrens per extra kind hoger.

Vorenbedoelde uitvoeringsproblemen zijn bij de heffing van de les- en collegegelden ondervangen door invoering van een systeem gebaseerd op onderwijskaarten en een Centraal Indentificatiesysteem Onderwijsgerelateerd Personen. In dit systeem wordt een strakke relatie gelegd tussen het voldoen van het les- of collegegeld en het kunnen volgen van onderwijs.

Integratie tegemoetkoming overige studiekosten in de Algemene Kinderbijslagwet

Voor wat betreft de integratie van de overige studiekosten in de AKW is gekozen voor de volgende variant:

Het totale bedrag van f 151 mln. als gevolg van vrijvallende TS-gelden wordt aangewend voor een verhoging van de kinderbijslag voor de leeftijdscategorie 12-17 jaar. Dit leidt tot de volgende kinderbijslagbedragen.

Tabel 29 Kinderbijslagbedragen voor en na de verhoging als gevolg van de integratie van een deel van de TS-regeling en de AKW (excl. Dekker-toeslag, niveau juli 1989)

Gezins- grootte	Leeftijdscategorie					
	0-5 jr. voor	70% na	6-11 jr. voor	100% na	12-17 jr. voor	138% na
1	217,08	217,08	310,12	310,12	403,16	429,17
2	284,73	284,73	406,76	406,76	528,79	562,90
3	304,89	304,89	435,55	435,55	566,02	602,75
4	333,03	333,03	475,75	475,75	618,48	658,38
5	349,90	349,90	499,85	499,85	649,81	691,73
6	368,31	368,31	526,15	526,15	684,00	728,13
7	381,46	381,46	544,94	544,94	708,42	754,12
8 of hoger	397,16	397,16	567,37	567,37	737,58	785,16

Inkomenseffecten

Tabel 30 Inkomenseffect voor een aantal gezinssituaties als gevolg van de combinatievariant
(gld. p.j.)

Inkomen	Gezinssituaties	Met reiskostenvergoeding			Zonder reiskostenverg.		
		Lesgeld- inning	AKW- verho- ging	Vergoeding TS-rege- ling	Inkomens- effect	Vergoeding TS-rege- ling	Inkomens- effect
	<u>1 kind:</u>						
minimum	12-15 jaar	0	104	- 832	- 728	- 300	- 196
	16-17 jaar	1.030	104	- 2.262	- 1.128	- 1.730	- 596
modaal	12-15 jaar	0	104	- 477	- 373	0	- 104
	16-17 jaar	1.030	104	-1.507	- 373	- 1.030	- 104
1,5 modaal	12-15 jaar	0	104	0	104	0	- 104
	16-17 jaar	0	104	-343	-239	- 343	- 239
	<u>2 kinderen:</u>						
minimum	12-15 jaar	0	273	- 1.664	-1.391	- 600	- 327
	12-15 jaar en 16-17 jaar	1.030	273	- 3.094	- 1.791	- 2.030	- 727
modaal	12-15 jaar	0	273	- 954	- 681	0	- 273
	12-15 jaar en 16-17 jaar	1.030	273	- 2.159	- 856	- 1.205	98
1,5 x modaal	12-15 jaar	0	273	0	273	0	273
	12-15 jaar en 16-17 jaar	0	273	- 687	- 414	- 687	- 414
	<u>3 kinderen</u>						
minimum	12-15 jaar	0	438	- 2.496	- 2.058	- 900	- 462
	12-15 jaar en 12-15 jaar en 16-17 jaar	1.030	438	- 3.926	- 2.458	- 2.330	- 862
modaal	12-15 jaar	0	438	- 1.596	- 1.580	0	438
	12-15 jaar en 12-15 jaar en 16-17 jaar	1.030	438	- 2.976	- 1.508	- 1.380	88
1,5 x modaal	12-15 jaar	0	438	- 1.005	- 567	0	438
	12-15 jaar en 12-15 jaar en 16-17 jaar	0	438	- 1.692	- 1.254	- 687	- 249

Voor- en nadelen

De voordelen van de combinatievariant zijn:

- technisch zeer eenvoudig uit te voeren en weinig fraudegevoelig;
- vermindering van uitvoeringslasten bij de Informatiseringsbank door wegvallen van TS-regeling (kosten ca. 11 mln.) en inlining van lesgelden (kosten ca. 7 mln.). Ten dele wordt deze vermindering teniet gedaan door een stijging van de uitvoeringslasten bij de Belastingdienst (ca. f 11 mln., uitgaande van een zelfde soort regeling als de toenmalige schoolgeldheffing);
- de marginale druk op de inkomens neemt af door het vervangen van een inkomensafhankelijke regeling door een grotendeels inkomensonafhankelijke regeling.

De nadelen van de combinatievariant zijn:

- negatieve inkomenseffecten;
- wijziging van de huidige (procentuele) invulling van de leeftijdsafhankelijkheid in de kinderbijslag die contrair is aan het SER-advies.

HOOFDSTUK 3.5 -20% VARIANT OP DE VEREENVOUDIGINGS-VARIANT

Inleiding

Conform de taakstelling van de Heroverwegingswerkgroep dient een -20% variant te worden gepresenteerd (met een besparingsopbrengst van circa 60 mln.) De werkgroep heeft gemeend een dergelijke variant te moeten presenteren binnen één van de vier mogelijkheden, aangegeven in dit rapport, van:

- vereenvoudiging van de huidige regeling;
- integratie van de regeling in de kinderbijslag;
- integratie van de regeling met loon- en inkomstenbelasting;
- de combinatie van vereenvoudiging, integratie met kinderbijslag en heffing van lesgeld door de belastingdienst.

Reden hiervoor is dat het zoeken van een 20%-besparing in de huidige TS-regeling niet leidt tot een vereenvoudiging van de regeling.

Uitgewerkt zijn hier twee -20% varianten binnen de stroomlijning en vereenvoudiging van de huidige regeling. De vereenvoudiging, als gepresenteerd in voorgaande paragrafen van dit hoofdstuk, is gerelateerd aan de Wet Studiefinanciering. Dergelijke varianten zijn ook mogelijk bij integratie van de regeling met de kinderbijslag, integratie van de regeling met loon- en inkomstenbelasting en bij een combinatievariant.

Het bovenstaande impliceert dat bij een -20% variant zo dicht mogelijk wordt aangesloten bij de normering in de WSF.

Variant 1 voor -20% variant

In deze variant wordt een 20% besparing bereikt door alle bedragen van de vereenvoudigingsvariant (zie hoofdstuk 3.1) te verlagen met 20%.

De tegemoetkomingsbedragen en inkomenseffecten worden weergegeven in navolgende tabellen.

Tabel 31 De tegemoetkoming studiekosten bij variant 1 voor -20% variant per inkomensklasse

inkomen tot en met	directe studiekosten		reiskosten	kosten voor uitwonenden	les- en collegegeld	
	mbo/hbo/wo	overig			wo/hbo	overig
27.270	640	320	400	1330	1400	900
28.940	640	320	400	1330	1400	900
30.610	640	320	400	1330	1400	900
32.280	0	0	400	1330	1400	900
33.950	0	0	400	1330	1400	900
35.620	0	0	400	1330	1400	900
37.290	0	0	400	1330	1400	900
> 37.291	0	0	0	0	0	0

Tabel 32 Inkomenseffecten bij variant 1 voor -20% variant voor een aantal gezinssituaties (in gulden per jaar)

Inkomen	Gezins- situatie	Met reiskosten			Zonder reiskosten		
		TS oud	TS -20%	Inkomens- effect	TS oud	TS -20%	Inkomens- effect
<u>1 kind</u>							
Minimum	12-15 jaar	-832	720	-112	-300	320	20
	16-17 jaar	-2262	1704	-558	-1730	1304	-426
Modaal	12-15 jaar	-477	400	-77	0	0	0
	16-17 jaar	-1507	1224	-283	-1030	824	-206
1½ modaal	12-15 jaar	0	0	0	0	0	0
	16-17 jaar	-343	0	-343	-343	0	-343
<u>2 kinderen</u>							
Minimum	12-15 jaar	-1664	1440	224	-600	640	40
	12-15 jaar en 16-17 jaar	-3094	2424	-670	-2030	1624	-406
Modaal	12-15 jaar	-954	800	-154	0	0	0
	12-15 jaar en 16-17 jaar	-2159	1624	-535	-1205	824	-381
1½ modaal	12-15 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar en 16-17 jaar	-687	0	-687	-687	0	-687

Inkomen	Gezins- situatie	Met reiskosten			Zonder reiskosten		
		TS oud	TS -20%	Inkomens- effect	TS oud	TS -20%	Inkomens- effect
	<u>3 kinderen</u>						
Minimum	12-15 jaar	-2496	2160	-336	-900	960	60
	2x 12-15 jaar en						
	16-17 jaar	-3926	3144	-782	-2330	1944	-386
Modaal	12-15 jaar	-1596	2160	564	0	960	960
	2x 12-15 jaar en						
	16-17 jaar	-2976	3144	168	-1380	1944	564
1½ modaal	12-15 jaar	-1005	1200	195	0	0	0
	2x 12-15 jaar en						
	16-17 jaar	-1692	2024	332	-687	824	137

De voordelen van deze variant zijn:

- een instandhouding van de koppeling (op afstand) tussen de TS en WSF-normen;
- de relatie met de inkomensgrenzen in de WSF blijft in stand;
- een verdeling van de vermindering over alle TS-gerechtigden;
- de implementatie van de variant is relatief eenvoudig.

Nadeel van deze variant is:

- negatieve inkomenseffecten voor de laagste inkomensgroepen.

Variant 2 voor -20%-variant

In deze variant wordt een 20% besparing bereikt door voor inkomensklasse 3 geen tegemoetkoming voor directe studiekosten te verstrekken, en voor inkomensklasse 5 en hoger in het geheel geen tegemoetkoming voor studiekosten te verstrekken.

De tegemoetkomingsbedragen van de inkomenseffecten worden weergegeven in onderstaande tabellen.

Tabel 33 De tegemoetkoming studiekosten bij variant 2 voor -20% variant per inkomensklasse

inkomen tot en met	directe studiekosten		reiskosten	kosten voor uitwonenden	les- en collegegeld	
	mbo/hbo/wo	overig			wo/hbo	overig
27.270	800	400	500	1670	1750	1133
28.940	800	400	500	1670	1750	1133
30.610	(800)	(400)	500	1670	1750	1133
32.280	0	0	500	1670	1750	1133
33.950	0	0	(500)	(1670)	(1750)	(1133)
35.620	0	0	(500)	(1670)	(1750)	(1133)
37.290	0	0	(500)	(1670)	(1750)	(1133)
37.291						

Tabel 34 Inkomenseffecten bij variant 2 voor een aantal gezinssituaties (in guldens per jaar)

Inkomen	Gezins- situatie	Met reiskosten			Zonder reiskosten		
		TS oud	TS -20%	Inkomens- effect	TS oud	TS -20%	Inkomens- effect
<u>1 kind</u>							
Minimum	12-15 jaar	-832	900	68	-300	400	100
	16-17 jaar	-2262	2130	-132	-1730	1630	100
Modaal	12-15 jaar	-477	0	-477	0	0	0
	16-17 jaar	-1507	0	-1507	-1030	0	-1030
1½ modaal	12-15 jaar	0	0	0	0	0	0
	16-17 jaar	-343	0	-343	-343	0	-343
<u>2 kinderen</u>							
Minimum	12-15 jaar	-1664	1800	136	-600	800	200
	12-15 jaar en 16-17 jaar	-3094	3030	-64	-2030	2030	0
Modaal	12-15 jaar	-954	1000	46	0	0	0
	12-15 jaar en 16-17 jaar	-2159	2030	-129	-1205	1030	-175
1½ modaal	12-15 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-15 jaar en 16-17 jaar	-687	0	-687	-687	0	-687
<u>3 kinderen</u>							
Minimum	12-15 jaar	-2496	2700	204	-900	1200	300
	2x 12-15 jaar en 16-17 jaar	-3926	3930	4	-2330	2430	100
Modaal	12-15 jaar	-1596	1500	96	0	0	0
	2x 12-15 jaar en 16-17 jaar	-2976	2530	-446	-1380	1030	-350
1½ modaal	12-15 jaar	-1005	0	-1005	0	0	0
	2x 12-15 jaar en 16-17 jaar	-1692	0	-1692	-687	0	-687

De voordelen van deze variant zijn:

- de laagste inkomensgroepen worden ontzien;
- de normbedragen blijven in stand;
- relatief eenvoudige implementatie.

Nadelen van deze variant zijn:

- relatie met inkomensgrenzen in de WSF wordt verbroken;
- negatieve inkomenseffecten voor de midden- en hogere inkomensgroepen.

HOOFDSTUK 4. SAMENVATTING

Inleiding

De heroverweging Regeling Tegemoetkoming Studiekosten maakt deel uit van de heroverwegingsronde zoals aangekondigd in de Miljoenennota 1990.

De heroverwegingswerkgroep heeft de regeling conform de taakopdracht tegen het licht gehouden.

Vanuit de taakopdracht (zie appendix 2) en vanuit de overwegingen die in hoofdstuk 2 reeds zijn aangegeven, heeft de werkgroep een aantal beleidsvarianten ontwikkeld.

De eerste variant beoogt stroomlijning en vereenvoudiging van de TS-regeling, zodat aan eisen van doorzichtigheid en eenvoud van regelgeving wordt voldaan.

Daarnaast heeft de werkgroep de mogelijkheden van integratie van de TS-regeling met de Algemene Kinderbijslagwet (AKW) respectievelijk met de loon- en inkomstenbelasting onderzocht.

Ten vierde is een gecombineerde variant ontwikkeld die de inning van les- en collegegelden door de belastingdienst laat geschieden, en de overige studiekosten in de AKW integreert.

Ingevolge de taakopdracht heeft de werkgroep een -20% variant (met een opbrengst van circa 60 mln.) aangegeven. Deze variant is - in een tweetal vormen - toegepast op de vereenvoudigingsvariant, hoewel ook een -20% variant ten opzichte van de andere drie gepresenteerde beleidsvarianten denkbaar is.

Alle hiervoor vermelde beleidsvarianten komen hieronder aan de orde.

Vereenvoudigingsvariant

Deze variant beoogt de doorzichtigheid en eenvoud van de TS-regeling te bevorderen door stroomlijning en vereenvoudiging van de regeling.

De voorgestelde maatregelen bevatten vereenvoudiging van de in de regeling voorkomende inkomens- en leeftijdsrelaties en fixering van variabele onderdelen van de regeling.

De inconsistenties die zich momenteel voordoen in de TS-regeling zelf en tussen de TS-regeling en de Wet Studiefinanciering worden hierbij opgelost. Hiernaast kunnen als voordelen van de (ongeveer budgettair neutrale) vereenvoudigingsvariant worden vermeld dat een duidelijke en overzichtelijke regeling ontstaat die op eenvoudige wijze is uit te voeren.

De effecten van de variant zijn inkomensnivellerend in de zin dat de ouders uit de inkomensklassen tot modaal erop vooruit, en boven die grens erop achteruit gaan.

Als nadelen kunnen worden vermeld:

- het onderscheid naar inkomen vermindert weliswaar maar blijft gehandhaafd;
- de kilometervergoeding is niet langer afhankelijk van het aantal af te leggen kilometers maar de kilometergrens van 9 km blijft bestaan;
- er blijft onderscheid tussen thuis- en uitwonende leerlingen bestaan.

Integratie van de TS-regeling met de Algemene Kinderbijslagwet (AKW)

De werkgroep heeft een drietal mogelijkheden onderzocht om de TS-regeling in de AKW te integreren: het totale bedrag aan vrijvallende TS-gelden (f 308,7 miljoen) wordt aangewend voor een generieke verhoging van de kinderbijslag (variant 1), voor verhoging van de kinderbijslag voor de leeftijdscategorie 12-17 jaar (variant 2), of voor verhoging van de kinderbijslag alleen voor de (nieuwe) leeftijdscategorie 16-17 jaar (variant 3).

Alle drie in dit rapport aangegeven varianten hebben als voordeel dat zij eenvoudig zijn uit te voeren en niet fraudegevoelig zijn. Verder neemt in alle varianten de marginale druk op de inkomens af door het vervangen van een inkomensafhankelijke regeling door een verhoging van de inkomensafhankelijke AKW.

Aan de drie gepresenteerde varianten zijn de volgende voordelen verbonden:

- gegevensuitwisseling met betrekking tot inkomensgegevens tussen Belastingdienst en Informatiseringsbank is niet meer nodig;
- de inkomensafhankelijkheid van beide systemen wordt geïntegreerd;
- vervallen van de uitvoeringslasten van de TS-regeling.

De nadelen van variant 1 (tariefaf trek voor 12- t/m 17-jarigen) zijn:

- inbreuk op de fiscale structuur;
- indruisen tegen de vereenvoudiging van het belastingstelsel;
- toename (per saldo) van de uitvoeringslasten;
- nadelige inkomenseffecten voor grote gezinnen; het ontbreken van een tegemoetkoming voor gezinnen die geen premie en belasting betalen.

Aan variant 2 (tariefaf trek voor 16 t/m 17-jarigen) zijn dezelfde voor- en nadelen verbonden als aan variant 1 behalve op het punt van de inkomenseffecten. De vermelde negatieve inkomenseffecten zijn minder omvangrijk dan vermeld bij variant 1.

Aan variant 3 (inkomensafhankelijke buitengewone lastenaf trek per kind voor 12 t/m 17-jarigen) zijn dezelfde voor- en nadelen verbonden als aan de varianten 1 en 2 behalve dat de inkomenseffecten geringer zijn en dat deze variant minder eenvoudig is.

Combinatievariant

De werkgroep heeft de voorgaande beleidsvarianten nader geanalyseerd. In dat verband is de tegemoetkoming in studiekosten onderscheiden in twee categorieën: les- en collegegelden en overige studiekosten.

Door een combinatie van elementen uit voorgaande varianten te bewerkstelligen, heeft de werkgroep een combinatievariant opgesteld die bestaat uit twee onderdelen: de les- en collegegelden worden geïnd door de belastingdienst en de overige studiekosten worden in de kinderbijslag versleuteld.

Een ander voordeel is dat de uitvoeringskosten op grond van de AKW ongewijzigd blijven; alleen de derde variant brengt enige eenmalige kosten met zich mee.

Voorts vervallen in alle varianten de uitvoeringskosten van de TS-regeling.

Als nadeel van de varianten wordt vermeld dat deze - soms sterk - denivellerend uitwerken.

Tenslotte kan worden opgemerkt dat in variant 1 de invulling van de leeftijdsafhankelijkheid van de AKW ongewijzigd blijft, wat als een voordeel van deze variant kan worden aangemerkt, terwijl daarentegen in de varianten 2 (procentuele invulling) en 3 (procentuele invulling en leeftijdsindeling) de bedoelde leeftijdsafhankelijkheid zou moeten worden gewijzigd.

Integratie van de TS-regeling in de loon- en inkomstenbelasting

De werkgroep heeft in overweging genomen dat voor beide regelingen de hoogte van het inkomen relevant is; in de TS-regeling omdat het inkomen bepalend is voor de hoogte van de uitkering, voor de fiscus omdat het inkomen maatstaf is voor de heffing van de loon- en inkomstenbelasting.

In dat verband heeft de werkgroep zich de vraag gesteld of de belastingdienst een draagkrachtsuppletie voor de ouders die een TS-uitkering ontvangen kan realiseren.

De werkgroep heeft geconstateerd dat ouders met een TS-uitkering een inkomensafhankelijke inkomensaf trek kan worden toegekend hetzij in de vorm van een buitengewone lastenaftrek, hetzij in de vorm van een tariefgroepaftrek. Het TS-budget kan langs één van deze fiscale wegen toekomen aan de TS-gerechtigde ouders van de groep 12 t/m 17-jarigen (variant 1 en variant 3) of aan de TS-gerechtigde ouders van de groep 16 t/m 17-jarigen (variant 2).

De voordelen van de combinatievariant zijn:

- technisch zeer eenvoudig uit te voeren en weinig fraudegevoelig;
- vermindering van uitvoeringslasten bij de Informatiseringsbank door wegvallen van TS-regeling en inning van les gelden. Ten dele wordt deze vermindering teniet gedaan door een stijging van de uitvoeringslasten bij de Belastingdienst;
- de marginale druk op de inkomens neemt af door het vervangen van een inkomensafhankelijke regeling door een grotendeels inkomensafhankelijke regeling.

De nadelen van de combinatievariant zijn:

- negatieve inkomenseffecten;
- wijziging van de huidige (procentuele) invulling van de leeftijdsafhankelijkheid in de kinderbijslag die contrair is aan het SER-advies.

De -20% varianten

De -20% variant wordt in twee vormen gepresenteerd.

De eerste vorm houdt een 20%-vermindering van alle bedragen uit de vereenvoudigingsvariant in, is eenvoudig uit te voeren en sluit zo dicht mogelijk aan bij de normering van de Wet studiefinanciering (WSF). Verdere voordelen zijn: de relatie met de inkomensgrenzen in de WSF blijft in stand; een verdeling van de vermindering over alle TS-gerechtigden.

Een nadeel van de variant bestaat uit de negatieve inkomenseffecten voor de laagste inkomensgroepen.

De tweede vorm houdt een inkomensgrens in, waarboven geen vergoedingen plaatsvinden. De voordelen hiervan zijn dat de variant eveneens eenvoudig is uit te voeren, de vergoedingen uit de vereenvoudigingsvariant in stand blijven en de minimuminkomens worden ontzien.

Nadelen van de variant zijn dat de relatie met de inkomensgrenzen van de WSF wordt verbroken en dat negatieve effecten optreden voor modale en hogere inkomens.

De als bijlage bij dit hoofdstuk gevoegde tabellen 35a en b, 36a en b en 37a en b bevatten samenvattende overzichten van alle geanalyseerde varianten. Tabel 35 geeft een overzicht van de tegemoetkomingen voor een aantal gezinssituaties, tabel 36 representeert de inkomenseffecten (in guldens) van de diverse varianten terwijl tabel 37 datzelfde doet in % van het netto inkomen.

In de "a-tabellen" zijn de reiskosten niet verwerkt in de gegevens; de "b-tabellen" bevatten wèl de reiskostencomponent.

Tabel 35a. Samenvattend overzicht tegemoetkomingen voor een aantal gezinssituaties zonder reiskosten

netto ink.	gezins- situatie	TS-oud	Vereenv. variant	Integratie TS/AKW			Bel. variant 12-17	Bei. variant 16-17	Buit. lasten variant	Comb. variant *	1e -20% variant	2e -20% variant
				0-27	12-17	16-17						
<u>1 kind</u>												
minimum	12-15 jr.	300	400	92	213	0	664	0	365	104	320	400
23,114	16-17 jr.	1,730	1,630	92	213	628	664	1,992	365	1,034	1,304	1,630
modaal	12-15 jr.	0	0	92	213	0	664	0	320	104	0	0
27,227	16-17 jr.	1,030	1,030	92	213	628	664	1,992	320	1,034	824	0
1,5 x modaal	12-15 jr.	0	0	92	213	0	0	0	0	104	0	0
30,930	16-17 jr.	343	0	92	213	628	0	0	0	104	0	0
<u>2 kinderen</u>												
minimum	12-15 jr.	600	800	240	558	0	664	0	920	273	640	800
23,114	12-15 jr., 16-17 jr.	2,030	2,030	240	558	824	664	1,992	920	1,303	1,624	2,030
modaal	12-15 jr.	0	0	240	558	0	664	0	875	273	0	0
27,227	12-15 jr., 16-17 jr.	1,205	1,030	240	558	824	664	1,992	875	1,303	824	1,030
1,5 x modaal	12-15 jr.	0	0	240	558	0	0	0	0	273	0	0
30,930	12-15 jr., 16-17 jr.	687	0	240	558	824	0	0	0	273	0	0
<u>3 kinderen</u>												
minimum	12-15 jr.	900	1,200	386	896	0	664	0	1,480	438	960	1,200
23,114	12-15, 12-15, 16-17 jr.	2,330	2,430	386	896	883	664	1,992	1,480	1,468	1,944	2,430
modaal	12-15 jr.	0	1,200	386	896	0	664	0	1,430	438	960	0
27,227	12-15, 12-15, 16-17 jr.	1,380	2,430	386	896	883	664	1,992	1,430	1,468	1,944	1,030
1,5 x modaal	12-15 jr.	0	0	386	896	0	0	0	0	438	0	0
30,930	12-15, 12-15, 16-17 jr.	687	1,030	386	896	883	0	0	0	438	824	0

Tabel 35b. Samenvattend overzicht tegemoetkomingen voor een aantal gezinssituaties met reiskosten

netto ink.	gezins- situatie	TS-oud	Vereenv. variant	Integratie TS/AKW			Bel. variant 12-17	Bel. variant 16-17	Buit. lasten variant	Comb. variant *	1e -20% variant	2e -20% variant
				0-27	12-17	16-17						
<u>1 kind</u>												
minimum	12-15 jr.	832	900	92	213	0	664	0	365	104	720	900
23,114	16-17 jr.	2,262	2,130	92	213	628	664	1,992	365	1,034	1,704	2,130
modaal	12-15 jr.	477	500	92	213	0	664	0	320	104	400	0
27,227	16-17 jr.	1,507	1,530	92	213	628	664	1,992	320	1,034	1,224	0
1,5x modaal	12-15 jr.	0	0	92	213	0	0	0	0	104	0	0
30,930	16-17 jr.	343	0	92	213	628	0	0	0	104	0	0
<u>2 kinderen</u>												
minimum	12-15 jr.	1,664	1,800	240	558	0	664	0	920	273	1,440	1,800
23,114	12-15 jr., 16-17 jr.	3,094	3,030	240	558	824	664	1,992	920	1,303	2,424	3,030
modaal	12-15 jr.	954	1,000	240	558	0	664	0	875	273	800	1,000
27,227	12-15 jr., 16-17 jr.	2,159	2,030	240	558	824	664	1,992	875	1,030	1,624	2,030
1,5x modaal	12-15 jr.	0	0	240	558	0	0	0	0	273	0	0
30,930	12-15 jr., 16-17 jr.	687	0	240	558	824	0	0	0	273	0	0
<u>3 kinderen</u>												
minimum	12-15 jr.	2,496	2,700	384	896	0	664	0	1,480	438	2,160	2,700
23,114	12-15, 12-15, 16-17 jr.	3,926	3,930	384	896	883	664	1,992	1,480	1,468	3,144	3,930
modaal	12-15 jr.	1,596	2,700	384	896	0	664	0	1,430	438	2,160	1,500
27,227	12-15, 12-15, 16-17 jr.	2,976	3,930	384	896	883	664	1,992	1,430	1,468	3,144	2,530
1,5x modaal	12-15 jr.	1,005	1,500	384	896	0	0	0	0	438	1,200	0
30,930	12-15, 12-15, 16-17 jr.	1,692	2,530	384	896	883	0	0	0	438	2,024	0

Tabel 36a. Inkomenseffecten in guldens van de diverse varianten zonder reiskosten

netto ink.	gezins- situatie	Vereenv. variant	0-27	Integratie TS/AKW 12-17	16-17	Bel. variant 12-17	Bel. variant 16-17	Buit. lasten variant	Comb. variant *	1e -20% variant	2e -20% variant
<u>1 kind</u>											
minimum	12-15 jr.	100	-208	-87	-300	364	-300	65	-196	20	100
23,114	16-17 jr.	-100	-1,638	-1,517	-1,102	-1,060	262	-1,365	-696	-426	-100
modaal	12-15 jr.	0	92	213	0	664	0	320	104	0	0
27,227	16-17 jr.	0	-938	-817	-402	-366	962	-710	4	-206	-1,030
1,5 x modaal	12-15 jr.	0	92	213	0	0	0	0	104	0	0
30,930	16-17 jr.	-343	-251	-130	285	-343	-343	-343	-239	-343	-343
<u>2 kinderen</u>											
minimum	12-15 jr.	200	-360	-42	-600	64	-600	320	-327	40	200
23,114	12-15 jr., 16-17 jr.	0	-1,790	-1,472	-1,206	-1,366	-38	-1,110	-727	-406	0
modaal	12-15 jr.	0	240	558	0	664	0	875	273	0	0
27,227	12-15 jr., 16-17 jr.	-175	-965	-647	-381	-541	787	-330	98	-381	-175
1,5 x modaal	12-15 jr.	0	240	558	0	0	0	0	273	0	0
30,930	12-15 jr., 16-17 jr.	-687	-447	-129	137	-687	-687	-687	-414	-687	-687
<u>3 kinderen</u>											
minimum	12-15 jr.	300	-514	-4	-900	-236	-900	580	-462	60	300
23,114	12-15, 12-15, 16-17 jr.	100	-1,944	-1,434	-1,447	1,666	-338	-850	-862	-386	100
modaal	12-15 jr.	1,200	386	896	0	664	0	1,430	438	960	0
27,227	12-15, 12-15, 16-17 jr.	1,050	-994	-484	-497	-708	612	50	88	564	-350
1,5 x modaal	12-15 jr.	0	386	896	0	0	0	0	438	0	0
30,930	12-15, 12-15, 16-17 jr.	343	-301	209	196	-687	-687	-687	-249	137	-687

Tabel 36b. Inkomenseffecten in gulden van de diverse varianten met reiskosten

netto ink.	gezins- situatie	Vereenv. variant	0-27	Integratie TS/AKW		Bel. variant 12-17	Bel. variant 16-17	Buit. lasten variant	Comp. variant *	1e -20% variant	2e -20% variant
				12-17	16-17						
<u>1 kind</u>											
minimum	12-15 jr.	68	-740	-619	-832	-168	-832	-467	-728	-112	68
23,114	16-17 jr.	-132	-2,170	-2,049	-1,634	-1,598	-270	-1,897	-1,228	-558	-132
modaal	12-15 jr.	23	-385	-264	-477	187	-477	-157	-373	-77	-477
22,227	16-17 jr.	23	-1,415	-1,294	-879	-843	485	-1,187	-473	-283	-1,507
1,5x modaal	12-15 jr.	0	92	213	0	0	0	0	104	0	0
30,930	16-17 jr.	-343	-251	-130	285	-343	-343	-343	-239	-343	-343
<u>2 kinderen</u>											
minimum	12-15 jr.	136	-1,424	-1,106	-1,664	-1,000	-1,664	-744	-1,391	-224	136
23,114	12-15 jr., 16-17 jr.	-64	-2,864	-2,536	-2,270	-2,430	-1,102	-2,174	-1,791	-670	-64
modaal	12-15 jr.	46	-714	-396	-954	-290	-954	-79	-681	-154	46
27,227	12-15 jr., 16-17 jr.	-129	-1,919	-1,601	-1,335	-1,495	-167	-1,284	-856	-535	-129
1,5x modaal	12-15 jr.	0	240	558	0	0	0	0	273	0	0
30,930	12-15 jr., 16-17 jr.	-687	-447	-129	137	-687	-687	-687	-414	-687	-687
<u>3 kinderen</u>											
minimum	12-15 jr.	204	-2,110	-1,600	-2,496	-1,832	-2,496	-1,016	-2,058	-336	204
23,114	12-15, 12-15, 16-17 jr.	4	-3,540	-3,030	-3,043	-3,262	-1,934	-2,446	-2,458	-782	4
modaal	12-15 jr.	1,104	-1,210	-700	-1,596	-932	-1,596	-166	-1,158	564	-96
27,227	12-15, 12-15, 16-17 jr.	954	-2,590	-2,080	-2,093	-2,312	-984	-1,546	-1,508	168	-446
1,5x modaal	12-15 jr.	495	-619	-109	-1,005	-1,005	-1,005	-1,005	-567	195	-1,005
30,930	12-15, 12-15, 16-17 jr.	838	-1,306	-796	-809	-1,692	-1,692	-1,692	-1,254	332	-1,692

Tabel 37a. Inkomenseffecten x % netto inkomen van de diverse varianten zonder reiskosten

netto ink.	gezins- situatie	Vereenv. variant	Integratie TS/AKW			Bel. variant 12-17	Bel. variant 16-17	Buit. lasten variant	Comb. variant *	1e -20% variant	2e -20% variant
			0-27	12-17	16-17						
<u>1 kind</u>											
minimum	12-15 jr.	0.43	-0.90	-0.38	-1.30	1.57	-1.30	0.28	-0.85	0.09	0.43
23,114	16-17 jr.	-0.43	-7.09	-6.56	-4.77	-4.61	1.13	-5.91	-3.01	-1.84	-0.43
modaal	12-15 jr.	0.00	0.34	0.78	0.00	2.44	0.00	1.18	0.38	0.00	0.00
27,227	16-17 jr.	0.00	-3.45	-3.00	-1.48	-1.34	3.53	-2.61	0.01	-0.76	-3.78
1,5 x modaal	12-15 jr.	0.00	0.30	0.69	0.00	0.00	0.00	0.00	0.34	0.00	0.00
30,930	16-17 jr.	-1.11	-0.81	-0.42	0.92	-1.11	-1.11	-1.11	-0.77	-1.11	-1.11
<u>2 kinderen</u>											
minimum	12-15 jr.	0.87	-1.56	-0.18	-2.60	0.28	-2.60	1.38	-1.41	0.17	0.87
23,114	12-15 jr., 16-17 jr.	0.00	-7.74	-6.37	-5.22	-5.91	-0.16	-4.80	-3.15	-1.76	0.00
modaal	12-15 jr.	0.00	0.88	2.05	0.00	2.44	0.00	3.21	1.00	0.00	0.00
27,227	12-15 jr., 16-17 jr.	-0.64	-3.54	-2.38	-1.40	-1.99	2.89	-1.21	0.36	-1.40	-0.64
1,5 x modaal	12-15 jr.	0.00	0.78	1.80	0.00	0.00	0.00	0.00	0.88	0.00	0.00
30,930	12-15 jr., 16-17 jr.	-2.22	-1.45	-0.42	0.44	-2.22	-2.22	-2.22	-1.34	-2.22	-2.22
<u>3 kinderen</u>											
minimum	12-15 jr.	1.30	-2.22	-0.02	-3.89	-1.02	-3.89	2.51	-2.00	0.26	1.30
23,114	12-15, 12-15, 16-17 jr.	0.43	-8.41	-6.20	-6.26	-7.21	-1.46	-3.69	-3.73	-1.67	0.43
modaal	12-15 jr.	4.41	1.42	3.29	0.00	2.44	0.00	5.25	1.61	3.53	0.00
27,227	12-15, 12-15, 16-17 jr.	3.86	-3.65	-1.78	-1.83	-2.62	2.25	0.18	0.32	2.07	-1.29
1,5 x modaal	12-15 jr.	0.00	1.25	2.90	0.00	0.00	0.00	0.00	1.42	0.00	0.00
30,930	12-15, 12-15, 16-17 jr.	1.11	-0.97	0.68	0.63	-2.22	2.22	-2.22	-0.81	0.44	-2.22

Tabel 37b. Inkomenseffecten x % netto inkomen van de diverse varianten met reiskosten

netto ink.	gezins- situatie	Vereenv. variant	Integratie TS/AKW			Bel. variant 12-17	Bel. variant 16-17	Buit. lasten variant	Comb. variant *	1e -20% variant	2e -20% variant
			0-27	12-17	16-17						
<u>1 kind</u>											
minimum	12-15 jr.	0.29	-3.20	-2.68	-3.60	-0.73	-3.60	-2.02	-3.15	-0.48	0.29
23,114	16-17 jr.	-0.57	-9.39	-8.86	-7.07	-6.91	-1.17	-8.21	-5.31	-2.41	-0.57
modaal	12-15 jr.	0.08	-1.41	-0.97	-1.75	0.69	-1.75	-0.58	-1.37	-0.28	-1.75
27,227	16-17 jr.	0.08	-5.20	-4.75	-3.23	-3.10	1.78	-4.36	-1.74	-1.04	-5.53
1,5x modaal	12-15 jr.	0.00	0.30	0.69	0.00	0.00	0.00	0.00	0.34	0.00	0.00
30,930	16-17 jr.	-1.11	-0.81	-0.42	0.92	-1.11	-1.11	-1.11	-0.77	-1.11	-1.11
<u>2 kinderen</u>											
minimum	12-15 jr.	0.59	-6.16	-4.78	-7.20	-4.33	-7.20	-3.22	-6.02	-0.97	0.59
23,114	12-15 jr., 16-17 jr.	-0.28	-12.35	-10.97	-9.82	-10.51	-4.77	-9.41	-7.75	-2.90	-0.28
modaal	12-15 jr.	0.17	-2.62	-1.45	-3.50	-1.07	-3.50	-0.29	-2.50	-0.57	0.17
27,227	12-15 jr., 16-17 jr.	-0.47	-7.05	-5.88	-4.90	-5.49	-0.61	-4.72	-3.14	-1.96	-0.47
1,5x modaal	12-15 jr.	0.00	0.78	1.80	0.00	0.00	0.00	0.00	0.88	0.00	0.00
30,930	12-15 jr., 16-17 jr.	-2.22	-1.45	-0.42	0.44	-2.22	-2.22	-2.22	-1.34	-2.22	-2.22
<u>3 kinderen</u>											
minimum	12-15 jr.	0.88	-9.13	-6.92	-10.80	-7.93	-10.80	-4.40	-8.90	-1.45	0.88
23,114	12-15, 12-15, 16-17 jr.	0.02	-15.32	-13.11	-13.17	-14.11	-8.37	-10.58	-10.63	-3.38	0.02
modaal	12-15 jr.	4.05	-4.44	-2.57	-5.86	-3.42	-5.86	-0.61	-4.25	2.07	-0.35
27,227	12-15, 12-15, 16-17 jr.	3.50	-9.51	-7.64	-7.69	-8.49	-3.61	-5.68	-5.54	0.62	-1.64
1,5x modaal	12-15 jr.	1.60	-2.00	-0.35	-3.25	-3.25	-3.25	-3.25	-1.83	0.63	-3.25
30,930	12-15, 12-15, 16-17 jr.	2.71	-4.22	-2.57	-2.62	-5.47	-5.47	-5.47	-4.05	1.07	-5.47

APPENDIX 1

Samenstelling werkgroep heroverweging Regeling tegemoet-
koming studiekosten

<i>Voorzitter</i>	drs. J.I. van Deursen Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen
<i>Secretaris</i>	mr. F.M. Jaeger Ministerie van Financiën
<i>Adjunct-secretaris</i>	C.J. Leijnse Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen
<i>Leden</i>	drs. J. Wijnhoud Ministerie van Algemene Zaken
	mr. H.H. Dalmijn Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen
	drs. A.A.J. Spee Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen
	mr.drs. H.P. van Weeren Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen
	mr. G.D. Minderman Ministerie van Financiën
	drs. L.F.M.P. van den Broek Ministerie van Economische Zaken
	L.H. van der Heiden-Aantjes Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
	drs. M. Rovers Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

APPENDIX 2

Taakopdracht Heroverwegingswerkgroep Tegemoetkoming studiekosten

Regeling Tegemoetkoming Studiekosten

Op grond van de Regeling Tegemoetkoming Studiekosten (TS) komen ouders van kinderen tussen 12 en 18 jaar die volledig dagonderwijs volgen op een school die ressorteert onder de Wet op het voortgezet onderwijs, en door de overheid wordt bekostigd of is aangewezen, op bepaalde voorwaarden voor een inkomensafhankelijke toelage in aanmerking. Ook leerlingen die de leeftijd van 18 jaar nog niet hebben bereikt en hoger onderwijs volgen komen voor deze regeling in aanmerking.

De toelage kan bestaan uit een tegemoetkoming in de directe studiekosten (boeken, leermiddelen), reiskosten van thuiswonende leerlingen, meerkosten van uitwonende leerlingen (kamerhuur, internaatverblijf) en het wettelijke lesgeld, dan wel collegegeld.

Het onderzoek moet zich richten op het integreren van deze regeling in de inkomensafhankelijke kinderbijslag (AKW) dan wel op het concipiëren van een zeer eenvoudige inkomensafhankelijke regeling zowel qua inhoud als qua uitvoerbaarheid.

De werkgroep dient als gegeven te nemen dat het ouderinkomen in samenhang met de bestaande fiscale- en sociale zekerheidsregelingen in beginsel voldoende moet worden geacht om kinderen onderwijs te kunnen laten volgen. In dit verband is met name de ontwikkeling van de kinderbijslaguitgaven van belang. De werkgroep dient ten opzichte van het huidige TS-budget besparingsvarianten te ontwikkelen. Een eventuele integratie met de kinderbijslag mag structureel niet tot meeruitgaven leiden.

Deelnemende departementen:

O. en W. (voorz.), Financiën, AZ, SZW en EZ.

Bron: Miljoenennota 1990.

APPENDIX 3

Achtergrondinformatie bij hoofdstuk 1. Beleidsbeschrijving TS-regeling

I. Inhoudsopgave

Paragraaf II	Vraagstelling
Paragraaf III	Inleiding
Paragraaf IV	Periode voor 1974
Paragraaf V	Periode na 1974

II. Vraagstelling

Wat is de oorsprong en juridische grondslag voor de TS-regeling en de TSD-regeling.

III. Inleiding

De Heroverwegingscommissie studiefinanciering vraagt voor het vervolg van haar werkzaamheden te beschikken over de bronnen waarop de TS- en de TSD-regelingen zijn gebaseerd.

De wettelijke grondslag is artikel 121 van de WVO. In het Besluit studietoelagen WVO is hieraan uitvoering gegeven.

Artikel 31 van dat besluit schrijft voor dat de minister zijn nadere regels publiceert in de Nederlandse Staatscourant.

Het bronnenonderzoek heeft zich gericht op de Nederlandse Staatscourant vanaf 1974 tot heden. Kopieën van de bronnen zijn als bijlage bij deze notitie gevoegd.

Vanaf 1985 zijn de nadere regels van de minister in Uitleg gepubliceerd.

Opgemerkt wordt dat uit het bronnenonderzoek blijkt dat er hiaten zijn in de publikatie van de nadere regels. Aan de hand van de teksten is waar mogelijk een reconstructie in de tijd aangebracht.

Bron: DGHW, directie HW/J

IV. Periode voor 1974

De twee circulaire's uit die periode (bijlage 1) zijn zonder dat de grondslag wordt vermeld gebaseerd op de Nijverheidsonderwijswet. Voor wat betreft de ULO's en het VGLO dient artikel 13 van de LO-wet als grondslag.

Voor de verdere geschiedenis over die periode verwijs ik naar hoofdstuk 1 van de nota van toelichting bij het Besluit studietoelagen WVO (Stb. 1974, 272) (bijlage 2).

Overzicht

Per schooljaar worden hieronder enkele kenmerken van de regelen opgesomd:

1963-1964 De voor vergoeding in aanmerking komende kosten zijn:

a. directe studiekosten:

leerboeken, werkkleding etc.

maximum jongensschool f 42,50

maximum meisjesschool f 30,00

b. reis- en fietskosten, volgens tabelvergoeding.

Deze maxima werden verminderd met tabel-aftrekposten in verband met het inkomen van de ouders en kinderbijslag.

1966-1967 In de circulaire van 19 juli 1966 (bijlage 1a) worden de normen aangepast. De regels worden aangeduid als richtlijnen.

V. Periode vanaf 1974

a. In de Wet op het voortgezet onderwijs (Stb. 1967, 387) is in artikel 121 de grondslag gegeven om zowel de rijksstudietoelagen als de vergoeding van studiekosten in het voortgezet onderwijs inclusief het hoger beroepsonderwijs bij algemene maatregel van bestuur te regelen.

In het Besluit studietoelagen WVO (Stb. 1974, 272) (bijlage 2) is hieraan uitvoering gegeven.

* artikel 2, tweede lid geeft de mogelijkheid dat nadere regels worden vastgesteld voor vergoedingen (= anders dan een studietoelage);

- * artikel 3 geeft de voorwaarden:
  - a. geschiktheid voor de gekozen studie en
  - b. het draagkracht principe;
- * voorts worden in de artikelen 1 tot en met 10 administratieve voorschriften gegeven;
- * artikel 31 bepaalt dat de minister de nadere regels in de Nederlandse Staatscourant publiceert. Let wel: er staat niet dat dat van jaar tot jaar dient te geschieden;
- * artikel 32 geeft de minister de mogelijkheid om in gevallen waar het besluit onredelijk uitpakt zelf te voorzien.

Voor een nadere uiteenzetting wordt verwezen naar hoofdstuk 4 van de nota van toelichting.

Overzicht

Vermeld worden studiejaar, de bron en de belangrijkste kenmerken:
1974-1975 Geen publikatie aangetroffen.

1975-1976 Geen publikatie aangetroffen.

1976-1977 Ned. Stcrt. 1976, nr. 145, blz. 1, Bijlage 3

Verhoging van:

Directe studiekosten, Reiskosten, Voorwaarden, Aanvragen (afdeling TS) Kempkensberg, Groningen.

Geen terugbetaling = beurs, geen invloed op aanspraak kinderbijslag en/of kinderaftrek.

Voor het schooljaar 1975-1976 236.000 leerlingen voor totaal f 89 miljoen.

1977-1978 Geen publikatie aangetroffen.

1978-1979 a. Ned. Stcrt. 1978, nr. 149, blz. 1, Bijlage 4

Vermeld staat dat per 1977-1978 een differentiatie is aangebracht per studierichting. Er heeft een enquête plaatsgevonden.

Uitgangspunt voor de berekening van de tegemoetkoming is de financiële draagkracht van de ouders.

De maxima voor directe studiekosten, reiskosten thuiswonende leerlingen en meerkosten uitwonende leerlingen worden direct gekoppeld aan de hoogte van het belastbaar inkomen van de ouders.

Deze regeling sluit studenten h.b.o. uit, omdat zij een beroep kunnen doen op een rijksstudietoelage (artikelen 11 t/m 17 van het Besluit studietoelagen WVO).

b. Ned. Stcrt. 1979, nr. 30, blz. 2, Bijlage 5

Ingevoerd wordt een compensatieregeling ten behoeve van uitwonende leerlingen van het secundair onderwijs voor het studiejaar 1978-1979.

De compensatie zal voor de komende jaren worden ingebouwd in de TS-regeling.

1979-1980 a. Ned. Stcrt. 1979, nr. 171, blz. 7, Bijlage 6

Introductie van een nieuw systeem van leeftijdtoeslag. Dit is een tegemoetkoming aan de beperking van de meervoudige kinderbijslag voor schoolgaande kinderen van 16 en 17 jaar. Er vindt op de uitkering een voorheffing plaats, zodat over de tegemoetkoming geen belasting meer hoeft te worden betaald.

b. Ned. Stcrt. 1979, nr. 218, blz. 10, Bijlage 7

Een volledig uitgewerkt normenoverzicht inclusief a.

1980-1981 Ned. Stcrt. 1980, nr. 204, blzz. 8 en 24, Bijlage 8

Volledige uitwerking van de normen van de TS-regeling. Beschikking van 29 september 1980, nr. SF 29963.

1981-1982 Ned. Stcrt. 1981, nr. 142, blz. 1, Bijlage 9

Aanpassing van de normen.

1982-1983 Geen publikatie aangetroffen.

1983-1984 Geen publikatie aangetroffen.

- 1984-1985 Ned. Stcrt. 1984, nr. 96, blz. 3, Bijlage 10
- a. Als extra rubriek in de TS-regeling is ingevoerd "de overige studiekosten voor kinderen die 16, 17 of 18 jaar worden".
  - b. Vanaf 1983-1984 worden studietoelagen toegekend aan leerlingen in het v.o. vanaf 21 jaar. Grondslag daarvoor is het voornoemde besluit.
V.o.-leerlingen krijgen 80%-beurs (+ gift) en 20% renteloos voorschot.
  - c. Tegemoetkoming studiekosten deeltijdstudies
    - open universiteit voor de eerste keer;
    - deeltijdstudies en schriftelijke en mondelinge cursussen, deze krijgen dat reeds enkele jaren. De leeftijdsgrens gaat van 23 naar 21 jaar. Het betreft normbedragen voor: boeken/leermiddelen, cursusgeld/examengeld, reiskosten.
- 1985-1986 Uitleg, jrg. 1, nr. 17, Bijlage 11
- Tegemoetkoming studiekosten deeltijdstudies
Aanpassing van de normen.
  - Tegemoetkoming studiekosten
leeftijdgrenzen:
    - a. leeftijd tot 18 jaar
    - b. leeftijd van 18 tot 21 jaar.
- 1986-1987 Uitleg, jrg. 1, nr. 21, Bijlage 12
- Nieuwe Regeling Tegemoetkoming Studiekosten voor studenten tot 18 jaar.
- Invoering van de nieuwe Wet op de studiefinanciering. De Regeling Tegemoetkoming Studiefinanciering is naar de Tweede Kamer gezonden.
- De leeftijd is van 21 naar 18 jaar teruggebracht.
- Er is een regeling voor:
- v.o.-leerlingen;
  - h.b.o.-studenten.
- Uitbreiding reikwijdte van de regeling.
- Geen voortgangscontrole meer.

Regeling wordt van kracht na invoering van de Wet op de studiefinanciering.

1987-1988 Beschikking tegemoetkoming lesgeld Bijlage 13
Bij de invoering van het lesgeld wordt voor de 16- en 17-jarige v.o.-studerenden een tegemoetkoming gegeven volgens de tabel in de bijlage.

Door de directie Studiekosten van de Informatiseringsbank te Groningen wordt aan de hand van brochures nog steeds gewerkt met de bestaande TS-regeling en TSD-regeling.

In de artikelen 135, 136 en 137 worden de betreffende bepalingen uit de WVO, WWO en WOU vervallen verklaard. Artikel 151 bepaalt echter dat de artikelen of onderdelen bij Koninklijk besluit in werking worden gesteld.

Voor de betreffende hoofdstukken van de WSF18+, III en IV, zijn nog steeds geen KB's geslagen zodat de betreffende artikelen uit die wetten nog werken met de daarop gebaseerde uitvoeringsbesluiten.

De grondslag voor de van kracht zijnde regelingen is nog steeds het Besluit studietoelagen WVO uit 1974.

MINISTERIE VAN ONDERWIJS, KUNSTEN EN WETENSCHAPPEL

Kenmerk H.C./A. 34663F

Datum

22 oktober 1963

Onderwerp

studietoelagen lager nijverheids onderwijs

Groep en volgnummer

20 en 21	22	23	31	33	34	35	39	50	55	56	70
9 en 7	7	7	6	7	6	6	6	9	9	9	6

Aan

de Besturen van de ingevolge de Nijverheidsonderwijs wet gesubsidieerde dagscholen voor lager nijverheids onderwijs en aan de Besturen van de gemeenten, die zodanige scholen in stand houden. Ter kennisneming aan de gemeentebesturen.

Onder verwijzing naar dezerzijds rondschriften van 29 juli 1963, kenmerk H.C./A.340798, deel ik U mede, dat de richtlijnen voor het vaststellen en uitbetalen van toelagen, ter tegemoetkoming in de studiekosten van leerlingen van dagscholen voor lager nijverheids onderwijs, zoals vastgesteld bij circulaire van 14 november 1960, kenmerk H.C./A.204566 thans zijn herzien en aangepast aan de gewijzigde omstandigheden.

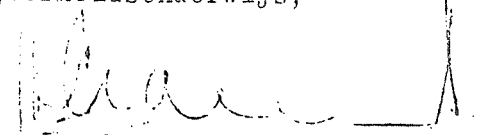
Een exemplaar van deze herziene richtlijnen, welke dienen ter vervanging van de bij laatstgenoemde circulaire gegeven richtlijnen, treft U hierbij aan.

De bedoeling is, dat deze reeds voor het cursusjaar 1963-1964 zullen worden toegepast. Eventueel op grond van de nu vervallen richtlijnen vastgestelde studietoelagen o.g. afgewezen aanvragen voor deze cursus zullen derhalve moeten worden herzien.

Ik vestig er met nadruk Uw aandacht op, dat aanvragen om toelagen, welke om redenen, als vermeld onder de punten 22 en 23 van de richtlijnen bij dit ministerie worden ingediend, doch niet voldoen aan de onder die punten vermelde voorwaarden, niet meer in behandeling kunnen worden genomen en derhalve zullen worden teruggezonden.

1 bijlage.

De staatssecretaris,
namens deze,
de chef van de hoofd afdeling
Nijverheids onderwijs,

(mr. A.G. de Vries)

Afschrift - Ministerie O. en W.

Richtlijnen voor het vaststellen en uitbetalen van toelagen, ten tegemoetkoming in de studiekosten van leerlingen van de scholen voor lager nijverheidsonderwijs (artikel 26 sub g van de Nijverheidsonderwijswet).

1. Aanvraagformulier.	Voor de eerste maal moeten de aanvragen worden ingediend op volledig ingevuld formulier nr. 449.
2. Opleidingen, waarvoor toelagen kunnen worden verstrekt.	De opleidingen, waarvoor toelagen kunnen worden verstrekt, zijn de dagopleidingen ressorterend onder het l.n.o., die ten minste 19 lessen per week omvatten.
3. Welke leerlingen kunnen in aanmerking komen.	<p>In aanmerking kunnen komen leerlingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. van het eerste leerjaar, die naar het oordeel van de bevoegde instantie een benoerlijke aanleg hebben voor het te volgen onderwijs; van volgende leerjaren, wier vorderingen, gevestigd en blijft voldoende zijzen; b. wier ouders in zodanige gezinsonstandigheden leven, dat zij naar de normen in de tabel onder punt 6 aanspraak kunnen maken op een toelage; en c. die naar het oordeel van het bestuur van de gemeente, waarin zij wonen, zonder toelage de school niet kunnen bezoeken (zie echter ook punt 21).
4. Peildatum.	Als peildatum geldt de datum van aanvang van het schooljaar. Voor degenen, in wier gezinsonstandigheden in de loop van het schooljaar belangrijke wijziging is gekomen, geldt de datum van de aanvang van die wijziging.
5. Te vergoeden kosten.	<p>Voor vergoeding komen de hieronder sub a en b genoemde kosten in aanmerking</p> <p>a. 1) Voor wat betreft jongensscholen: Leerboeken, werkklleding, gereedschappen, veiligheidsbrillen en schrijfbenoeften, welke, ingeval géén toelage zou worden toegekend, ten laste van de ouders of verzorgers van de leerling zouden zijn gekomen, een en ander tot een maximum van f 42,50 per jaar;</p> <p>2) Voor wat betreft meisjescholen: Leerboeken, materialen, een handdoek met inwend en schrijfbenoeften, welke, ingeval géén toelage zou worden toegekend, ten laste van de ouders of verzorgers van de leerlinge zouden zijn gekomen, een en ander tot een maximum van f 30,- per jaar.</p> <p>b. Reiskosten (o.g. fietskosten), indien de enkelvoudige afstand van huis naar de dichtstbij gelegen school of opleiding meer dan 4 km bedraagt, een en ander overeenkomstig met bepaalde onder punt 6.</p> <p>Kosten als hiervoren onder a bedoeld, komen echter uiteraard niet voor vergoeding op grond van deze regeling in aanmerking indien en voor zover daarvoor reeds overeenkomstig de "Aanwijzingen voor schoolbegrotingen" vergoeding wordt gedaan.</p>

6. Vergoeding reiskosten en/of fietskosten.	Voor vergoeding van reis- en/of fietskosten, als bedoeld onder punt 5 sub b, geldt de volgende regeling:																																																				
	<p>a. Enkelvoudige afstand huis/school</p> <table border="0"> <tr><td>5 km</td><td></td></tr> <tr><td>6 "</td><td></td></tr> <tr><td>7 "</td><td></td></tr> <tr><td>8 "</td><td></td></tr> <tr><td>9 "</td><td></td></tr> <tr><td>10 "</td><td></td></tr> <tr><td>11 "</td><td></td></tr> <tr><td>12 "</td><td></td></tr> <tr><td>13 "</td><td></td></tr> <tr><td>14 "</td><td></td></tr> <tr><td>15 "</td><td>en meer</td></tr> </table>	5 km		6 "		7 "		8 "		9 "		10 "		11 "		12 "		13 "		14 "		15 "	en meer	<p>Te vergoeden:</p> <table border="0"> <tr><td>f</td><td>36,-</td><td></td></tr> <tr><td>"</td><td>36,-</td><td></td></tr> <tr><td>"</td><td>42,-</td><td></td></tr> <tr><td>"</td><td>39,-</td><td rowspan="2">} + 2 maanden train-, } tram- of buskosten</td></tr> <tr><td>"</td><td>44,-</td></tr> <tr><td>"</td><td>30,-</td><td rowspan="4">} + 5 maanden train-, } tram-, of buskosten</td></tr> <tr><td>"</td><td>33,-</td></tr> <tr><td>"</td><td>35,-</td></tr> <tr><td>"</td><td>39,-</td></tr> <tr><td>"</td><td>42,-</td><td></td></tr> <tr><td>"</td><td>10 maanden train-, tram- of buskosten</td><td></td></tr> </table>	f	36,-		"	36,-		"	42,-		"	39,-	} + 2 maanden train-, } tram- of buskosten	"	44,-	"	30,-	} + 5 maanden train-, } tram-, of buskosten	"	33,-	"	35,-	"	39,-	"	42,-		"	10 maanden train-, tram- of buskosten	
5 km																																																					
6 "																																																					
7 "																																																					
8 "																																																					
9 "																																																					
10 "																																																					
11 "																																																					
12 "																																																					
13 "																																																					
14 "																																																					
15 "	en meer																																																				
f	36,-																																																				
"	36,-																																																				
"	42,-																																																				
"	39,-	} + 2 maanden train-, } tram- of buskosten																																																			
"	44,-																																																				
"	30,-	} + 5 maanden train-, } tram-, of buskosten																																																			
"	33,-																																																				
"	35,-																																																				
"	39,-																																																				
"	42,-																																																				
"	10 maanden train-, tram- of buskosten																																																				

Afschrift - Ministerie O. en W.

- die volgens bovenstaande tabel toe te kennen vergoedingen kunnen - in voorkomende gevallen - worden verhoogd met veerkosten en kosten voor rijwielstalling.
- b. Wanneer bij een enkelvoudige afstand van 8 km of meer regelmatig gebruik wordt gemaakt van de fiets en slechts bij uitzondering van een openbaar middel van vervoer, dient, in plaats van de onder a genoemde vergoedingen, 1,5 cent per km - afgelegd van huis naar school en terug - te worden vergoed, gedurende ten hoogste 42 weken.
- c. Indien bij een afstand van 5 t/m 14 km op medische gronden gebruik moet worden gemaakt van een openbaar middel van vervoer, kunnen, gedurende ten hoogste 10 maanden per jaar, trein-, tram- of buskosten worden vergoed, mits tenzake een medische verklaring is overgelegd.
- d. Waartongesommen voor abonnementskaarten mogen niet worden vergoed.

7. Maximum toelage. Het maximum bedrag van de toelage wordt verkregen door de vergoeding van leerboeken enz. (punt 5, onder a) te vermeerderen met eventuele reiskosten (punt 5) en te verminderen met een eventuele aftrekpost (punt 8) en met eventuele toelagen van andere instanties, uitgezonderd toelagen in de vorm van een renteloos voorschot.

8. Aftrekpost. De aftrekpost is het bedrag aan ingevolge deze regeling voor vergoeding in aanmerking komende kosten al, in punt 5 bedoeld, dat ten laste van de ouders dient te blijven. De aftrekpost wordt betaald aan de hand van de hierna volgende tabel.

Bij de bepaling van deze aftrekpost zijn van invloed:

- a. het jaarincome van het gezin (zie hierna onder punt 9 t/m 12);
- b. het aantal kinderen (zie hierna onder punt 13);

Jaarincome van het gezin in guldens

AFTREKPOST

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
beneden 5 4400	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4400 - 4500	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4500 - 4600	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4600 - 4700	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4700 - 4800	70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4800 - 4900	90	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4900 - 5000	110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5000 - 5100	130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5100 - 5200	150	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5200 - 5300	170	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5300 - 5400	190	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5400 - 5500	210	70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5500 - 5600	230	90	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5600 - 5700	250	110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5700 - 5800	270	130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5800 - 5900	290	150	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5900 - 6000	310	170	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6000 - 6100	330	190	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6100 - 6200	350	210	70	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6200 - 6300	370	230	90	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6300 - 6400	390	250	110	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6400 - 6500	410	270	130	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6500 - 6600	430	290	150	20	-	-	-	-	-	-	-	-
6600 - 6700	450	310	170	40	-	-	-	-	-	-	-	-
6700 - 6800	470	330	190	60	-	-	-	-	-	-	-	-
6800 - 6900	490	350	210	80	-	-	-	-	-	-	-	-
6900 - 7000	510	370	230	100	-	-	-	-	-	-	-	-
7000 - 7100	530	390	250	120	-	-	-	-	-	-	-	-
7100 - 7200	550	410	270	140	10	-	-	-	-	-	-	-
7200 - 7300	570	430	290	160	30	-	-	-	-	-	-	-
7300 - 7400	590	450	310	180	50	-	-	-	-	-	-	-
7400 - 7500	610	470	330	200	70	-	-	-	-	-	-	-

Afdeling - Ministerie V. en W.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
7500 - 7600	630	490	350	220	90	-	-	-	-	-	-	-
7600 - 7700	650	510	370	240	110	-	-	-	-	-	-	-
7700 - 7800	670	530	390	260	130	15	-	-	-	-	-	-
7800 - 7900	690	550	410	280	150	35	-	-	-	-	-	-
7900 - 8000	710	570	430	300	170	55	-	-	-	-	-	-
8000 - 8100	730	590	450	320	190	75	-	-	-	-	-	-
8100 - 8200	750	610	470	340	210	95	-	-	-	-	-	-
8200 - 8300	770	630	490	360	230	115	-	-	-	-	-	-
8300 - 8400	790	650	510	380	250	135	20	-	-	-	-	-
8400 - 8500	810	670	530	400	270	155	40	-	-	-	-	-
8500 - 8600	830	690	550	420	290	175	60	-	-	-	-	-
8600 - 8700	850	710	570	440	310	195	80	-	-	-	-	-
8700 - 8800	870	730	590	460	330	215	100	-	-	-	-	-
8800 - 8900	890	750	610	480	350	235	120	20	-	-	-	-
8900 - 9000	910	770	630	500	370	255	140	40	-	-	-	-
9000 - 9100	930	790	650	520	390	275	160	60	-	-	-	-
9100 - 9200	950	810	670	540	410	295	180	80	-	-	-	-
9200 - 9300	970	830	690	560	430	315	200	100	-	-	-	-
9300 - 9400	990	850	710	580	450	335	220	120	20	-	-	-
9400 - 9500	1010	870	730	600	470	355	240	140	40	-	-	-
9500 - 9600	1030	890	750	620	490	375	260	160	60	-	-	-
9600 - 9700	1050	910	770	640	510	395	280	180	80	-	-	-
9700 - 9800	1070	930	790	660	530	415	300	200	100	-	-	-
9800 - 9900	1090	950	810	680	550	435	320	220	120	20	-	-
9900 - 10000	1110	970	830	700	570	455	340	240	140	40	-	-
10000 - 10200	1140	1000	860	730	600	485	370	270	170	70	-	-
10200 - 10400	1180	1040	900	770	640	525	410	310	210	110	10	-
10400 - 10600	1220	1080	940	810	680	565	450	350	250	150	50	-
10600 - 10800	1260	1120	980	850	720	605	490	390	290	190	90	-
10800 - 11000	1300	1160	1020	890	760	645	530	430	330	230	130	30
11000 - 11200	1340	1200	1060	930	800	685	570	470	370	270	170	70
11200 - 11400	1380	1240	1100	970	840	725	610	510	410	310	210	110
11400 - 11600	1420	1280	1140	1010	880	765	650	550	450	350	250	150
11600 - 11800	1460	1320	1180	1050	920	805	690	590	490	390	290	190
11800 - 12000	1500	1360	1220	1090	960	845	730	630	530	430	330	230

<p>9. Jaarinkomen gezin.</p>	<p>Het jaarinkomen van het gezin wordt bepaald door het netto-inkomen van het gezinshoofd (met inbegrip van de eventuele kindertoelagen) te vermeerderen met:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. eventueel het netto-inkomen van de moeder van de leerling; b. de kinderbijslag, voor zover deze niet tegelijk met het loon wordt uitbetaald. <p>Bij de berekening van het netto-inkomen moeten mede in aanmerking worden genomen: inkomsten uit nevenwerkzaamheden, gratificaties, tantièmes, pensioenuitkeringen, uitkeringen ingevolge sociale wetten e.d. Vakantie-uitkeringen behoeven niet tot het inkomen te worden gerekend.</p>
<p>10. Meer dan één bron van inkomsten.</p>	<p>Bij meer dan één bron van inkomsten moet een verklaring van de inspectie der belastingen ontrent het inkomen worden overgelegd; een dergelijke verklaring dient ook door zelfstandigen (zij, die geen werkgever (meer) hebben) bij de aanvraag te worden gevraagd.</p>
<p>11. Verklaring inspectie der belastingen.</p>	<p>Met een verklaring van de inspectie der belastingen, dat geen belasting verschuldigd is, kan niet worden volstaan. De aanvrager moet een verklaring ontrent zijn inkomen overleggen. Bij gebruik van een verklaring van de inspectie der belastingen moet er aan worden gedacht, dat hierop niet het netto-inkomen voorkomt:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Het op de verklaring vermelde inkomen moet nog worden verminderd met het eveneens op deze verklaring opgenomen belastingbedrag. Wanneer het belastingbedrag niet is vermeld kan,

Afschrift - Ministerie O. en W.

	<p>...tenzij het tegendeel wordt aangetoond, worden aangenomen, dat geen belasting verschuldigd is. b. voor een gezinshoofd zijn in het op de verklaring vermelde inkomen reeds begrepen de inkomsten, welke voor de kinderen worden ontvangen (o.v. kinderbijslag).</p> <p><u>1.9.</u> Bij de vaststelling van het op de verklaring vermelde inkomen kan de inspecteur rekening hebben gehouden met een vermindering van het inkomen wegens bijzondere omstandigheden.</p>																																				
<p>12. Kinderbijslag.</p>	<p>Kinderbijslag kan worden ontvangen voor kinderen en pleegkinderen tot 16 jaar; voor kinderen en pleegkinderen ouder dan 15 jaar, die studeren of door ziekte of invaliditeit niet in hun onderhoud kunnen voorzien en die in belangrijke mate op kosten van de aanvrager worden onderhouden, kan tot hun 27e jaar kinderbijslag worden ontvangen. Als teldatum geldt de eerste van elk kwartaal.</p> <p>De kinderbijslag ingevolge de Kinderbijslagwet (contrekenden (K.W.L.), de Kinderbijslagwet Kleine Zelfstandigen (K.W.Z.) en de Algemene Kinderbijslagwet (A.K.B.) bedraagt per jaar:</p> <table border="0" data-bbox="483 675 1284 864"> <tr> <td>voor 1 kind</td> <td>ca. f</td> <td>260,-</td> <td>voor 7 kinderen</td> <td>ca. f</td> <td>2440,-</td> </tr> <tr> <td>2 kinderen</td> <td>" "</td> <td>540,-</td> <td>8 " "</td> <td>" "</td> <td>2870,-</td> </tr> <tr> <td>3 " "</td> <td>" "</td> <td>820,-</td> <td>9 " "</td> <td>" "</td> <td>3300,-</td> </tr> <tr> <td>4 " "</td> <td>" "</td> <td>1200,-</td> <td>10 " "</td> <td>" "</td> <td>3730,-</td> </tr> <tr> <td>5 " "</td> <td>" "</td> <td>1580,-</td> <td>11 " "</td> <td>" "</td> <td>4160,-</td> </tr> <tr> <td>6 " "</td> <td>" "</td> <td>2010,-</td> <td>12 " "</td> <td>" "</td> <td>4590,-</td> </tr> </table> <p>Op eventuele toekomstige wijzigingen in bovenvermelde bedragen zal het schoudbestuur zelf attent moeten blijven.</p> <p>De kindertoeslag ingevolge de Kindertoeslagwet Overheidspersoneel (K.T.O.) - ook van toepassing op schoolpersoneel - wordt, tezamen met de A.K.B.-bijslag, steeds gelijk met de bezoldiging uitbetaald en is dus reeds in het netto-inkomen begrepen.</p> <p>- In gevallen van twijfel of vollicht uitzonderingsbepalingen van toepassing zijn, raadplege men de betrokken raad van arbeid. -</p> <p>Onder punt 23 van het aanvraagformulier dient wel de kindertoeslag, doch niet de kinderbijslag te worden vermeld.</p>	voor 1 kind	ca. f	260,-	voor 7 kinderen	ca. f	2440,-	2 kinderen	" "	540,-	8 " "	" "	2870,-	3 " "	" "	820,-	9 " "	" "	3300,-	4 " "	" "	1200,-	10 " "	" "	3730,-	5 " "	" "	1580,-	11 " "	" "	4160,-	6 " "	" "	2010,-	12 " "	" "	4590,-
voor 1 kind	ca. f	260,-	voor 7 kinderen	ca. f	2440,-																																
2 kinderen	" "	540,-	8 " "	" "	2870,-																																
3 " "	" "	820,-	9 " "	" "	3300,-																																
4 " "	" "	1200,-	10 " "	" "	3730,-																																
5 " "	" "	1580,-	11 " "	" "	4160,-																																
6 " "	" "	2010,-	12 " "	" "	4590,-																																
<p>13. Aantal kinderen voor bepaling aftrekpost.</p>	<p>Het aantal kinderen, waarmee bij de bepaling van de aftrekpost rekening moet worden gehouden, is: de kinderen, voor wie kindertoeslag en/of kinderbijslag <u>wordt</u> ontvangen dan wel <u>zou worden</u> ontvangen, indien betrokkene werkloos zou zijn.</p> <p><u>1.5.</u> Kinderen worden in dit verband slechts enkelvoudig medegerekend.</p>																																				
<p>14. Vermindering van de overeenkomstig punt 8 berekende aftrekpost.</p>	<p>Het bedrag van de aftrekpost kan worden verminderd indien kinderen uit hetzelfde gezin, wier onderhoud geheel of gagenoeg geheel komt voor rekening van de vader of verzorger, een dagschool voor voortgezet onderwijs (nijverheidsschool, school voor voortgezet of uitgebreid lager onderwijs, kweekschool, hogereburgerschool, gymnasium, lyceum, universiteit, doch <u>geen</u> avondschole, middelbare landbouwschool of niet-vrijdagig dagonderwijs) volgen, en wel met:</p> <table border="0" data-bbox="673 1628 1209 1787"> <tr> <td>20%</td> <td>bij twee kinderen van deze categorie</td> </tr> <tr> <td>40%</td> <td>" drie " " " "</td> </tr> <tr> <td>60%</td> <td>" vier " " " "</td> </tr> <tr> <td>80%</td> <td>" vijf " " " "</td> </tr> <tr> <td>100%</td> <td>" zes en meer kinderen van deze categorie.</td> </tr> </table>	20%	bij twee kinderen van deze categorie	40%	" drie " " " "	60%	" vier " " " "	80%	" vijf " " " "	100%	" zes en meer kinderen van deze categorie.																										
20%	bij twee kinderen van deze categorie																																				
40%	" drie " " " "																																				
60%	" vier " " " "																																				
80%	" vijf " " " "																																				
100%	" zes en meer kinderen van deze categorie.																																				

MISUMI - REKENINGEN VAN 1950

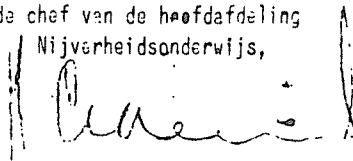

15. Afronding toelage	De bedragen van de toelage kunnen als volgt worden afgerond: a. Beneden f 5,- afronden op 0; de aanvraag wordt af te wijzen; b. Van f 5,- tot f 10,- afronden op f 10,-; c. Hoger dan f 10,- naar boven afronden op hele gulden.
16. Periode waarvoor de toelage kan worden vastgesteld.	a. De toelage kan tegelijk voor ten hoogste 3 opeenvolgende leerjaren worden vastgesteld; b. Na deze periode moet een nieuwe aanvraag worden ingediend. Voor het volgen van eenzelfde leerjaar mag slechts éénmaal een toelage worden verleend.
17. Tijdstip en wijze van uitbetaling.	De uitbetaling geschiedt per leerjaar in termijnen; de uitbetaling van de eerste termijn vindt zo spoedig mogelijk na de aanvang van het leerjaar plaats.
18. Verzuim.	In een periode, waarin schoolverzuim voorkomt, dient de toelage, voor zover deze vergoeding van reiskosten betreft, te worden verminderd, zodat slechts de werkelijke reiskosten worden vergoed.
19. Stopzetting betaling.	Een toelage wordt niet verder uitbetaald: a. Bij onvoldoende vorderingen van de betrokken leerling; b. Indien de leerling vóór het einde van het cursusjaar de school verlaat; c. Indien er, anders dan om een der redenen vermeld onder a of b, naar het oordeel van het bevoegd gezag aanleiding is tot inhouding.
20. Verantwoording.	De betaalde toelagen worden verantwoord onder post 56 van de Rekening en Verantwoording.
21. Afwijzende of ontbrekende verklaring van het gemeentebestuur.	Indien het gemeentebestuur de vereiste verklaring weigert, terwijl een toelage naar de mening van het betrokken schoolbestuur no zijn plaats zou zijn, dient de aanvraag ter beoordeling aan het ministerie te worden voorgelegd.
22. Bijzondere omstandigheden.	Indien bij toepassing van deze richtlijnen toekenning van een toelage niet mogelijk is, doch naar de mening van belanghebbende o.g. van het betrokken schoolbestuur of het gemeentebestuur er bijzondere omstandigheden zijn, welke niettemin een volledige of gedeeltelijke vergoeding zouden kunnen wettigen, kan een aanvraag bij het ministerie worden ingediend. Bij een dergelijke aanvraag dienen zowel een specificatie van de uit de bijzondere omstandigheden voortvloeiende kosten als van de eventueel terzake van deze kosten genoten vergoedingen te worden overgelegd. Voorts waren - indien mogelijk - ondersteunende verklaringen van daartoe bevoegde instanties of personen bij de aanvraag te vragen (zie ook de circulaire van 19 oktober 1961, kenmerk N.O. 276294).

Afschrift - Ministerie O. en W.

23. Internaaits- of pensionkosten.	Voor internaaits- of pensionkosten kan in het algemeen slechts een tegemoetkoming worden verleend indien deze kosten strikt noodzakelijk en uitsluitend uit een oogpunt van beschikbare mogelijkheden tot het volgen van de gewenste opleiding moeten worden gemaakt. Aanvragen voor een dergelijke tegemoetkoming moeten, voorzien van een gemotiveerde toelichting, aan het ministerie (onderafdeling N.O./A.) ter beoordeling worden voorgelegd.
24. Controle Accountantsdienst.	De berekening van de grootte van een toelage dient op een formulier te worden aangegeven, zodat deze door de Accountantsdienst kan worden gecontroleerd.
25. Formulier nr.449.	Het aanvraagformulier nr. 449 is verkrijgbaar bij het Staatsdrukkerij- en Uitgeverijbedrijf, Fluwelen Burgwal 18, 's-Gravenhage.

Mij bekend,
De staatssecretaris,
nemens deze,
de chef van de hoofdafdeling
Nijverheidsonderwijs,

(mr. A.G. de Vries)

MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN WETENSCHAPPEN

Kenmerk N.O./A.441.345

Datum 19 juli 1966

VERVALLEN

Onderwerp

studietoelagen lager nijverheidsonderwijs

Groep en
volgnummer

20	21	22	23	31	33	34	35	39	50	55	56	70
7	6	6	6	1	2	1	1	1	2	2	2	2

Aan

de Besturen van de ingevolge de Nijverheids~~o~~nderwijs~~o~~wet gesubsidieerde dagscholen voor lager nijverheids~~o~~nderwijs en de Besturen van de gemeenten, die zodanige scholen in stand houden. Ter kennisneming aan alle gemeentebesturen.

Ten vervolge van het dezerzijds rondschrjven van 10 september 1964, kenmerk N.O./A. 380538, doe ik U hierbij (zie bijlage, onder A) toekomen een herziene tabel betreffende de zgn. aftrekposten, ter vervanging van de tabel, welke U als bijlage onder A van de evengenoemde circulaire is toegezonden.

Het is de bedoeling, dat bij het vaststellen van de toelagen voor het cursusjaar 1966/1967 de nieuwe tabel wordt toegepast.

Mocht U in het afgelopen cursusjaar - met toepassing van het gestelde onder punt 16 van de richtlijnen - voor een periode van twee achtereenvolgende jaren, i.c. dus voor 1965/1966 en 1966/1967, toelagen hebben vastgesteld, dan dient uiteraard een herberekening plaats te vinden voor zover deze het cursusjaar 1966/1967 betreft.

Te Uwen gerieve wordt U hierbij tevens een opgave verstrekt van de thans geldende bedragen voor de kinderbijslag (zie bijlage, onder B), ter vervanging van de opgave welke U met meergenoemde circulaire werd toegezonden.

Ik vestig er Uw aandacht op, dat, met uitzondering van de genoemde bedragen der aftrekposten en die der kinderbijslag, het gestelde in mijn circulaire N.O./A. 346638 van 22 oktober 1963 onverminderd van kracht blijft.

De staatssecretaris,
namens deze,
de chef van de hoofdafdeling
Nijverheids~~o~~nderwijs,

H. Dellekamp

(H. Dellekamp)

Afschrift - Ministerie O. en W.

A. bijlage bij circulaire kenmerk N.O./A. 441.345 van 19 juli 1966

betreffende Richtlijnen studietoelagen lager nijverheidsonderwijs.

Onderstaande tabel dient ter vervanging van de tabel, opgenomen onder A van de bijlagen bij circulaire N.O./A. 380.538 van 10 september 1964.

Jaarinkomen v.h. gezin in gulden	<u>afrekpost</u>												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
beneden 5200	-												
5200 - 5300	10												
5300 - 5400	30												
5400 - 5500	50												
5500 - 5600	70												
5600 - 5700	90												
5700 - 5800	110												
5800 - 5900	130												
5900 - 6000	150												
6000 - 6100	170	20											
6100 - 6200	190	40											
6200 - 6300	210	60											
6300 - 6400	230	80											
6400 - 6500	250	100											
6500 - 6600	270	120											
6600 - 6700	290	140											
6700 - 6800	310	160	10										
6800 - 6900	330	180	30										
6900 - 7000	350	200	50										
7000 - 7100	370	220	70										
7100 - 7200	390	240	90										
7200 - 7300	410	250	110										
7300 - 7400	430	280	130										
7400 - 7500	450	300	150	10									
7500 - 7600	470	320	170	30									
7600 - 7700	490	340	190	50									
7700 - 7800	510	360	210	70									
7800 - 7900	530	380	230	90									
7900 - 8000	550	400	250	110									
8000 - 8100	570	420	270	130									
8100 - 8200	590	440	290	150	10								
8200 - 8300	610	460	310	170	30								
8300 - 8400	630	480	330	190	50								
8400 - 8500	650	500	350	210	70								
8500 - 8600	670	520	370	230	90								
8600 - 8700	690	540	390	250	110								
8700 - 8800	710	560	410	270	130	7							
8800 - 8900	730	580	430	290	150	27							
8900 - 9000	750	600	450	310	170	47							
9000 - 9100	770	620	470	330	190	67							
9100 - 9200	790	640	490	350	210	87							
9200 - 9300	810	660	510	370	230	107							
9300 - 9400	830	680	530	390	250	127	4						
9400 - 9500	850	700	550	410	270	147	24						
9500 - 9600	870	720	570	430	290	167	44						
9600 - 9700	890	740	590	450	310	187	64						
9700 - 9800	910	760	610	470	330	207	84						
9800 - 9900	930	780	630	490	350	227	104						
9900 - 10000	950	800	650	510	370	247	124	17					
10000 - 10100	970	820	670	530	390	267	144	37					
10100 - 10200	990	840	690	550	410	287	164	57					
10200 - 10300	1010	860	710	570	430	307	184	77					
10300 - 10400	1030	880	730	590	450	327	204	97					
10400 - 10500	1050	900	750	610	470	347	224	117	10				
10500 - 10600	1070	920	770	630	490	367	244	137	30				

Afschrift - Ministerie O. en W.

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
10600	-	10700	1090	940	790	650	510	387	264	157	50				
10700	-	10800	1110	960	810	670	530	407	284	177	70				
10800	-	10900	1130	980	830	690	550	427	304	197	90				
10900	-	11000	1150	1000	850	710	570	447	324	217	110	13			
11000	-	11200	1180	1030	880	740	600	477	354	247	140	33			
11200	-	11400	1220	1070	920	780	640	517	394	287	180	73			
11400	-	11600	1260	1110	960	820	680	557	434	327	220	103	26		
11600	-	11800	1300	1150	1000	860	720	597	474	367	260	153	46		
11800	-	12000	1340	1190	1040	900	760	637	514	407	300	193	86		
12000	-	12200	1380	1230	1080	940	800	677	554	447	340	233	126	39	
12200	-	12400	1420	1270	1120	980	840	717	594	487	380	273	166	59	
12400	-	12600	1460	1310	1160	1020	880	757	634	527	420	313	206	99	12
12600	-	12800	1500	1350	1200	1060	920	797	674	567	460	353	246	139	32
12800	-	13000	1540	1390	1240	1100	960	837	714	607	500	393	286	179	72
13000	-	13200	1580	1430	1280	1140	1000	877	754	647	540	433	326	219	112
13200	-	13400	1620	1470	1320	1180	1040	917	794	687	580	473	366	259	152
13400	-	13600	1640	1510	1360	1220	1080	957	834	727	620	513	406	299	192
13600	-	13800	1700	1550	1400	1260	1120	997	874	767	660	553	446	339	232
13800	-	14000	1740	1590	1440	1300	1160	1037	914	807	700	593	486	379	272
14000	-	14200	1780	1630	1480	1340	1200	1077	954	847	740	633	526	419	312
14200	-	14400	1820	1670	1520	1380	1240	1117	994	887	780	673	566	459	352
14400	-	14600	1860	1710	1560	1420	1280	1157	1034	927	820	713	606	499	392
14600	-	14800	1900	1750	1600	1460	1320	1197	1074	967	860	753	646	539	432
14800	-	15000	1940	1790	1640	1500	1360	1237	1114	1007	900	793	686	579	472
15000	-	15200	1980	1830	1680	1540	1400	1277	1154	1047	940	833	726	619	512
15200	-	15400	2020	1870	1720	1580	1440	1317	1194	1087	980	873	766	659	552
15400	-	15600	2060	1910	1760	1620	1480	1357	1234	1127	1020	913	806	699	592
15600	-	15800	2100	1950	1800	1660	1520	1397	1274	1167	1060	953	846	739	632
15800	-	16000	2140	1990	1840	1700	1560	1437	1314	1207	1100	993	886	779	672
16000	-	16200	2180	2030	1880	1740	1600	1477	1354	1247	1140	1033	926	819	712
16200	-	16400	2220	2070	1920	1780	1640	1517	1394	1287	1180	1073	966	859	752
16400	-	16600	2260	2110	1960	1820	1680	1557	1434	1327	1220	1113	1006	899	792
16600	-	16800	2300	2150	2000	1860	1720	1597	1474	1367	1260	1153	1046	939	832
16800	-	17000	2340	2190	2040	1900	1760	1637	1514	1407	1300	1193	1086	979	872
17000	-	17200	2380	2230	2080	1940	1800	1677	1554	1447	1340	1233	1126	1019	912

B. bijlage bij circulaire kenmerk N.O./A 441.345 van 19 juli 1966 betreffende :
Richtlijnen studietoelagen lager Nijverheids onderwijs.

De kinderbijslag ingevolge de Kinderbijslagwet loontrekkenden (K.W.L.)

de Kinderbijslagwet kleine zelfstandigen (K.W.Z.) en

de algemene Kinderbijslagwet (A.K.W.) bedraagt - sinds 1 januari 1966 - per jaar

voor 1 kind	f	361,92	voor 7 kinderen	f	3.544,32
2 kinderen	"	776,88	8 "	"	4.230,72
3 "	"	1.191,84	9 "	"	4.917,12
4 "	"	1.747,21	10 "	"	5.603,52
5 "	"	2.312,56	11 "	"	6.289,92
6 "	"	2.923,44	12 "	"	6.976,32

STAATSBLAD VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

272 **BESLUIT** van 29 april 1974, houdende uitvoering van artikel 121 van de Wet op het voortgezet onderwijs (Besluit studietoelagen W.V.O.).

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordracht van Onze minister van onderwijs en wetenschappen, mede namens Onze minister zonder portefeuille, belast met de aangelegenheden betreffende het wetenschapsbeleid en het wetenschappelijk onderwijs en mede namens Onze minister van landbouw en visserij, van 7 januari 1972, nr. 71.340, afdeling Wetgeving en Juridische Zaken;

Gelet op artikel 121 van de Wet op het voortgezet onderwijs (Stb. 1967, 387);

De Raad van State gehoord (advies van 1 maart 1972, nr. 6);

Gezien het nader rapport van de staatssecretaris van onderwijs en wetenschappen, dr. G. Klein en Onze minister van landbouw en visserij, van 25 februari 1974, nr. 72.212, afdeling Wetgeving en Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

§ 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit besluit verstaat onder:

„Onze minister”: Onze minister van onderwijs en wetenschappen en, voor wat betreft het landbouwonderwijs, Onze minister van landbouw en visserij;

„wet”: de Wet op het voortgezet onderwijs;

„school”: een school of afdeling in de zin van de wet;

„toelage”: een tegemoetkoming van financiële aard in de kosten, verbonden aan het bezoeken van een school;

„ouders”: de vader en de moeder van de leerling alsmede degenen die op 31 december, voorafgaande aan het aanvangstijdstip van het cursusjaar, aanspraak konden maken op kinderaftek voor de leerling;

„thuiswonende leerlingen”: leerlingen die hun verblijf hebben in de woning van hun ouders;

„uitwonende leerlingen”: leerlingen die geen thuiswonende leerlingen zijn.

Artikel 2. 1. Aan leerlingen van openbare dan wel uit de openbare kas bekostigde of krachtens artikel 56 van de Wet aangewezen bijzondere dagscholen waarop de wet van toepassing is, kunnen toelagen worden toegekend met inachtneming van de artikelen 3 tot en met 22 van dit besluit.

2. Volgens door Onze minister te stellen regels en onder door hem te stellen voorwaarden kunnen toelagen worden toegekend aan leerlingen van niet in het eerste lid bedoelde scholen en aan leerlingen van cursussen.

Artikel 3. 1. Toelagen worden uitsluitend toegekend aan of ten behoeve van leerlingen in het bezit van het Nederlandschap die

a. blij hebben gegeven van geschiktheid voor de gekozen studie en tevens

b. noch zelf, noch tezamen met hun ouders in staat kunnen worden geacht de kosten voor studie of voor levensonderhoud geheel te dragen.

2. Onze minister van onderwijs en wetenschappen kan dit besluit in bijzondere gevallen van toepassing verklaren op leerlingen die niet in het bezit zijn van het Nederlandschap.

3. Onze minister bepaalt, in welke gevallen bij de toepassing van het eerste lid onder *b* geen rekening wordt gehouden met de draagkracht van de ouders.

Artikel 4. 1. Leerlingen ten aanzien van wie § 2 van de Leerplichtwet 1969 (Stb. 1971, 406) van toepassing is bij de aanvang van het cursusjaar waarvoor een toelage wordt aangevraagd, worden geacht te voldoen aan de eis van geschiktheid bedoeld in artikel 3, eerste lid onder *a*.

2. Voor leerlingen ten aanzien van wie de leerplicht, bedoeld in § 2 van de Leerplichtwet 1969, is geëindigd, gelden de volgende bepalingen:

a. Leerlingen van het eerste leerjaar voldoen aan de eis van geschiktheid, bedoeld in artikel 3, eerste lid onder *a*, indien zij zijn toegelaten tot de school, tenzij zij het eerste leerjaar reeds aan diezelfde of aan een gelijksoortige school hebben gevolgd.

b. Leerlingen van de overige leerjaren voldoen aan de eis van geschiktheid, bedoeld in artikel 3, eerste lid onder *a*, indien zij onvoorwaardelijk zijn bevorderd. Bovendien voldoen leerlingen die het laatste leerjaar voor de eerste maal herhalen aan die eis, onder de voorwaarde dat zij niet voor een vroeger leerjaar aan diezelfde of een gelijksoortige school voor bevordering zijn afgewezen. Onze minister kan regels geven waarbij ten gunste van de leerlingen van die voorwaarde wordt afgeweken.

c. Indien de leerling voorwaardelijk is bevorderd of door omstandigheden buiten zijn wil niet is bevorderd, kan Onze minister van onderwijs en wetenschappen afwijken van het gestelde onder *b*.

d. Leerlingen van scholen waar het stelsel van de jaarlijkse bevordering niet geldt, voldoen aan de eis van geschiktheid, bedoeld in artikel 3, eerste lid onder *a*, indien hun studieresultaten over het afgelopen cursusjaar door de directeur gunstig worden beoordeeld.

Het gestelde onder *b*, tweede volzin, en het gestelde onder *c* is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 5. Toelagen worden slechts verstrekt, indien de leerling of zijn wettelijke vertegenwoordiger zich ertoe verplicht de verstrekte gelden onmiddellijk zonder ingebrekestelling terug te betalen

a. indien de toelage niet is aangewend voor het doel waarvoor zij is verstrekt;

b. voor zover blijkt dat de toekenning van de toelage berust op onjuiste dan wel op onjuiste verwerkte gegevens, in het laatste geval alleen indien de leerling of zijn wettelijke vertegenwoordiger binnen drie maanden na de toekenning van de toelage van de onjuiste verwerking bij aangetekend schrijven in kennis is gesteld;

c. indien is gehandeld in strijd met de bepalingen, bij of krachtens dit besluit gegeven.

Artikel 6. Toelagen die geheel of gedeeltelijk als voorschot worden toegekend, worden slechts verstrekt, indien de leerling of zijn wettelijke vertegenwoordiger zich ertoe verplicht de als voorschot toegekende gelden terug te betalen en indien deze verklaart zich te onderwerpen aan de voorschriften, vastgesteld bij of krachtens dit besluit.

Artikel 7. Onze minister van onderwijs en wetenschappen maakt jaarlijks tijdig bekend wanneer, op welke wijze en in

welke vorm zij die voor de toekenning van een toelage in aanmerking wensen te komen, daartoe bij hem een aanvraag moeten indienen. Hij wint het advies in van de rector of de directeur van de school omtrent de geschiktheid voor de gekozen studie.

Artikel 8. Zo spoedig mogelijk nadat de aanvraag is ingediend en het advies is ontvangen deelt Onze minister van onderwijs en wetenschappen zijn beslissing aan de aanvrager mede; voor zover de aanvraag wordt ingewilligd, vermeldt Onze minister tevens het bedrag van de toelage en de vorm waarin deze zal worden verstrekt.

Artikel 9. Onze minister van onderwijs en wetenschappen stelt regels vast omtrent de uitbetaling van de toelagen. Hij kan bepalen, dat de uitbetaling geschiedt op een giro-rekening.

Artikel 10. 1. De bepalingen van § 2 zijn van toepassing op leerlingen van dagscholen voor hoger beroepsonderwijs; de bepalingen van § 3 zijn van toepassing op leerlingen van de overige dagscholen voor voortgezet onderwijs.

2. Scholen, genoemd in artikel 14, zesde lid, van de wet, worden voor de toepassing van dit besluit beschouwd als scholen voor hoger beroepsonderwijs.

3. Scholen, genoemd in artikel 14, achtste lid, van de wet, kunnen voor de toepassing van dit besluit door Onze minister van onderwijs en wetenschappen worden beschouwd als scholen voor hoger beroepsonderwijs.

§ 2. *Leerlingen van dagscholen voor hoger beroepsonderwijs*

Artikel 11. De kosten, verbonden aan het bezoeken van een school, kunnen omvatten:

a. kosten van boeken en leermiddelen, voor zover niet krachtens het gestelde onder *d* door Onze minister aangewezen; schoolgelden, voor zover niet geheven ingevolge de School- en cursusgeldwet 1972 onderscheidenlijk de Schoolgeldwet; cursus- en les gelden; examengelden en kosten van kleding en voeding;

b. kosten van het dagelijks reizen van en naar de school, indien de school is gevestigd in een andere plaats dan in de plaats van inwoning en de afstand tussen de centra van deze plaatsen meer bedraagt dan acht kilometers;

c. kosten die voortvloeien uit het verblijfhouden buiten de woning van de ouders;

d. door Onze minister aangewezen kostenfactoren.

Artikel 12. 1. Aan thuiswonende leerlingen kunnen toelagen worden toegekend bij de vaststelling waarvan rekening wordt gehouden met de kosten, genoemd in artikel 11 onder *a* en *b*, en met de voor de leerling relevante kosten, aangewezen krachtens artikel 11 onder *d*.

2. Aan uitwonende leerlingen kunnen toelagen worden toegekend bij de vaststelling waarvan rekening wordt gehouden met de kosten, genoemd in artikel 11 onder *a* en *c*, en met de voor de leerling relevante kosten, aangewezen krachtens artikel 11 onder *d*.

Artikel 13. Onze minister stelt jaarlijks de normen vast voor de berekening van de reiskosten en het totaalbedrag van de maxima voor de overige kosten, bedoeld in artikel 11.

Artikel 14. Onze minister stelt jaarlijks regels vast ter bepaling van het bedrag dat de leerling en zijn ouders in het komende cursusjaar geacht worden te kunnen bijdragen in de kosten, verbonden aan het bezoeken van een school.

Artikel 15. Voor zover het volgens artikel 14 vastgestelde bedrag niet toereikend is ter bestrijding van de volgens artikel 12 vastgestelde kosten, wordt ten hoogste het verschil als toelage toegekend aan de leerling.

Artikel 16. 1. Toelagen kunnen worden toegekend in de vorm van een voorschot, in de vorm van een beurs dan wel gedeeltelijk in de vorm van een voorschot en gedeeltelijk in de vorm van een beurs.

2. Onze minister treft nadere regels omtrent de uitvoering van het eerste lid.

Artikel 17. 1. Een gehuwde leerling van een dagschool voor hoger beroepsonderwijs aan wie een toelage is of wordt toegekend, kan, indien hij aan de door Onze minister vast te stellen voorwaarden voldoet, tevens in aanmerking komen voor de toekenning van een huwelijkstoelage.

2. De huwelijkstoelage wordt geheel als voorschot toegekend.

3. Onze minister stelt het maximumbedrag van de huwelijkstoelage jaarlijks vast. Dit bedrag kan verschillen, naar gelang van de leeftijd van de leerling. De huwelijkstoelage kan voor ieder uit het huwelijk geboren kind met een door Onze minister vast te stellen bedrag worden verhoogd.

4. De artikelen 5, 6 en 9 alsmede § 5 van dit besluit zijn van overeenkomstige toepassing.

§ 3. *Leerlingen van overige dagscholen voor voortgezet onderwijs*

Artikel 18. De kosten, verbonden aan het bezoeken van een school, kunnen omvatten:

a. kosten van boeken en leermiddelen, voor zover niet krachtens het gestelde onder *d* door Onze minister aangewezen; schoolgelden, voor zover niet geheven ingevolge de School- en cursusgeldwet 1972 onderscheidenlijk de Schoolgeldwet; cursus- en les gelden en examengelden;

b. kosten van het dagelijks reizen van en naar de school, indien de school is gevestigd in een andere plaats dan in de plaats van inwoning en de afstand tussen de centra van deze plaatsen meer bedraagt dan acht kilometers en voor zover die afstand niet meer bedraagt dan dertig kilometers;

c. de kosten die uitwonende leerlingen hebben boven thuiswonende leerlingen;

d. door Onze minister aangewezen kostenfactoren.

Artikel 19. 1. Aan of ten behoeve van thuiswonende leerlingen kunnen toelagen worden toegekend ter tegemoetkoming in de kosten, genoemd in artikel 18 onder *a*, *b* en *d*.

2. Aan of ten behoeve van uitwonende leerlingen kunnen toelagen worden toegekend ter tegemoetkoming in de kosten, genoemd in artikel 18 onder *a*, *c* en *d*.

Artikel 20. Onze minister stelt jaarlijks de normen vast voor de berekening van de reiskosten en het totaalbedrag van de maxima voor de overige kosten, bedoeld in artikel 18.

Artikel 21. Onze minister stelt jaarlijks regels vast ter bepaling van de invloed die het inkomen van de ouders en de leerling heeft op de omvang van de toelagen.

Artikel 22. De toelagen worden geheel in de vorm van een beurs toegekend.

§ 4. Herziening en nadere herziening

Artikel 23. 1. De leerling of zijn wettelijke vertegenwoordiger kan aan Onze minister van onderwijs en wetenschappen herziening vragen van een beschikking strekkende tot gehele of gedeeltelijke afwijzing van een verzoek om toekenning van een toelage of van een huwelijkstoeslag.

2. Hij dient het verzoek om herziening in binnen drie maanden na dagtekening van de beschikking.

Artikel 24. Indien de leerling of zijn wettelijke vertegenwoordiger van oordeel is dat in de beslissing op het verzoek om herziening niet of niet in voldoende mate aan zijn bezwaren is tegemoet gekomen, kan hij binnen twee maanden na de dagtekening van de beslissing een verzoek om nadere herziening indienen bij de commissie, bedoeld in artikel 25, eerste lid.

Artikel 25. 1. Er is een commissie die tot taak heeft na te gaan, of de bij en krachtens dit besluit vastgestelde regels op de juiste wijze zijn toegepast bij de vaststelling van de toelagen – de huwelijkstoeslag daaronder begrepen – in de gevallen, bedoeld in artikel 24.

2. Onze minister van onderwijs en wetenschappen benoemt en ontslaat de leden.

3. De commissie brengt aan hem advies uit.

Artikel 26. 1. Het verzoek om nadere herziening wordt niet in behandeling genomen voordat de verzoeker ten behoeve van de Staat een bedrag van f 25,- heeft betaald.

2. Blijft de betaling achterwege gedurende dertig dagen nadat de verzoeker vanwege de commissie op dit voorschrift is gewezen dan wordt het verzoek geacht niet te zijn ingediend.

Artikel 27. 1. Onze minister van onderwijs en wetenschappen brengt de beslissing op een verzoek om nadere herziening, met redenen omkleed en vergezeld van het advies van de commissie, onverwijld ter kennis van de verzoeker.

2. Bij gehele of gedeeltelijke inwilliging van het verzoek wordt de vergoeding, bedoeld in artikel 26, aan de verzoeker terugbetaald.

Artikel 28. Onze minister van onderwijs en wetenschappen kan nadere regels treffen omtrent de wijze van behandeling van de verzoeken om nadere herziening.

§ 5. Terugbetaling van voorschotten en andere verplichtingen

Artikel 29. 1. De verplichting tot terugbetaling van voorschotten wordt in dier voege overeengekomen, dat

a. de terugbetaling een aanvang neemt uiterlijk twee jaren nadat de studie is beëindigd, dan wel naar het oordeel van Onze minister van onderwijs en wetenschappen beëindigd had kunnen zijn;

b. de terugbetaling in ten hoogste tien jaren geschiedt;

c. het nog niet vervallen gedeelte onmiddellijk opeisbaar zal zijn in geval van faillissement, in geval van surséance van betaling, indien zich een geval voordoet als bedoeld in artikel 5, dan wel indien niet voldaan wordt aan artikel 30, derde lid.

2. In daarvoor naar zijn oordeel in aanmerking komende gevallen kan Onze minister van onderwijs en wetenschappen ten gunste van de leerling of gewezen leerling afwijken van de overeenkomst, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 30. 1. De leerling of gewezen leerling is, zolang de toelage niet is terugbetaald, verplicht aan Onze minister van onderwijs en wetenschappen alle gegevens te verstrekken die met betrekking tot de terugbetaling daarvan worden verlangd.

2. Hij draagt er zorg voor, dat zijn adres bij het ministerie van onderwijs en wetenschappen bekend is, zolang de toelage niet is terugbetaald.

3. De leerling of gewezen leerling die voor een periode van langer dan een jaar naar het buitenland vertrekt, deelt ten minste dertig dagen voor zijn voorgenomen vertrek bij aangekend schrijven aan het ministerie van onderwijs en wetenschappen mede:

a. de voorgenomen datum van vertrek naar het buitenland;

b. de duur van het verblijf in het buitenland;

c. het huisadres of het correspondentieadres in het buitenland.

4. Indien een ander dan de leerling of gewezen leerling zich heeft verbonden tot terugbetaling van een toelage, zijn de vorige leden van dit artikel tevens op hem van toepassing, zolang de verplichting tot terugbetaling op hem rust.

§ 6. Bijzondere bepalingen

Artikel 31. Onze minister van onderwijs en wetenschappen maakt in de *Nederlandse Staatscourant* bekend:

a. de regeling, bedoeld in artikel 3, derde lid;

b. de regels, bedoeld in artikel 4, tweede lid onder b;

c. de regels, bedoeld in artikel 9;

d. de scholen, bedoeld in artikel 10, derde lid;

e. de normen en de maxima, bedoeld in artikel 13;

f. de regels, bedoeld in artikel 14;

g. de nadere regels, bedoeld in artikel 16, tweede lid;

h. de voorwaarden, bedoeld in artikel 17, eerste lid;

i. de bedragen, bedoeld in artikel 17, derde lid;

j. de normen en de maxima, bedoeld in artikel 20;

k. de regels, bedoeld in artikel 21;

l. de nadere regels, bedoeld in artikel 28.

Artikel 32. In bijzondere gevallen waarin de toepassing van dit besluit tot een naar het oordeel van Onze minister van onderwijs en wetenschappen onredelijke uitkomst leidt, is deze bevoegd ten gunste van de leerling een beslissing te nemen die met de strekking van dit besluit overeenkomt.

§ 7. Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 33. 1. Dit besluit kan worden aangehaald als „Besluit studietoelagen W.V.O.”.

2. Het treedt in werking met ingang van de tweede dag na de datum van uitgifte van het *Staatsblad* waarin het wordt geplaatst en heeft voor het eerst betrekking op het cursusjaar 1974–1975.

Artikel 34. 1. Tot 1 augustus 1974 wordt in de artikelen 3, tweede lid, 4, tweede lid onder c, 7, 8, 9, 23, eerste lid, 27, eerste lid, 28, 29, eerste lid onder a en tweede lid, 30, eerste lid, en 32 in plaats van „Onze minister van onderwijs en wetenschappen” gelezen: Onze minister.

2. Toelagen die krachtens ministeriële circulaires zijn toegekend voor de cursussen 1968–1969 tot en met 1973–1974

aan leerlingen van scholen voor voortgezet onderwijs, worden geacht te zijn toegekend krachtens dit besluit.

3. Voor zover voor leerlingen, als bedoeld in het tweede lid, krachtens de daar bedoelde circulaires, gunstiger bepalingen golden dan die, vastgesteld bij of krachtens dit besluit, blijven deze gunstige bepalingen op hen van toepassing.

4. Indien de toekenning van toelagen voor de cursusjaren vóór 1974—1975 gepaard ging met het verlenen van rechten of het opleggen van verplichtingen, waaromtrent in dit besluit geen of andersluidende voorschriften zijn gegeven, blijven die rechten en verplichtingen onverkort bestaan en wordt daarmee bij de toepassing van dit besluit rekening gehouden.

Artikel 35. Dit besluit verstaat mede onder scholen:

a. op 31 juli 1968 uit 's Rijks kas bekostigde opleidingen voor de examens ter verkrijging van een middelbare akte, als bedoeld in titel VI van de middelbaar-onderwijswet;

b. op 31 juli 1968 uit 's Rijks kas bekostigde handelsa-
vondscholen.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State en aan de Algemene Rekenkamer.

Soestdijk, 29 april 1974.

JULIANA.

*De staatssecretaris van onderwijs
en wetenschappen,*

G. KLEIN.

*De minister van landbouw
en visserij a.i.,*

BOERSMA.

Uitgegeven de vierentwintigste mei 1974.

De Minister van Justitie,
VAN AGT.

NOTA VAN TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Inleiding

§ 1. Artikel 121 van de Wet op het voortgezet onderwijs (Stb. 1967, 387) bepaalt dat bij algemene maatregel van bestuur voorschriften worden vastgesteld omtrent de tegemoetkoming in de kosten, verbonden aan het bezoeken van een school voor voortgezet onderwijs.

§ 2. Vóór de inwerkingtreding van de Wet op het voortgezet onderwijs was een aantal sterk van elkaar afwijkende regelingen van kracht op grond waarvan aan (ouders van) daarvoor in aanmerking komende leerlingen financiële steun of steun in de vorm van gratis verstrekking van boeken en/of leermiddelen werd verleend.

a. Rijksstudietoelagen konden worden verstrekt voor de studie in Nederland aan de opleidingen die worden opgesomd in artikel 4 van het Reglement rijksstudietoelagen 1960 (Stcrt. 1960, nr. 93). Volgens dat reglement was het mogelijk studietoelagen als een beurs, als een renteloos voorschot of in de vorm van een gemengde toelage (gedeeltelijk beurs, gedeeltelijk renteloos voorschot) toe te kennen. Onder beurs werd een tegemoetkoming verstaan die als teken van distinctie voor geleverde prestaties werd toegekend en niet behoefde te worden terugbetaald indien aan bepaalde voorwaarden werd voldaan. Onder renteloos voorschot werd verstaan een zonder rente terug te betalen tegemoetkoming die werd toegekend aan een daarvoor in aanmerking komende leerling die de geschiktheid bezat om het door hem of zijn ouders gekozen onderwijs te volgen. De mogelijkheid van de toekenning van distinctiebeurzen was beperkt tot slechts enkele vormen van onderwijs.

b. Voor leerlingen van rijkscholen voor voorbereidend hoger en middelbaar onderwijs en van rijkskweekscholen voor onderwijzers bestonden sinds 1965 de Regelingen bruikleen boeken en leermiddelen (ministeriële beschikkingen van 7 juli 1965, Stcrt. 140). Aan leerlingen die aan bepaalde criteria voldeden, konden vanwege de school boeken en leermiddelen of alleen boeken gratis (in bruikleen) worden verstrekt. Vanwege gemeentelijke en bijzondere scholen werd deze regeling in de praktijk vaak eveneens toegepast.

In de praktijk bleek het mogelijk dat een rijksstudietoelage werd genoten en tevens gebruik werd gemaakt van de regeling bruikleen boeken en leermiddelen.

c. Leerlingen van scholen voor lager nijverheidsonderwijs en voor lager landbouwonderwijs konden vanwege de school een tegemoetkoming verkrijgen in studie- en reiskosten.

De regelingen waren vervat in ministeriële circulaire van 22 oktober 1963, N.O./A. 346.638, gewijzigd d.d. 19 juli 1966, N.O./A. 441.345 (onderwijs en wetenschappen) en van 16 november 1959, L.O. 26864, gewijzigd d.d. 3 maart 1960, L.O. 619 en d.d. 17 januari 1961, L.O. 196 (landbouw en visserij).

d. Leerlingen van scholen voor u.l.o. en v.g.l.o. ontvingen de boeken en leermiddelen in bruikleen van de school. Artikel 13 van de Lager-onderwijswet 1920 dat een voorziening bevat aangaande de tegemoetkoming in de aan het schoolbezoek verbonden vervoerskosten, gold vóór 1 augustus 1968 mede voor leerlingen van deze scholen.

Ook op het punt van de uitvoering waren er grote verschillen. De uitvoering van de regeling onder a lag geheel bij de centrale overheid. In de bedragen die voor de verschillende soorten van onderwijs konden worden toegekend, bestond een grote diversiteit. Voor de regelingen onder b en c waren normen gesteld door de centrale overheid; de uitvoering van die regelingen was in handen van de scholen. Het was de besturen van de gemeentelijke en bijzondere scholen niet verboden in de financiële steun of in de steun in natura verder of minder ver te gaan dan de regeling aangaf. De uitvoering van

artikel 13 der Lager-onderwijswet 1920 lag geheel in handen van de gemeentebesturen, ook indien het leerlingen bij bijzondere scholen, in de desbetreffende gemeente gevestigd, betrof.

§ 3. Op 24 september 1965 heeft de toenmalige minister van onderwijs en wetenschappen een ambtelijke adviescommissie ingesteld onder voorzitterschap van prof. dr. F. L. R. Sassen die onder meer de opdracht kreeg, de minister van advies te dienen over het in de toekomst te voeren rijksstudietoelagenbeleid.

Op 29 juni 1966 heeft de commissie-Sassen rapport uitgebracht. De commissie-Sassen was van oordeel (§ 7 rapport) dat, voor zover het verlenen van de rijksstudietoelagen door de rijksoverheid centraal geregeld was, in de toekomst voor alle takken van onderwijs zoveel mogelijk een zelfde systeem moest worden gevolgd. Voor het wetenschappelijk onderwijs en het hoger beroepsonderwijs achtte de commissie zulk een eenheid van systeem niet alleen gewenst, maar ook voor verwerklijkning vatbaar.

Voor wat betreft het overig voortgezet onderwijs beval de commissie aan, de bestaande toestand in beginsel te handhaven, zolang nog geen algemene regelen waren gesteld krachtens artikel 121 (toen 124) van de Wet op het voortgezet onderwijs. Wel heeft de commissie aangegeven, hoe in de bestaande toestand meer systeem gebracht kon worden.

Opgemerkt wordt nog, dat de commissie-Sassen een duidelijke caesuur legt tussen enerzijds het wetenschappelijk onderwijs en het hoger beroepsonderwijs, waarvoor in haar gedachten een centraal door de rijksoverheid geregeld studietoelagenbeleid zou moeten gelden en anderzijds het overig voortgezet onderwijs, waarvoor een stelsel van „tegemootkomingen” zou moeten gelden.

De voorkeur van de commissie ging er naar uit, de toekenning van de tegemoetkomingen door de scholen te doen geschieden (paragraaf 12). Op dit laatste punt hebben de ondergetekenden het advies van de commissie niet overgenomen, ten einde te grote administratieve belasting van de scholen te voorkomen.

Ter verijding van misverstand wordt overigens opgemerkt, dat het begrip „toelage” in het hierbij aangeboden ontwerp-besluit een ruimere betekenis heeft dan in het rapport van de commissie-Sassen (vergelijk artikel 1). Het spreekt overigens vanzelf, dat in een regeling krachtens de Wet op het voortgezet onderwijs geen studietoelagen-regeling getroffen kan worden voor het wetenschappelijk onderwijs. In het vervolg van deze nota wordt dan ook niet meer gehandeld over studietoelagen ten behoeve van studenten van het wetenschappelijk onderwijs.

§ 4. In paragraaf 2 is reeds gewezen op de zeer uiteenlopende regelingen die in het verleden golden voor de leerlingen van verschillende soorten van scholen voor voortgezet onderwijs. Sinds 1967-1968 is het streven erop gericht geweest, tot twee uniforme regelingen te komen; nl. tot één regeling voor alle leerlingen van het hoger beroepsonderwijs en tot één regeling voor leerlingen van overige scholen voor voortgezet onderwijs.

A. Voor leerlingen van scholen voor hoger beroepsonderwijs kon de bestaande methode in beginsel worden gehandhaafd; het volledige renteloze voorschot als normale vorm van studietoelage werd evenwel vervangen door een gemengde toelage;

daarnaast zouden tevens volledige beurzen worden beschikbaar gesteld voor begaafde studerende. Deze volledige beurzen zijn echter sinds het begin van het cursusjaar 1972-1973 niet meer verstrekt. Een overzicht van de regelingen zoals die met ingang van 1967-1968 jaar voor jaar hebben gegolden, is steeds aan de Tweede Kamer der Staten-

Generaal overgelegd. Zie Tweede Kamer, zitting 1966-1967, 8800, hoofdstuk VIII, nr. 23; zitting 1967-1968, nr. 9527; zitting 1968-1969, 9800, hoofdstuk VIII, nr. 37; zitting 1969-1970, 10624; zitting 1970-1971, 10900, hoofdstuk VIII, nr. 30; zitting 1971-1972, 11500, hoofdstuk VIII, nr. 38; zitting 1972-1973, 12000, hoofdstuk VIII, nr. 30. De regeling bruikleen boeken en leermiddelen voor rijkskweekscholen is met ingang van het studiejaar 1969-1970 ingetrokken (rondschrijven d.d. 14-4-1969, KBO/OBK 390595).

B. De uniformering van de verschillende regels die gold voor leerlingen van de overige scholen voor voortgezet onderwijs was ingewikkelder van aard.

a. *Regeling voor leerlingen van scholen, die voortkomen uit voormalige scholen voor v.g.l.o., u.l.o. en lager nijverheids- onderwijs.* Bij de inwerkingtreding van de Wet op het voortgezet onderwijs had artikel 13 van de Lager-onderwijswet 1920 (vervoerskosten) geen betekenis meer voor leerlingen van scholen die voorheen tot het v.g.l.o. en het u.l.o. behoorden. Bovendien was bij de invoering van de Wet op het voortgezet onderwijs de voorheen bestaande situatie waarbij ten aanzien van het v.g.l.o. en het u.l.o. boeken en leermiddelen gratis werden verstrekt, niet bestendig, omdat het niet juist werd geacht indien binnen het voortgezet onderwijs dat aansluit aan het basisonderwijs ten behoeve van alle leerlingen van bepaalde soorten van scholen een financieel gunstiger regeling zou worden getroffen dan die, welke voor de overige leerlingen gold (Tweede Kamer, Zitting 1966-1967, 8453, nr. 7, blz. 15, linker kolom). Omdat er derhalve voor deze groep leerlingen een andere voorziening moest worden getroffen voor de tegemoetkoming in de aanschaf van boeken en leermiddelen en in de reiskosten, is in september 1968 besloten de voorheen bestaande regeling voor leerlingen van scholen voor lager nijverheids- onderwijs ook van toepassing te doen zijn op deze leerlingen. Tevens is die regeling toen iets verbeterd. Dit was een eerste bescheiden stap in de richting van een verdere harmonisatie voor deze groepen leerlingen.

Bij rondschrijven van mei 1969, T.S. 014, is een regeling bekendgemaakt betreffende de tegemoetkoming in de studiekosten van leerlingen van dagscholen voor m.a.v.o., l.a.v.o. en l.h.o. (en van het eerste leerjaar van scholengemeenschappen, waarbij m.a.v.o. was betrokken). De regeling die gunstiger was dan die voor het voorafgaande cursusjaar, zou gelden voor het schooljaar 1969-1970.

b. *Regeling voor leerlingen van scholen, die voortkomen uit voormalige scholen voor v.h.m.o. en u.l.n.o.*

Het lag in de bedoeling de normen voor het rijksstudietoelagensysteem in de toekomst alleen nog te hanteren voor het hoger beroepsonderwijs. Dat hield in, dat een nieuwe regeling moest worden opgezet voor leerlingen van scholen voor v.w.o., voor h.a.v.o. en voor m.b.o. Het streven is erop gericht geweest ook op deze categorie van leerlingen de hierboven onder a vermelde regeling toe te passen. Met die nieuwe regeling kon evenwel niet abrupt met ingang van het schooljaar 1968-1969 een aanvang worden gemaakt, omdat het daartoe geëigende administratieve apparaat ontbrak. Dit includeerde, dat het rijksstudietoelagensysteem voor deze categorie leerlingen nog werd toegepast voor het cursusjaar 1968-1969. De gemengde toelage bestond evenwel voor 80% uit een beurs en voor 20% uit een renteloos voorschot (het jaar daarvoor: 60% beurs en 40% voorschot). Daardoor werd vooruitgelopen op de nieuwe situatie waarin de toelagen volledig uit een beurs zouden bestaan, met dien verstande dat de maxima verlaagd zouden worden. Voor het cursusjaar 1969-1970 golden de normen van het rijksstudietoelagensysteem niet meer voor de zgn. brugklassen van het v.w.o. en het h.a.v.o.

Met ingang van datzelfde cursusjaar is de regeling bruikleen boeken en leermiddelen v.h.m.o. ingetrokken (rondschrijven d.d. 21-4-1969, AVO 69-36).

Vanaf het begin van het cursusjaar 1970-1971 geldt het zgn. rijksstudietoelagensysteem alleen nog voor het hoger beroepsonderwijs.

De normen die golden voor het cursusjaar 1970-1971 voor het overig voortgezet onderwijs zijn op 7 juli 1970 bekend gemaakt (zie Tweede Kamer, Zitting 1969-1970, 10.300, hoofdstuk VIII, nr. 31). De normen voor de daarop volgende cursussen zijn bekend gemaakt in de Tweede Kamerstukken Zitting 1971, 10.900, hoofdstuk VIII, nr. 37; Zitting 1971-1972, 11.500, hoofdstuk VIII, nr. 39 en Zitting 1972-1973, 12.000, hoofdstuk VIII, nr. 31.

Met leerlingen, voor wie in vroegere jaren een gunstiger regeling heeft gegolden, is rekening gehouden in het overgangsrecht (artikel 34, derde lid).

§ 5. Omdat de verschillende regelingen vóór de inwerkingtreding van de Wet op het voortgezet onderwijs al te veel uiteenliepen, was het vrijwel onmogelijk de materie van de studietoelagen in een eerder stadium bij algemene maatregel van bestuur te regelen.

Het komt de ondergetekenden voor, dat thans eerst daartoe de tijd is aangebroken, nu de grondtrekken zich scherper gaan aftekenen. Het is overigens gewenst de uitvoering over te laten aan de minister, omdat de zich steeds wijzigende omstandigheden tot jaarlijkse aanpassing nopen.

In gelijke zin heeft ook de commissie-Sassen zich uitgelaten (§ 15, in fine). De ruime delegatie-mogelijkheden hebben bovendien het voordeel dat hierdoor het studietoelagenbeleid, zij het binnen de door het ontwerp gestelde grenzen, voor de komende jaren niet volledig is vastgelegd. Het bezwaar dat verbonden kan zijn aan een ruime delegatie is zoveel mogelijk ondervangen door de in artikel 31 opgenomen verplichting voor de minister, de uitvoeringsnormen bekend te maken. Ter vermindering van misverstand wordt aangetekend dat het geheel van regelen zoals het in dit ontwerp-besluit is geformuleerd, in geen dele vooruit loopt op de voornemens inzake een nieuw studiefinancieringsstelsel voor het wetenschappelijk onderwijs met integratie daarin - zoveel mogelijk - van de studiefinanciering voor het hoger beroepsonderwijs.

Hoofdstuk 2. Indeling

Het ontwerp is in verschillende paragrafen ingedeeld. Na een paragraaf, inhoudende algemene bepalingen, volgen twee paragrafen waarin de materie voor leerlingen van dagscholen voor hoger beroepsonderwijs en voor leerlingen van overige dagscholen voor voortgezet onderwijs is geregeld. § 4 geeft een regeling over de herziening en nadere herziening van bepaalde beschikkingen. In § 5 zijn regels opgesomd betreffende de terugbetaling van renteloze voorschotten.

Het ontwerp besluit met twee paragrafen waarin enige bijzondere bepalingen en slot- en overgangsbepalingen zijn opgenomen.

Hoofdstuk 3. Leidende gedachten van het ontwerp

Uitgangspunt van het studietoelagen-systeem is steeds geweest dat directe financiële hulp ter bestrijding van studiekosten slechts zou moeten worden geboden aan hen die

- a. aan bepaalde geschiktheidsnormen voldoen en
- b. financiële hulp nodig hebben.

Dit is ook het uitgangspunt van het ontwerp: zie artikel 3, eerste lid. De in die bepaling genoemde criteria zijn nader uitgewerkt in:

- a. artikel 4 (geschiktheid voor de gekozen studie); en in
- b. de artikelen 12 t/m 15 en 19 t/m 21 (financiële normen).

De financiële normen zijn voor het hoger beroepsonderwijs geregeld in de artikelen 12 t/m 15, voor leerlingen van de overige scholen voor voortgezet onderwijs in de artikelen 19 t/m 21. In deze twee groepen artikelen is tot uitdrukking gebracht, dat bij de toekenning van de rijksstudietoelagen voor

de leerlingen van het hoger beroepsonderwijs, leerlingen, die over het algemeen 18 jaar of ouder zullen zijn, wordt uitgegaan van het totale budget van deze leerlingen dat naast directe studiekosten ook de kosten van levensonderhoud omvat. Voor de leerlingen van de overige scholen voor voortgezet onderwijs wordt volstaan met een tegemoetkoming in de directe studiekosten, tenzij de leerling uitwonend is, hetgeen in deze groep relatief zelden voorkomt. Is dit het geval, dan kan de tegemoetkoming verhoogd worden met een bijdrage in de kosten van internaat of pensioen.

Hoofdstuk 4. Artikelsgewijze toelichting

Inleiding

Va een grondig en langdurig overleg reeds tussen de ambtsvoorgangers van de ondergetekenden, hebben dezen besloten dat de technische uitvoering van de toekenning van toelagen aan leerlingen van agrarische scholen met ingang van het schooljaar 1974-1975 door de minister van landbouw en visserij wordt overgedragen aan de minister van onderwijs en wetenschappen, met dien verstande dat de minister van landbouw en visserij de medeverantwoordelijkheid behoudt voor de aan de toekenning ten grondslag liggende algemeen geldende regelingen, voorzover die (mede) betrekking hebben op de leerlingen van de agrarische scholen. Met die situatie is bij de redactie van de onderscheidene artikelen al naar gelang er sprake is van „regelingen” dan wel van „uitvoering” (in strikte zin) rekening gehouden, juist omdat het ontwerp-besluit als zodanig voor het eerst betrekking heeft op het cursusjaar 1974-1975. In het kader van de overgangsbepalingen is een voorziening getroffen om de oorspronkelijke situatie van vóór 1 augustus 1974 te bekrachtigen.

§ 1. Algemene bepalingen

Artikel 2. De regeling van de toekenning van studietoelagen, zoals die is vervat in de artikelen 3 tot en met 22, is in beginsel opgezet voor leerlingen die volledig dag-onderwijs volgen aan een openbare, of aan een bijzondere - bekostigde of krachtens artikel 56 van de Wet aangewezen - school voor voortgezet onderwijs. Dat is bepaald in artikel 2, eerste lid. De bepaling laat in het tweede lid echter de mogelijkheid open, dat ook leerlingen van andere scholen voor voortgezet onderwijs van de regeling profiteren.

In de eerste plaats is hier gedacht aan leerlingen die dag-avond-onderwijs of avond-onderwijs volgen aan openbare of bijzondere - bekostigde of krachtens artikel 56 van de Wet aangewezen - scholen voor voortgezet onderwijs, alsmede - en dat is uitdrukkelijk bepaald - aan leerlingen die afzonderlijke cursussen volgen. In verband met de grote gevarieerdheid in de opzet van dit onderwijs en met het grote aantal van deze onderwijsinstellingen kwam het gewenst voor, voor dit terrein met een enkele bepaling te volstaan. Bovendien moet bij deze groepen van leerlingen rekening worden gehouden met hun vaak van die van de leerlingen van dagscholen afwijkende financiële situatie. Leerlingen van (dag-) avondschoolen voorzien vaak reeds in hun eigen onderhoud.

Het is de bedoeling de studiesteun die sinds jaar en dag aan leerlingen van deze scholen en cursussen wordt verleend, te handhaven.

In het tweede lid is voorts gedacht aan leerlingen van die bijzondere scholen die bekostigd noch aangewezen zijn. Ook voor deze leerlingen moet in beginsel de mogelijkheid bestaan, studiesteun van de overheid te ontvangen.

Deze bepaling ziet voorts op leerlingen die een opleiding volgen waarvan het regime bij of krachtens artikel 119 van de Wet op het voortgezet onderwijs van de werking van die wet is uitgezonderd.

De regeling geldt niet voor cursisten van inrichtingen voor voortgezet onderwijs, bedoeld in artikel 5 onder *d*, in verband met de artikelen 61 tot en met 63 van de wet. In verband hiermede wordt opgemerkt, dat artikel 85 van het Besluit vormingswerk voor jeugdigen (Koninklijk besluit van 7 juli 1970,

Stb. 357) waarin uitvoering wordt gegeven aan de laatstgenoemde artikelen van de wet, aan de minister de bevoegdheid laat voorschriften vast te stellen omtrent de tegemoetkoming in de kosten, verbonden aan het bezoeken van een vormingsinstituut.

Uit de definitie van het begrip school zou kunnen worden afgeleid dat de bepalingen van het ontwerp-besluit niet van toepassing zijn op leerlingen van scholen die op grond van de Experimentenwet onderwijs (Stb. 1970, 370) uit de openbare kas worden bekostigd. Artikel 7 van deze wet voorziet echter in de mogelijkheid, de in het ontwerpbesluit vervatte regeling uit te breiden tot leerlingen die een dergelijke school bezoeken.

Artikel 3. De leerling moet in het algemeen aan twee criteria voldoen om voor een studietoelage in aanmerking te komen. Zie hoofdstuk 3.

Daarnaast is ook als eis gesteld dat hij of zij de Nederlandse nationaliteit bezit. Het tweede lid houdt er rekening mee dat het wenselijk is in bepaalde gevallen van dit vereiste af te wijken. Gedacht zou kunnen worden aan de aspirant-Nederlanders die naturalisatie hebben aangevraagd of te wier behoefte deze is aangevraagd, indien kan worden aangenomen dat de aanvraag zal worden ingewilligd.

De bepaling ziet niet op die vreemdelingen die van het Rijk financiële steun bij hun studie ontvangen op indirecte wijze (via b.v. het Universitair Asyloffonds).

Artikel 4. In dit artikel wordt het criterium betreffende de geschiktheid voor de studie nader uitgewerkt.

Zoals uit het eerste lid blijkt, worden op dit punt voor volledig leerplichtige kinderen geen nadere eisen gesteld.

Voor niet-leerplichtige leerlingen geldt het tweede lid.

Toelating tot de school of onvoorwaardelijke bevordering veronderstelt - aldus het tweede lid onder *a* en *b* - geschiktheid voor de studie.

Herhaling van het laatste leerjaar biedt ook de mogelijkheid in aanmerking te komen voor de toekenning van een studietoelage mits geen doublering van een vroeger leerjaar plaatsvond.

Het tweede lid onder *c* spreekt voor zichzelf. Onder *d* is rekening gehouden met schoolsoorten waar het stelsel van de jaarlijkse bevordering niet geldt.

Artikel 5. Aangezien rijksstudietoelagen bestemd zijn voor een welomschreven doel, zullen zij terstond worden teruggevorderd, indien zich een van de situaties voordoet die in artikel 5 zijn genoemd. De bepaling heeft zowel op beurzen als op voorschotten betrekking.

In onderdeel *b* is de terugbetalingsplicht ook geregeld voor het geval toekenning is geschied op basis van gegevens die onjuist zijn verwerkt. Hoewel de automatische verwerking van de gegevens de kans op fouten sterk beperkt, blijven deze bij codering, bij verponing van de gegevens en bij de programmering altijd mogelijk. Mochten dergelijke fouten zich voordoen, dan moet ambtelijk redres binnen een beperkte periode mogelijk zijn. De kennisgeving van de onjuiste verwerking moet binnen drie maanden na de toekenning van de toelage aan de betrokkene zijn medegedeeld.

Artikel 6 is een complement op artikel 5 en is alleen van toepassing voor zover het toelagen betreft die in de vorm van een voorschot worden toegekend. De verstrekking van die toelagen kan slechts plaats vinden indien de leerling of zijn wettelijke vertegenwoordiger voldoet aan de vereisten van dit artikel.

Artikelen 7, 8 en 9. Deze bepalingen bevatten enige regels betreffende de procedure die wordt toegepast bij de aanvraag en de toekenning van studietoelagen.

Artikel 10. Eerste lid. In hoofdstuk 3 van deze toelichting (Leidende gedachten van het ontwerp) is reeds vermeld dat twee verschillende stelsels zullen worden gehanteerd al naar gelang de aanvraag om toekenning van een studietoelage is gedaan voor een leerling van een dagschool voor hoger beroeps-

onderwijs dan wel van een andere dagschool voor voortgezet onderwijs. Het eerste lid geeft aan voor wie de regelingen gelden.

Tweede en derde lid. Artikel 14, zesde en achtste lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs kent geen indeling in niveaus van de scholen voor de opleiding van onderwijzend personeel en van de scholen voor kunstonderwijs.

Voor leerlingen van de opleidingsscholen voor kleuterleiders, voor onderwijzers en voor leraren geldt het systeem dat voor leerlingen van scholen voor hoger beroepsonderwijs geldt.

Leerlingen van scholen voor kunstonderwijs zullen eveneens van de regeling kunnen profiteren die voor het hoger beroepsonderwijs geldt, indien de minister zulks bepaalt. Het ligt in de bedoeling die scholen aan te wijzen waaraan onderwijs wordt gegeven waarvan het niveau gelijk te stellen is met dat van het overig hoger beroepsonderwijs. Opgemerkt wordt nog dat voor leerlingen van een h.a.v.o.-afdeling van een opleidingsschool voor onderwijzers de regeling van § 3 geldt, omdat op grond van de definitie van school in artikel 1 een afdeling wordt aangemerkt als een school in de zin van dit besluit.

§ 2. Leerlingen van dagscholen voor hoger beroepsonderwijs

Artikelen 11 tot en met 15. In deze artikelen is het systeem neergelegd van de toekenning van studietoelagen voor leerlingen van dagscholen voor hoger beroepsonderwijs. In artikel 11 zijn de kostensoorten aangegeven. Normering van deze kosten geschiedt op grond van artikel 13.

In artikel 14 is een basis gelegd voor de jaarlijks door de minister vast te stellen regels ter bepaling van de financiële draagkracht van de leerling en van zijn ouders. De regels (normen) voor de vaststelling van de financiële draagkracht, zoals die sinds het cursusjaar 1967-1968 voor het wetenschappelijk en het hoger beroepsonderwijs hebben gegolden, zullen ook in de toekomst ter uitvoering van deze bepaling worden gehanteerd. Dit houdt onder meer in, dat zij elk jaar opnieuw worden vastgesteld om de waardevastheid ervan te waarborgen.

Uit artikel 15 blijkt dat het maximum van de toe te kennen toelage het verschil zal zijn tussen de genormeerde kosten en het bedrag dat door de leerling en zijn ouders kan worden bijgedragen.

Artikel 16. Dit artikel heeft betrekking op de vorm waarin de toelagen voor het hoger beroepsonderwijs worden verstrekt. De drie vormen zijn globaal omschreven ten einde aanpassingen en onderlinge verschuivingen die in het verleden plaatsvonden, ook in de toekomst te kunnen bewerkstelligen.

Sinds het cursusjaar 1967-1968 is de studietoelage in een mengvorm (60% beurs en 40% renteloos voorschot) de meest gebruikelijke; daarnaast zijn in het verleden aan studenten met zeer goede studieresultaten beurzen verleend. De bepaling laat de mogelijkheid open om de toekenning van zodanige beurzen te beëindigen. Sinds het begin van het cursusjaar 1972-1973 zijn zodanige beurzen niet meer toegekend.

Artikel 17. Gehuwde leerlingen die studeren aan een dagschool voor hoger beroepsonderwijs kunnen, indien zij aan bepaalde door de minister te stellen voorwaarden voldoen, in aanmerking komen voor een huwelijkstoelage. Ook te dien aanzien wordt continuering van het bestaande beleid beoogd. Volstaan moge worden met een verwijzing naar de desbetreffende kamerstukken (laatstelijk: Tweede Kamer, Zitting 1972-1973, 12 000, hoofdstuk VIII, nr. 30).

§ 3. Leerlingen van overige dagscholen voor voortgezet onderwijs

Artikelen 18 tot en met 22. In deze paragraaf worden de toelagen geregeld voor leerlingen die dagscholen bezoeken van voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, van algemeen voortgezet onderwijs en van middelbaar en lager beroepsonderwijs. Het gaat hier dus om leerlingen die over het alge-

meen jonger zijn dan leerlingen van het hoger beroepsonderwijs. Zij wonen in overgrote meerderheid thuis en de kosten van levensonderhoud vormen dan een normaal onderdeel van de gezinskosten. De kinderbijslag en de kinderaftek vormen hierin een geëigende tegemoetkoming.

Wanneer de leerling buitenshuis moet gaan wonen om het verlangde onderwijs te kunnen volgen, vloeien daaruit kosten voort die de normale kosten van levensonderhoud te boven gaan. In deze gevallen zullen de toelagen strekken tot tegemoetkoming in deze hogere kosten.

De kostensoorten zijn opgesomd in artikel 18.

Artikel 20 draagt de minister op om een regeling te geven voor de reiskosten en om voor de overige kosten vast te stellen tot welk totaalbedrag zij ten hoogste in de toelage zullen worden opgenomen.

Artikel 22. Toelagen in de vorm van voorschotten, geheel of gedeeltelijk, zijn voor de leerlingen waar deze paragraaf op ziet, niet mogelijk.

§ 4. Herziening en nadere herziening

Er zullen zich gevallen kunnen voordoen waarin de leerling of zijn wettelijke vertegenwoordiger van mening is dat een verzoek om toekenning van een toelage ten onrechte is afgewezen of dat ten onrechte een lager bedrag dan het gevraagde bedrag werd toegekend.

Zo zal het kunnen voorkomen dat de berekening van de toelage naar zijn oordeel niet op de juiste wijze is geschied. Het is ook denkbaar dat de leerling of zijn wettelijke vertegenwoordiger van mening is dat de regeling niet op de juiste wijze is toegepast; hij kan van mening zijn dat niet met alle relevante factoren is rekening gehouden, dat de basisgegevens niet op de juiste wijze zijn geïnterpreteerd of dat niet of te weinig rekening is gehouden met de persoonlijke situatie van de leerling. Voor alle hiervoor genoemde gevallen is aan de leerling of zijn wettelijke vertegenwoordiger de mogelijkheid geboden herziening of nadere herziening van de beslissing te vragen.

De verzoeker zal zich in eerste instantie tot de minister van onderwijs en wetenschappen moeten wenden; dat is bepaald in artikel 23. Het kwam gewenst voor de mogelijkheid om herziening te vragen aan een termijn te binden.

Artikel 23, tweede lid, geeft de gelegenheid een dergelijk verzoek in te dienen binnen drie maanden na de dagtekening van de beschikking. Is de verzoeker van oordeel dat in de beslissing op zijn verzoek om herziening niet of niet in voldoende mate aan zijn bezwaren is tegemoetgekomen dan kan hij nadere herziening vragen. Daartoe biedt artikel 24 de mogelijkheid.

Sinds 11 april 1969 bestaat voor aanvragers van rijksstudietoelagen de mogelijkheid hun bezwaren tegen een beslissing naar voren te brengen bij de door de toenmalige minister van onderwijs en wetenschappen ingestelde Beroepscommissie Rijksstudietoelagen. Deze van de minister onafhankelijke commissie heeft de opdracht, na te gaan of bij de berekening van de rijksstudietoelagen de normen op de juiste wijze zijn toegepast. De commissie deelt de uitslag van het onderzoek aan de minister van onderwijs en wetenschappen en aan de betrokkene mede; daarna beslist deze. Aan deze commissie is in artikel 25 gedacht. De samenstelling van de commissie zal nader moeten worden bezien nu zij - anders dan tot nu toe - haar werkzaamheden ook zal gaan uitstrekken tot de sector van het overig voortgezet onderwijs.

Verzoeken om nadere herziening kunnen alleen in behandeling worden genomen indien

- a. op een verzoek om herziening is beslist;
- b. tijdig een verzoek om nadere herziening bij de commissie is ingediend (artikel 24);
- c. een vergoeding is betaald (artikel 26).

Deze laatste bepaling is opgenomen ten einde te voorkomen dat al te lichtvaardig wordt overgegaan tot het indienen van

een dergelijk verzoek. Indien het verzoek geheel of gedeeltelijk wordt ingewilligd, wordt het gestorte bedrag ingevolge artikel 27, tweede lid, terugbetaald.

Krachtens artikel 28 kunnen nadere regels worden getroffen omtrent de procedure die zal worden gevolgd bij de verzoeken om nadere herziening. Deze regeling moet ingevolge artikel 31 onder 1 van het ontwerp in de *Nederlandse Staatscourant* worden bekend gemaakt.

§ 5. Terugbetaling van renteloze voorschotten en andere verplichtingen

Artikel 29. In het eerste lid van dit artikel zijn de belangrijkste bedingen opgesomd die dienen voor te komen in de overeenkomsten tot terugbetaling van de renteloze voorschotten.

Het tweede lid biedt de minister van onderwijs en wetenschappen de mogelijkheid bij de tenuitvoerlegging van de aflossingsovereenkomst in daarvoor naar zijn oordeel in aanmerking komende gevallen een soepeler beleid te voeren dan waartoe hij krachtens de overeenkomst gerechtigd zou zijn. Nadere bepalingen omtrent de directe terugbetaling van verleende toelagen in de vorm van beurzen – waartoe de verplichting kan bestaan, cf. artikel 5 – behoeven in het ontwerp niet te worden opgenomen.

§ 6. Bijzondere bepalingen

Artikel 31. In de inleiding (hoofdstuk 1, § 5) is er reeds op gewezen dat de algemene normen van het studietoelagenbeleid die door de bevoegde minister worden vastgesteld, bekend moeten worden gemaakt.

Artikel 31 regelt die bekendmakingsplicht. Deze bepaling houdt een bekrachtiging in van een reeds enige jaren bestaande praktijk die inhield dat de normen van het beleid telkenjare aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal werden medege-deeld.

Artikel 32. De mogelijkheid is niet uitgesloten dat strikte toepassing van de algemene regels die bij of krachtens het ontwerp zijn vastgesteld, in een enkel geval tot onredelijke uitkomsten voor de leerling leidt.

Er is derhalve behoefte aan een uitwijkbepaling die de minister van onderwijs en wetenschappen de bevoegdheid geeft in een dergelijk geval af te wijken van die algemene regels. Men kan zich bij voorbeeld voorstellen dat er gevallen zijn waarin toepassing van de financiële normen leidt tot weigering van een toelage maar waar niettemin financiële studiehulp geboden is.

Uit de bepaling is duidelijk af te leiden dat zij alleen mag worden toegepast indien de leerling ermee gebaat is.

§ 7. Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 34. Eerste lid. Voor de toelichting van het eerste lid wordt verwezen naar de inleiding aan het begin van hoofdstuk 4, in het bijzonder naar de slotzin daarvan.

Derde lid. Voor de toelichting van het derde lid wordt verwezen naar het slot van § 4 van hoofdstuk 1 (Inleiding).

Vierde lid. In het kader van de voorheen bestaande studietoelagenregelingen bestond de mogelijkheid voor de minister om sommige rechten te verlenen of daarmee verband houdende verplichtingen op te leggen.

Die mogelijkheden zijn niet over de gehele linie in het thans voorliggende ontwerp overgenomen. Gewezen zou bijvoorbeeld kunnen worden op de zgn. inverdien-regeling. Deze regeling hield in, dat gehele of gedeeltelijke vrijstelling van de terugbetalingsplicht kon worden verleend aan hen die na hun studie een betrekking bij het onderwijs of als maatschappelijk werker gingen vervullen (zie artikel 7 van het Reglement Rijksstudietoelagen, *Stcrt.* 1960, nr. 93).

De regeling geldt niet meer voor hen die met ingang van het studiejaar 1967–1968 of met ingang van een later tijdstip voor de eerste maal een studietoelage hebben ontvangen (Tweede Kamer, zitting 1966–1967, 8800, hoofdstuk VIII, nr. 2, blz. 47, l.k.). Met de rechten verkregen door hen die niet van deze regeling zijn uitgesloten, houdt het vierde lid rekening.

Artikel 35. Evenmin als de handelsavondscholen zijn de opleidingscursussen voor de middelbaar-onderwijsakten omgezet in schooltypen van de Wet op het voortgezet onderwijs. Deze instellingen kunnen ingevolge de Overgangswet W.V.O. nog gedurende een bepaalde tijd in stand worden gehouden (zie de artikelen 23 en 31 van die wet). De betekenis van artikel 35 dat uitbreiding geeft aan het werkingsgebied van artikel 2, is dat leerlingen van deze instellingen voor de toepassing van de studietoelagenregeling op gelijke voet kunnen worden behandeld als leerlingen van vergelijkbare scholen voor voortgezet onderwijs.

*De staatssecretaris van onderwijs
en wetenschappen,*

G. KLEIN.

*De minister van landbouw
en visserij,*

VAN DER STEE.

donderdag

1976 nr. 141- b/21.

Bylage 3

OFFICIËLE UITGAVE VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

Studietoelage voortgezet onderwijs verhoogd

Staatssecretaris dr. G. Klein (Onderwijs en Wetenschappen) heeft de normen tegemoetkoming in de studiekosten voor het schooljaar 1976/1977 vastgesteld.

Het gaat hier om tegemoetkoming in de studiekosten aan ouders van leerlingen van het voortgezet onderwijs, met uitzondering van het hoger beroepsonderwijs.

Voor thuis wonende leerlingen bestaat de mogelijkheid een tegemoetkoming in de directe studiekosten (boeken en leermiddelen) te krijgen. Deze bedraagt ten hoogste f 330 (vorig jaar f 300).

Reiskosten

Eventueel ontvangen thuiswonende leerlingen bovendien een tegemoetkoming in de reiskosten als de school waar de naar toe gaan, gevestigd is in een an-

dere plaats dan de woonplaats. De afstand tussen de centra van die plaatsen dient meer dan 8 km te bedragen. De maximale afstand waarmee rekening wordt gehouden is gesteld op 30 km; bij deze afstand bedraagt de tegemoetkoming hiervoor ten hoogste f 900 (vorig jaar f 810).

Als de leerling op kamers woont of in een internaat verblijft kan de maximale tegemoetkoming f 2610 (vorig jaar f 2380) bedragen.

Voorwaarden

Wie voor een tegemoetkoming in aanmerking wil komen moet aan een aantal voorwaarden voldoen t.w.:

- toegelaten zijn/worden tot het vervolgonderwijs;
- bevredigende studieresultaten hebben behaald;
- financiële steun nodig hebben op grond van de financiële omstandigheden van de ouders.

Aanvragen

Aanvragen voor deze tegemoetkoming in de studiekosten kunnen nog worden ingediend tot uiterlijk 15 september 1976 bij de hoofdafdeling Rijksstudietoelagen, afdeling T.S., Kempkensberg 2, Groningen.

Voor het volgend schooljaar zijn aanmeldingsformulieren vanaf januari 1977 verkrijgbaar bij alle scholen voor voortgezet onderwijs.

Geen terugbetaling

Een tegemoetkoming studiekosten wordt verstrekt in de vorm van een beurs en hoeft niet te worden terugbetaald. Dit bedrag wordt aan de ouders toegekend en heeft geen invloed op de aanspraak op kinderbijslag en/of kinderaftek.

Vorig schooljaar heeft het Rijk aan 236 000 leerlingen een tegemoetkoming in de studiekosten gegeven. Daarmee was een bedrag gemoeid van f 89 miljoen.

nieuw wordt begonnen.

STAATSUITGEVERIJ

Jong, Ir. Taake, M. de
Milieudifferentiale
Een fundamenteel onderzoek.
(Serie 'Studierapporten Rijksplanningologische Dienst no. 11.')

Bestelnr. 150-069-00
Prijs f 30,00 (per post f 34,00)
Ook verkrijgbaar via de boekhandel

Vloerdeken en (nieuwe) plinten

4. Herstel van kapconstructies (dakvlak) waaronder wordt verstaan:
- afhalen en weer aanbrengen van pannen c.q. bitumineuze dakbedekking,
  - panlatten, tengels en dakbeschot afhalen en aanbrengen (zo nodig vernieuwen),
  - repareren en/of vernieuwen van de kapconstructie, gordingen, muurplaat, spant(en),
  - vernieuwen van goten.

f 2400

60 m²

f 40

Staatscommissie

1979. u.d. 30

h/2. 2.

Bijlage 5.

ONDERWIJS EN WETENSCHAPPEN

Ministerraad akkoord met compensatieregeling voor uitwonende leerlingen secundair onderwijs

De Ministerraad is akkoord gegaan met een compensatieregeling ten behoeve van uitwonende leerlingen in het secundair onderwijs. Deze regeling zal voor het studiejaar 1978/1979 inhouden, dat uitwonende leerlingen met een tegemoetkoming studiekosten van meer dan f 860 in mei 1979 automatisch een extra toekenning van, in de meeste gevallen, f 1500 zullen krijgen.

Waar sedert 1 oktober 1978 tegemoetkomingen studiekosten voor de toepassing van de kinderbijslagwetten, in plaats van tot het inkomen van de ou-

ders, tot het inkomen van de leerling worden gerekend, zouden ouders van uitwonende leerlingen in het secundair onderwijs in bepaalde gevallen van drievoudige, slechts tweevoudige kinderbijslag kunnen krijgen. In het studiejaar 1978/1979 zal zich dit voornemen voordoen indien de toekenning voor deze leerlingen meer draagt dan f 860).

De extra-toekenning van f 1500 toe thans is besloten zal ook de leerling (i.p.v. aan de ouders) worden toegekend. Vanaf de studiejaar zal de compensatieregeling gebouwd in de IS-ten...

Nieuwe normen voor tegemoetkoming in studiekosten en rijksstudietoelagen

Ook dit jaar zullen weer tegemoetkomingen in de studiekosten voor leerlingen in het voortgezet onderwijs worden toegekend. Onder studiekosten wordt verstaan de directe studiekosten (boeken, leermiddelen e.d.), eventueel de reiskosten en voor uitwonende leerlingen de meerkosten voor het uitwonend zijn.

Bij de beoordeling van de aanvragen worden zowel geschiktheidsnormen als financiële normen in aanmerking genomen. Voor leerplichtige leerlingen worden geen eisen ten aanzien van de studiegeschiktheid gesteld. Voor niet-leerplichtige leerlingen geldt de regel, dat zij ten hoogste eenmaal gedurende de niet-leerplichtige periode mogen doubleren. Het laatste leerjaar mag men eenmaal overdoen, ongeacht of men eerder heeft gedoubleerd.

Inkomen ouders

Het uitgangspunt voor de berekening van de tegemoetkoming is het belastbare inkomen van beide ouders over 1978. De maximale tegemoetkoming in de directe studiekosten bedraagt voor het schooljaar 1979/1980:

a. f. 340 voor:

lager beroepsonderwijs,
l.a.v.o., m.a.v.o.

b. f. 440 voor:

h.a.v.o., atheneum, gymnasium,

m.e.a.o.,

m.s.p.o. (excl. CIOS en verpleegkundigen),

m.h.n.o.,

middelbaar nautisch onderwijs.

c. f. 550 voor:

middelbaar agrarisch onderwijs

middelbaar technisch onderwijs (excl.

eerste leerjaar m.t.s.),

middelbaar middenstandsonderwijs (incl. informatie-opleiding vreemdelingenverkeer)

d. f. 720 voor:

eerste leerjaar m.t.s.,

opleiding sportleider (CIOS),
opleiding verpleegkundige

Thuiswonende leerlingen

Voor thuiswonende leerlingen kan aan de tegemoetkoming in de directe studiekosten een bedrag voor reiskosten worden toegevoegd indien de woonplaats van de leerling een andere plaats is dan de plaats waar de school is gevestigd en de afstand van centrum tot centrum meer dan acht kilometer bedraagt. In dat geval wordt f. 33 per kilometer per jaar vergoed tot een maximum van f. 990.

Indien de leerling op kamers woont of in een internaat verblijft, kan naast de tegemoetkoming in de directe studiekosten een tegemoetkoming worden verstrekt in de meerkosten van het uitwonend zijn van maximaal f. 1820 voor leerlingen die na 1-1-1963 zijn geboren en max. f. 3600 voor oudere leerlingen.

Nieuw systeem

Nieuw is het systeem van de leeftijds-toeslag. Deze toeslag is ingesteld als een tegemoetkoming voor de beperking van de meervoudige kinderbijslag voor schoolgaande kinderen van zestien en zeventien jaar. De toeslag kan worden aangevraagd voor een kind dat na 1 januari 1979 zestien jaar is geworden of zal worden. Toekenning vindt plaats met ingang van de maand, volgend op die waarin deze leeftijd is bereikt en kan dus in principe gelden met terugwerkende kracht vanaf 1 februari 1979. Bij de studie van de leerlingen dient er sprake

te zijn van dagonderwijs (d.w.z. minimaal 19 lessen per week) aan een in Nederland gevestigde onderwijsinstelling. Bovendien moet de gekozen opleiding een periode omvatten van ten minste drie aaneengesloten maanden. De maximale toeslag bedraagt, afhankelijk van het ouderlijk inkomen, f. 1400.

Voor leerlingen jonger dan achttien jaar geldt dat de uitkeringen aan de ouders worden gedaan. Hierop vindt een zogeheten voorheffing plaats, zodat over de tegemoetkomingen geen belasting meer hoeft te worden betaald. Leerlingen van achttien jaar en ouder krijgen de tegemoetkomingen zelf toegekend. Deze bedragen behoeven niet te worden terugbetaald.

Rijksstudietoelagen

De toelagen voor het hoger beroepsonderwijs en het wetenschappelijk onderwijs zijn ook dit jaar weer verhoogd. Het maximum bedraagt in 1979/1980 voor een uitwonend student f. 9340 (excl. college- en inschrijvingsgeld) en voor een thuiswonend student f. 6390 (excl. college- en inschrijvingsgeld en eventuele reiskostenvergoeding). De maximum toelagen voor de opleiding tot kleuterleidster bedragen voor het komend studiejaar f. 7710 voor een uitwonende student en f. 4760 voor een thuiswonende student (excl. een evt. reiskostenvergoeding). De studietoelagen worden meestal als gemengde toelagen verstrekt, namelijk voor een deel beurs en een deel renteloos voorschot.

Het bodembedrag, dat als renteloos voorschot wordt verstrekt, zal voor het wetenschappelijk onderwijs f. 1500 en voor het hoger beroepsonderwijs f. 1400 bedragen. Het overige deel van de toelage zal worden gegeven in de verhouding 70% beurs en 30% renteloos voorschot. De toelagen voor de opleiding tot kleuterleidster zal geheel in de vorm van 60% beurs en 40% renteloos voorschot worden verstrekt.

St. Cass 1979 nr. 171. 6/12.7

Bylage 6.

Bijlage 7.

ONDERWIJS EN WETENSCHAPPEN

Normen tegemoetkomingen in de studiekosten 1979-1980

Normen voor de vaststelling van een tegemoetkoming in de studiekosten voor leerlingen van het voortgezet onderwijs met uitzondering van het hoger beroeps onderwijs voor het schooljaar 1979/1980

Vanwege het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen zullen, evenals in voorgaande jaren, in het schooljaar 1979/1980 onder bepaalde voorwaarden tegemoetkomingen in de studiekosten worden verleend aan ouders van leerlingen van scholen voor voortgezet onderwijs, met uitzondering van het hoger beroeps onderwijs. (De leerlingen in het hoger beroeps onderwijs kunnen voor een rijksstudietoelage in aanmerking komen).

Onder studiekosten waarin kan worden tegemoetgekomen, worden verstaan de directe studiekosten (boeken, leermiddelen e.d.), eventueel de reiskosten (voor thuiswonende leerlingen) en voor uitwonende leerlingen de maarkosten van het uitwonen.

Leertijdtoeslag

Met ingang van het schooljaar 1979/1980 wordt de regeling uitgebreid met een leertijdtoeslag voor 16- en 17-jarige leerlingen. Deze leertijdtoeslag is een uitvoisel van de tweede fase van de herstructurering kinderbijslag en kindertrek. In het schooljaar 1979/1980 zal deze toeslag kunnen worden verstrekt ten behoeve van leerlingen die ná 1 januari 1979 doch vóór 2 juli 1980 16 jaar zijn geworden of worden. De ouders van leerlingen die vóór of op 1 januari 1979 16 jaar zijn geworden, hebben in de desbetreffende wijziging van de kinderbijslagwetgeving verkregen rechten voor wat betreft de dubbelbetaling voor de kinderbijslag. Indien de leerling niet gedurende de gehele periode van 1 augustus tot en met 31 juli, de 16- of 17-jarige leeftijd bezit, zal de leertijdtoeslag worden verstrekt over het aantal maanden waarin dat wel het geval is.

In de regeling voor de leertijdtoeslag zijn speciale voorzieningen getroffen als de leertijdtoeslag wordt aangevraagd voor een 16- of 17-jarige thuiswonende invalide leerling en als in één gezin gelijktijdig voor meer dan één leerling aanspraak bestaat op een leertijdtoeslag.

Voorheffingsregime

De tegemoetkomingen in de studiekosten worden normaliter aan de ouders toegekend. In bepaalde gevallen, met name indien de tegemoetkoming meer bedraagt dan f 600, zijn de ouders hier voor inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen verschuldigd. Nu de leertijdtoeslag deel gaat uitmaken van de regeling Tegemoetkoming Studiekosten, zal deze grens van f 600 in toezemende mate worden overschreden.

Ten einde zoveel mogelijk te voorkomen, dat de ouders achteraf bij aanslag over de tegemoetkomingen inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen moeten betalen, zal met ingang van het schooljaar 1979/1980 op de aan de ouders te verstrekken tegemoetkomingen een voorheffingsregime van toepassing zijn.

De aansluitingen zullen hierdoor een netto karakter krijgen. Met het netto karakter van de uitkeringen is bij de vaststelling van de hoogte van de normbedragen rekening gehouden. De tegemoetkomingen ten behoeve van leerlingen die op 1 augustus 1979 18 jaar of ouder zijn, zullen aan de leerling zelf worden toegekend.

Geschiedheidsnormen

Voor leerplichtige leerlingen worden geen eisen ten aanzien van de studiegeschiktheid gesteld. Voor niet-leerplichtige leerlingen geldt de regel, dat zij ten hoogste éénmaal gedurende de niet-leerplichtige periode mogen doubleren. Daarboven voldoen leerlingen die het laatste leerjaar voor de eerste maal behalen, aan de gestelde eisen van geschiktheid.

Onderrijke draagkracht

Het uitgangspunt voor de berekening van de tegemoetkoming is de financiële draagkracht van de ouders. Deze wordt in beginsel bepaald door het belastbare inkomen van beide ouders in 1978 en

het aantal kinderen dat op 31 december 1978 geheel ten laste van de ouders kwam.

De inkomensgrenzen voor de tegemoetkomingen in de directe studiekosten, de reiskosten en de maarkosten zijn in bijgaande tabel 1 verwerkt.

De maximale leertijdtoeslag kan worden genoten indien het belastbare inkomen van beide ouders niet meer bedraagt dan f 17 900, te verhoogen met f 2500 voor elk ander kind dan het laatste van de ouders komt. Indien één leerling in het gezin voor een leertijdtoeslag in aanmerking komt, kan een toeslag worden verstrekt tot een inkomen van f 32 300, te verhoogen met f 2500 voor elk ander ten laste van de ouders komend kind. Voor tussengelegde inkomens vindt toekenning naar evenredigheids plaats.

Indien gelijktijdig voor meer dan één kind in het gezin aanspraak bestaat op een leertijdtoeslag, wordt de aan de hand van het ouderlijk inkomen bij één 16- of 17-jarig kind bepaalde horting op de maximale leertijdtoeslag gelijkelijk over de toekenningen voor de meerdere kinderen in het gezin verdeeld. Indien de leertijdtoeslag wordt aangevraagd voor een 16- of 17-jarige leerling die thuiswoont en invalide is, worden genoemde inkomensnormen met f 2500 verhoogd. Deze verhoging leidt - voor zover niet de maximaal mogelijke leertijdtoeslag wordt toegekend - in het algemeen tot een verhoging van de toeslag met f 240 op jaarbasis.

Uitkeringsnormen

De maximale tegemoetkoming in de directe studiekosten bedraagt voor het schooljaar 1979/1980 f 340, f 440, f 550 of f 720 en wel met de volgende indeling naar studierichting:

- a. f 340 voor:
  - lager beroeps onderwijs;
  - l.a.v.o., m.a.v.o.
- b. f 440 voor:
  - h.a.v.o., atheneum, gymnasium;
  - middelbaar economisch en administratief onderwijs;
  - middelbaar sociaal en pedagogisch onderwijs (excl. CIOS en Verpleegkunde);
  - middelbaar huishoud- en nijverheids onderwijs;
  - middelbaar nautisch onderwijs.

- c. f 550 voor:
  - middelbaar agrarisch onderwijs;
  - middelbaar technisch onderwijs (excl. eerste leerjaar m.t.s.);
  - middelbaar middenstandsonderwijs (vanonder de informatieopleiding VVV).
- d. f 720 voor:
  - eerste leerjaar middelbaar technische scholen;
  - opleiding sportleider (CIOS);
  - opleiding verpleegkundige.

Voor thuiswonende leerlingen kan een tegemoetkoming in de directe studiekosten een bedrag voor reiskosten worden toegevoegd indien de woonplaats van de leerling een andere plaats is dan de plaats waar de school is gevestigd en de afstand van centrum tot centrum meer dan 8 km bedraagt. In dat geval wordt f 33 per kilometer per jaar vergoed tot een maximum van f 990.

Indien de leerling op kamers woont of in een internaat verblijft, kan naast de tegemoetkoming in de directe studiekosten een tegemoetkoming worden verstrekt in de maarkosten van het uitwonen. Deze tegemoetkoming kan maximaal f 1620 (voor leerlingen die ná 1 januari 1963 zijn geboren) of f 3600 (voor leerlingen die vóór of op 1 januari 1963 zijn geboren). De tegemoetkoming voor de laatste leeftijdsgroep is hoger omdat er een compensatie in is verwerkt in verband met

een wijziging in de kinderbijslagregeling. Door deze wijziging kunnen de ouders van uitwonende leerlingen indien een tegemoetkoming in de studiekosten wordt ontvangen in het algemeen een langer voor dreuvoudige kinderbijslag in aanmerking komen.

De maximale leertijdtoeslag zal in het schooljaar 1979/1980 op jaarbasis f 1400 bedragen. Indien de leerling niet gedurende het gehele schooljaar 16 of 17 jaar is, wordt voor elke volle maand waarin de leerling wel aan deze leeftijdsgrens voldoet 1/12 van dit bedrag uitgekeerd.

Wijze van betaling

De tegemoetkoming in de directe studiekosten voor thuiswonende leerlingen in 1979/1980 zal in één termijn betaald worden.

De tegemoetkomingen in de reiskosten, alsmede de tegemoetkomingen ten behoeve van uitwonende leerlingen, zullen in de regel in twee gelijke termijnen worden betaald. De eerste termijn wordt zo mogelijk eind juli en de tweede in januari uitgekeerd.

De leertijdtoeslag wordt in vier termijnen, te weten eind augustus, begin december, eind februari en eind mei uitgekeerd. De termijnbetaling in augustus heeft betrekking op de leertijdtoeslag voor de maanden augustus tot en met oktober. De daaropvolgende termijnen hebben betrekking voor de maanden november tot en met januari, februari tot en met april en mei tot en met juli.

Zie ook veroverstaande pagina

TABEL A voor tegemoetkomingen in de - DIRECTE STUDIEKOSTEN (kolom I) - REISKOSTEN van THUISWONENDE leerlingen (kolom II) - MEERKOSTEN van UITWONENDE leerlingen (kolom III) (Zie ook de toelichting op deze kolommen, onderaan dit blad)

ALLE BEDRAGEN STAAN IN HELE GULDENS

Bij 1 kind en een inkomen	Bij 2 kinderen en een inkomen	Bij 3 kinderen en een inkomen	Bij 4 kinderen en een inkomen	Bij 5 kinderen en een inkomen	Bij 6 kinderen en een inkomen	Bij 7 kinderen en een inkomen	KOLOM I tegemoetkoming in de DIRECTE STUDIEKOSTEN (als boeken en leermiddelen), afhankelijk van de gekozen opleiding (zie onder)				KOLOM II tegemoetkoming in de REISKOSTEN van THUISWONENDE leerlingen (zie onder)		KOLOM III tegemoetkoming in de MEERKOSTEN van UITWONENDE leerlingen, afhankelijk van de leeftijd (zie onder)		
							A	B	C	D	maximaal 990	maximaal 660	A	B	
22.210	23.070	23.930	24.790	25.650	26.510	27.370	340	440	550	720	maximaal 990	1820	2600		
23.500	24.360	25.220	26.080	26.940	27.800	28.660	230	290	370	540	maximaal 990	1660	2460		
24.790	25.650	26.510	27.370	28.230	29.090	29.950	110	140	180	360	maximaal 990	1570	2320		
26.080	26.940	27.800	28.660	29.520	30.380	31.240	0	0	0	180	maximaal 660	1480	2180		
27.370	28.230	29.090	29.950	30.810	31.670	32.530	0	0	0	0	maximaal 660	1310	2060		
28.660	29.520	30.380	31.240	32.100	32.960	33.820	0	0	0	0	maximaal 330	1140	2000		
29.950	30.810	31.670	32.530	33.390	34.250	35.110	0	0	0	0	maximaal 330	920	1900		
31.240	32.100	32.960	33.820	34.680	35.540	36.400	0	0	0	0	0	0	830	1800	
32.530	33.390	34.250	35.110	35.970	36.830	37.690	0	0	0	0	0	0	650	1700	
33.820	34.680	35.540	36.400	37.260	38.120	38.980	0	0	0	0	0	0	530	1600	
35.110	35.970	36.830	37.690	38.550	39.410	40.270	0	0	0	0	0	0	380	1500	
van 35.111 en hoger	van 35.971 en hoger	van 36.831 en hoger	van 37.691 en hoger	van 38.551 en hoger	van 39.411 en hoger	van 40.271 en hoger	0	0	0	0	0	0	0	0	0

- De hoogte van de tegemoetkoming in de directe studiekosten (als boeken en leermiddelen) is mede afhankelijk van de gekozen opleiding:
- kolom I-A : lager beroeps onderwijs, l.a.v.o. en m.a.v.o.;
- kolom I-B : h.a.v.o., atheneum, gymnasium, m.z.p.o., m.s.p.o. (excl. CIOS en Verpleegk.), m.h.j.o., middelbaar nautisch onderwijs;
- kolom I-C : middelbaar agrarisch, middelbaar technisch (excl. 1e leerjaar MTS) en middelbaar middenstandsonderwijs (incl. Inform.-opl. VVV);
- kolom I-D : 1e leerjaar MTS, opleidingen Sportleider (CIOS) en Verpleegkundige.
- Voor uitwonende leerlingen, die in een ANDERE plaats worden dan de plaats waarin de school is gevestigd, kan het hierboven in kolom I genoemde bedrag worden verhoogd met een tegemoetkoming in

- de reiskosten, welke als volgt wordt berekend:
- a. bepalend is de eenzijdige afstand van het centrum van de woonplaats tot het centrum van de plaats waar de school is gevestigd (niet de afstand van huis tot school);
- b. als de afstand 8 km of minder is, is geen tegemoetkoming in de reiskosten mogelijk;
- c. als de afstand meer dan 8 km is, kan een tegemoetkoming in de reiskosten tot f 33,- per km worden verstrekt. Deze tegemoetkoming kan nooit hoger zijn dan het in de tabel genoemde bedrag.
- Voor uitwonende leerlingen kan het hierboven in kolom I genoemde bedrag worden verhoogd met een tegemoetkoming in de maarkosten van het uitwonen, als volgt:
- kolom II-A geldt voor leerlingen die ná 1 januari 1963 zijn geboren en
- kolom II-B geldt voor leerlingen die vóór of op 1 januari 1963 zijn geboren.

ONDERWIJS EN WETENSCHAPPEN

Normen tegemoetkoming studiekosten leerlingen voortgezet onderwijs met uitzondering van hoger beroepsonderwijs voor het schooljaar 1980/1981

Vanwege het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen zullen, evenals in voorgaande jaren, in het schooljaar 1980/1981 onder bepaalde voorwaarden tegemoetkomingen in de studiekosten worden verleend aan ouders van leerlingen van scholen voor voortgezet onderwijs, met uitzondering van het hoger beroepsonderwijs. (De leerlingen in het hoger beroepsonderwijs kunnen voor een rijksstudietoelage in aanmerking komen.)

Onder studiekosten waarin kan worden tegemoet gekomen, worden verstaan de directe studiekosten (boeken, leermiddelen e.d.), eventueel de reiskosten (voor thuiswonende leerlingen) en voor uitwonende leerlingen de meerkosten van het uitwonen zijn. Voor een leeftijdstoelag komen in aanmerking 16- en 17-jarige leerlingen die na 1 januari 1963 zijn geboren en die gedurende ten minste drie aaneengesloten maanden minimaal 19 uren per week dagonderwijs volgen, kan een in Nederland gevestigde instelling van onderwijs.

Voorheffingsregime

Tegemoetkomingen in de studiekosten zijn inkomsten waarover in principe belasting en premies AOW/AWW zijn verschuldigd.

Van de bedragen die aan de ouders zijn toegekend worden loonbelasting en premies AOW/AWW voor rekening van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen genomen, zodat deze bedragen als netto-uitkeringen kunnen worden beschouwd. In de maand februari 1981 wordt aan alle ouders een jaargaraf gezonden waarop worden vermeld de tegemoetkomingen die in het kalenderjaar 1980 aan hen zijn uitbetaald en de daarover afgedragen loonbelasting en premies. Deze opgaf is van belang voor hen die bij de belastingen aangifte doen van hun inkomens.

Tegemoetkomingen die aan de leerling zelf zijn toegekend omdat deze op 1 augustus van het betreffende schooljaar 18 jaar of ouder was, behoren niet tot het inkomen van de ouders en komen niet voor op de jaargaraf.

TABEL A - voor tegemoetkomingen in de - DIRECTE STUDIEKOSTEN - REISKOSTEN van THUISWONENDE leerlingen - MEERKOSTEN van UITWONENDE leerlingen

Voor de berekening van de LEEFTIJDSTOESLAG VOOR 16- EN 17-JARIGE LEERLINGEN gelden andere Inkomensnormen; zie hiervoor Tabel B op blz. 4.

Bij 1 kind en een inkomen	Bij 2 kinderen en een inkomen	Bij 3 kinderen en een inkomen	Bij 4 kinderen en een inkomen	Bij 5 kinderen en een inkomen	Bij 6 kinderen en een inkomen	Bij 7 kinderen en een inkomen	ALLE BEDRAGEN STAAN IN HELE GULDENS							
							KOLOM I tegemoetkoming in de DIRECTE STUDIEKOSTEN (als boeken en leermiddelen), afhankelijk van de gekozen opleiding				KOLOM II tegemoetkoming in de REISKOSTEN van THUISWONENDE leerlingen, afhankelijk van de leeftijd		KOLOM III tegemoetkoming in de MEERKOSTEN van UITWONENDE leerlingen, afhankelijk van de leeftijd	
t/m	t/m	t/m	t/m	t/m	t/m	t/m	I - A	I - B	I - C	I - D	II - A	II - B	III - A	III - B
23.150	24.050	24.950	25.850	26.750	27.650	28.550	350	450	580	750	maximaal 1020	maximaal 1260	1900	3750
24.500	25.400	26.300	27.200	28.100	29.000	29.900	240	300	390	560	maximaal 1020	maximaal 1260	1790	3610
25.850	26.750	27.650	28.550	29.450	30.350	31.250	120	150	190	380	maximaal 1020	maximaal 1260	1680	3470
27.200	28.100	29.000	29.900	30.800	31.700	32.600	0	0	0	190	maximaal 680	maximaal 840	1570	3330
28.550	29.450	30.350	31.250	32.150	33.050	33.950	0	0	0	0	maximaal 680	maximaal 840	1400	2910
29.900	30.800	31.700	32.600	33.500	34.400	35.300	0	0	0	0	maximaal 340	maximaal 420	1230	2490
31.250	32.150	33.050	33.950	34.850	35.750	36.650	0	0	0	0	maximaal 340	maximaal 420	1060	2070
32.600	33.500	34.400	35.300	36.200	37.100	38.000	0	0	0	0	0	0	890	1650
33.950	34.850	35.750	36.650	37.550	38.450	39.350	0	0	0	0	0	0	720	1230
35.300	36.200	37.100	38.000	38.900	39.800	40.700	0	0	0	0	0	0	550	810
36.650	37.550	38.450	39.350	40.250	41.150	42.050	0	0	0	0	0	0	390	0
van 36.651 en hoger	van 37.551 en hoger	van 38.451 en hoger	van 39.351 en hoger	van 40.251 en hoger	van 41.151 en hoger	van 42.051 en hoger	0	0	0	0	0	0	0	0

TOELICHTING:

KOLOM I: De hoogte van de tegemoetkoming in de directe studiekosten (zoals boeken en leermiddelen) is mede afhankelijk van de gekozen opleiding.
 kolom I-A = lager beroepsonderwijs, LAVO en MAVO;
 kolom I-B = HAVO, atheneum, gymnasium, MEAO, MSPO (excl. CIOS en Verpleegk.), MHO, middelbaar nautisch onderwijs;
 kolom I-C = middelbaar agrarisch, middelbaar technisch (excl. 1e leerjaar MTS) en middelbaar middenstandsonderwijs (incl. Inform. opf. VVV);
 kolom I-D = 1e leerjaar MTS, opleidingen Sportleider (CIOS) en Verpleegkundige.

KOLOM II: Voor thuiswonende leerlingen, die in een ANDERE plaats wonen dan de plaats waarin de school is gevestigd, kan het in kolom I genoemde bedrag worden verhoogd met een tegemoetkoming in de reiskosten. Hiervoor gelden de volgende regels: vastgesteld wordt de enkelvoudige afstand van het centrum van de

woonplaats tot het centrum van de plaats waar de school is gevestigd (niet de afstand van huis tot school); als deze afstand 8 km of minder is, wordt geen tegemoetkoming verstrekt. Als de afstand meer dan 8 km is, kan een tegemoetkoming worden verstrekt. Voor leerlingen die op 1 augustus 1980 18 jaar of jonger zijn bedraagt deze f 34,- per km, doch ten hoogste het in kolom II-A genoemde bedrag. Voor leerlingen die op 1 augustus 1980 19 jaar of ouder zijn bedraagt de tegemoetkoming f 42,- per km, doch ten hoogste het in kolom II-B genoemde bedrag.

KOLOM III: Voor uitwonende leerlingen kan het in kolom I genoemde bedrag worden verhoogd met een tegemoetkoming in de meerkosten van het uitwonen zijn.
 Kolom III-A geldt voor leerlingen die na 1 januari 1963 zijn geboren. Met ingang van de eerste volle maand waarin de leerling 18 jaar is, wordt de tegemoetkoming echter berekend volgens kolom III-B.
 Kolom III-B geldt bovendien voor leerlingen die zijn geboren voor of op 1 januari 1963.

gemeen tot een verhoging van de toeslag met f 260 op jaarbasis.

Uitkeringsnormen

De maximale tegemoetkoming in de directe studiekosten bedraagt voor het schooljaar 1980/1981 f 350, f 450, f 580 of f 750 en wel met de volgende indeling naar studierichting:

- a. f 350 voor:
  - lager beroepsonderwijs;
  - l.a.v.o., m.a.v.o.;
- b. f 450 voor:
  - h.a.v.o., atheneum, gymnasium;
  - middelbaar economisch en administratief onderwijs;
  - middelbaar sociaal en pedagogisch onderwijs (excl. CIOS en verpleegkunde);
  - middelbaar huishoud- en nijverheids-onderwijs;
  - middelbaar nautisch onderwijs;
- c. f 580 voor:
  - middelbaar agrarisch onderwijs;
  - middelbaar technisch onderwijs (excl. eerste leerjaar M.T.S.);
  - middelbaar middenstandsonderwijs (waaronder de informatie-opleiding VVV);
- d. f 750 voor:
  - eerste leerjaar middelbaar technische scholen;
  - opleiding sportleider (CIOS);
  - opleiding verpleegkundige.

Voor thuiswonende leerlingen kan aan de tegemoetkoming in de directe studiekosten een bedrag voor reiskosten worden toegevoegd indien de woonplaats van de leerling een andere plaats is dan de plaats waar de school is gevestigd en de afstand van centrum tot centrum meer dan 8 km bedraagt. Verhoogd wordt in dat geval f 34 per kilometer per jaar tot een maximum van f 1020, indien de leerling per 1 augustus 1980 18 jaar of jonger is; leerlingen die per 1 augustus 19 jaar of ouder zijn kunnen een verhoogd krijgen van f 42 per kilometer met een maximum van f 1260. Indien de leerling op kamers woont of in een internaat verblijft, kan naast de tegemoetkoming in de directe studiekosten een tegemoetkoming worden verstrekt in de meerkosten van het uitwo-

nend zijn van maximaal f 1900 (voor leerlingen die na 1 januari 1963 zijn geboren) of f 3750 (voor leerlingen die vóór of op 1 januari 1963 zijn geboren). De tegemoetkoming voor de laatste leeftijdsgroep is hoger omdat er een compensatie in is verwerkt in verband met een wijziging in de kinderbijdragelegging. Door deze wijziging kunnen de ouders van uitwonende leerlingen indien een tegemoetkoming in de studie-

kosten wordt ontvangen in het algemeen niet langer voor drievoudige kinderbijdrage in aanmerking komen.
 De maximale leeftijdstoelag zal in het schooljaar 1980/1981 op jaarbasis f 14 bedragen. Indien de leerling niet gedurende het gehele schooljaar 16 of 17 jaar is, wordt voor elke volle maand waan

voortzetting op pagina 24

TABEL B - leeftijdstoelagen voor 16- en 17-jarige leerlingen (als er in het gezin slechts één leerling voor een leeftijdstoelag in aanmerking komt)

belastbaar inkomen over 1979	aantal ten laste van de ouders komende kinderen						
	1	2	3	4	5	6	7
f 18.000	1.490	1.490	1.490	1.490	1.490	1.490	1.490
f 19.000	1.457	1.490	1.490	1.490	1.490	1.490	1.490
f 20.000	1.359	1.490	1.490	1.490	1.490	1.490	1.490
f 21.000	1.261	1.490	1.490	1.490	1.490	1.490	1.490
f 22.000	1.164	1.419	1.490	1.490	1.490	1.490	1.490
f 23.000	1.066	1.321	1.490	1.490	1.490	1.490	1.490
f 24.000	968	1.223	1.479	1.490	1.490	1.490	1.490
f 25.000	870	1.125	1.381	1.490	1.490	1.490	1.490
f 26.000	772	1.027	1.283	1.490	1.490	1.490	1.490
f 27.000	674	930	1.185	1.441	1.490	1.490	1.490
f 28.000	576	832	1.087	1.343	1.490	1.490	1.490
f 29.000	478	734	989	1.245	1.490	1.490	1.490
f 30.000	380	636	891	1.147	1.402	1.490	1.490
f 31.000	282	538	793	1.049	1.304	1.490	1.490
f 32.000	185	440	696	951	1.207	1.462	1.490
f 33.000	120	342	598	853	1.109	1.364	1.490
f 34.000	0	244	500	755	1.011	1.266	1.490
f 35.000	0	146	402	657	913	1.168	1.424
f 36.000	0	120	304	559	815	1.071	1.326
f 37.000	0	0	206	462	717	973	1.228
f 38.000	0	0	120	364	619	875	1.130
f 39.000	0	0	0	266	521	777	1.032
f 40.000	0	0	0	168	423	679	934
f 41.000	0	0	0	120	325	581	837
f 42.000	0	0	0	0	228	483	739
f 43.000	0	0	0	0	130	385	641
f 44.000	0	0	0	0	120	287	543
f 45.000	0	0	0	0	0	189	445
f 46.000	0	0	0	0	0	120	347
f 47.000	0	0	0	0	0	0	249
f 48.000	0	0	0	0	0	0	151
f 49.000	0	0	0	0	0	0	120

TOELICHTING:

- De leeftijdstoelag geldt voor 16- en 17-jarige leerlingen, geboren na 1 januari 1963.
- Een thuiswonende invalide leerling voor wie een leeftijdstoelag kan worden aangevraagd wordt op verzoek voor één extra kind gerekend.
- De bedragen van de tabel zijn op jaarbasis berekend. Voor elke volle maand waarin de leerling 16, resp. 17 jaar is, wordt 1/12 deel van de genoemde bedragen uitgekeerd.
- Voor inkomens, gelegen tussen de in de tabel genoemde bedragen, worden tussenliggende toeslagen berekend.
- Als er gelijktijdig voor meer dan één leerling aanspraak bestaat op een leeftijdstoelag, kan een, voor zover met de maximale bedragen zijn toegekend, hogere toeslagen gelden dan de tabel aangeeft en geldt ook een hogere inkomensgrens. De berekeningswijze van deze leeftijdstoelagen wordt op verzoek verstrekt.

In principe wordt bij de beoordeling van een verzoek om een tegemoetkoming uitgegaan van het belastbaar inkomen over 1979 van BEIDE ouders en van het werkelijke aantal kinderen dat op 31 december 1979 geheel tot hun last kwam (dus niet het fiscale aantal kinderen). Als er onverkeerde verliezen zijn verwerkt, wordt van het belastbaar inkomen afgekeken.

**Normen tegemoetkoming
studiekosten v.o.**

voortzetting van pagina 8

de leerling wel aan deze leeftijdseis voldoet 1/12 van dit bedrag uitgekeerd.

Wijze van betaling

De tegemoetkoming in de directe studiekosten voor thuiswonende leerlingen in 1980/1981 zal in één termijn betaalbaar worden gesteld. De tegemoetkomingen in de reiskosten, alsmede de tegemoetkomingen ten behoeve van uitwonende leerlingen, zullen in de regel in twee gelijke termijnen worden betaald. De eerste termijn wordt zo mogelijk eind juli en de tweede in januari uitgekeerd.

De leeftijdstoelag wordt in vier termijnen, te weten eind augustus, begin december, eind februari en eind mei uitbetaald. De termijnbetaling in augustus heeft betrekking op de leeftijdstoelag voor de maanden augustus tot en met oktober. De daaropvolgende termijnen hebben betrekking op respectievelijk de leeftijdstoelag voor de maanden november tot en met januari, februari tot en met april en mei tot en met juli.

(Beschikking van 29 september 1980, nr. SF 29963).

Bijlage 9.

NEDER
STAATS

LANDSE
COURANT

woensdag

29 juli

OFFICIËLE UITGAVE VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

Zowel geschiktheids- als financiële normen gehanteerd
**Ook dit jaar weer tegemoetkoming
in kosten van studeren**

Ook dit jaar zullen weer tegemoetkomingen in de studiekosten voor leerlingen van het voortgezet onderwijs worden toegekend. Het Ministerie vermaakt onder studiekosten de directe studiekosten (boeken e.d.), eventueel reiskosten en voor niet-thuiswonende leerlingen de meerkosten van het uitwonen.

Bij de beoordeling van de aanvragen worden zowel geschiktheidsnormen als financiële normen in aanmerking genomen. De regeling is vergelijkbaar met die van het vorig studiejaar alleen op het punt van de hoogte van de bedragen bijgesteld.

Uitwonen voor de berekening van de tegemoetkoming in het belastbare inkomen van beide ouders over 1982. De maximale tegemoetkoming in de directe studiekosten bedraagt voor het studiejaar 1981/1982:
A. f 500 voor:
- hoger beroeps onderwijs, l.a.v.o., d.a.v.o.;
- d. f 400 voor:
- h.a.v.o., atheneum, gymnasium, m.b.o., m.t.o., o.s.o. (C.O.) en v.o.s.o.;
- m.b.o., m.t.o., o.s.o., m.b.o., m.t.o., o.s.o. (C.O.) en v.o.s.o. voor:
- c. f 300 voor:
- middelbaar agrarisch onderwijs, middelbaar technisch onderwijs (excl. eerste leerjaar en z.g.), middelbaar middenbaar onderwijs (incl. informatie-opleiding en steunmaatregelenverkeer);
- d. f 200 voor:
- eerste leerjaar m.t.o., opleiding sportleiders (C.O.S.), opleiding verpleegkunde.

Kamerbewoners

Voor thuiswonende leerlingen kan aan de tegemoetkoming in de directe studiekosten een bedrag voor reiskosten worden toegevoegd indien de woonplaats van de leerling een andere plaats is dan de plaats waar de school is gevestigd en de afstand van centrum tot centrum meer dan acht kilometer bedraagt. In dat geval wordt f 37 per kilometer per jaar toegevoegd tot een maximum van f 1.170 voor leerlingen die op 1-8-1981 achttien jaar of jonger waren. Voor ouderen geldt een bedrag van f 46 per kilometer per jaar met een maximum van f 1.300.

Indien de leerling op kamers woont of in een internaat verblijft, kan naast de tegemoetkoming in de directe studiekosten een tegemoetkoming worden verstrekt in de meerkosten van het uitwonen zijn van maximaal f 2.070 voor leerlingen die nog geen achttien jaar oud zijn en maximaal f 4.050 voor oudere leerlingen.

Dan is er nog de leeftijdstoelag voor leerlingen in het volledig dagonderwijs. Deze toelag is ingesteld als een tegemoetkoming voor schoolgaande kinderen van zestien en zeventien jaar. De maximale toelag bedraagt, afhankelijk van het ouderlijk inkomen f 1.620. De inkomensnormen waarbij nog een leeftijdstoelag kan worden toegekend zijn aanzienlijk ruimer dan die bij de tegemoetkomingen voor boeken of voor reiskosten.

Voor leerlingen jonger dan achttien jaar geldt dat de uitkeringen aan de ouders worden gedaan. Hierop vindt een zogeheten voorheffing plaats, zodat de uitbetaalde tegemoetkomingen netto zijn. Aanvragen dienen uiterlijk 30 november 1981 te zijn ingediend. Voor kinderen die na deze datum zestien jaar worden kan nog uitsluitend een leeftijdstoelag worden aangevraagd tot het eind van de maand volgend op die waarin het kind zestien jaar werd.

Leerlingen van achttien jaar en ouder krijgen de tegemoetkoming zelf toegekend. De tegemoetkomingen worden gestaal in de vorm van een gift toegekend.

Rijksstudietoelagen

De toelagen voor het hoger beroeps onderwijs en het wetenschappelijk onderwijs zijn ook dit jaar weer verhoogd. Het maximum bedraagt in 1981/1982

voor een uitwonderd student f 10.490 (excl. college- en inschrijvingsgeld) en voor een thuiswonend student f 7.070 (excl. college- en inschrijvingsgeld en eventuele reiskostenvergoeding). Deze bedragen worden, nu de promessen met ingang van 1981-1982 zijn afgeschaft, behalve met het verschuldigde inschrijvingsgeld (voor w.o.) ook verhoogd met het verschuldigde collegegeld (voor w.o. en h.b.o.). De maximum toelagen voor de opleiding tot kleuterleidster bedragen voor het komende jaar f 8.690 voor een uitwonderd student en f 5.270 voor een thuiswonend student (excl. een eventuele reiskostenvergoeding). De studietoelagen worden meestal als gemiddelde toelagen verstrekt, namelijk voor een deel beurs en een deel renteloos voorschot. Het bodembedrag, dat als renteloos voorschot wordt verstrekt, zal voor het wetenschappelijk onderwijs f 1.630 en voor het hoger beroeps onderwijs f 1.550 bedragen. Het overig deel van de toelag zal worden gegeven in de verhouding 70% beurs en 30% renteloos voorschot worden verstrekt.

Rentelodragende leningen

Het maximum van rentelodragende leningen is voor het studiejaar 1981-1982 vastgesteld op f 5.700. Het minimum te lenen bedrag blijft gehandhaafd op f 500. De rente voor 1981 is vastgesteld op 10,75%.

Rentelodragende studieleningen kunnen in het algemeen worden gesloten door meerderjarige studenten in het wetenschappelijk en hoger beroeps onderwijs, die niet voor een rijksstudietoelag in aanmerking komen, maar wel bevredigende studieresultaten halen.

Bijlage 10

Normen tegemoetkoming studiekosten en rijksstudietoelagen 1984/1985

rie

Leerlingen voortgezet onderwijs beneden 21 jaar

Voor het schooljaar 1984/1985 zullen, evenals in het voorgaande jaar, tegemoetkomingen in de studiekosten worden verstrekt aan leerlingen in het voortgezet onderwijs beneden de 21 jaar. Onder studiekosten worden verstaan directe studiekosten (zoals boeken en leermiddelen), overige studiekosten, eventuele reiskosten en, voor uitwonende leerlingen, de meerkosten van het uitwonend zijn. Maatgevend voor de berekening van de tegemoetkoming is de financiële draagkracht van de ouders. Deze wordt in beginsel bepaald door het belastbaar inkomen van beide ouders in 1983, het vermogen van de ouders en het aantal kinderen dat op 31 december 1983 ten laste van de ouders kwam.

Een maximale tegemoetkoming in de vier onderscheiden categorieën zal in de regel - ervan uitgaand dat er geen sprake is van vermogen - mogelijk zijn tot een belastbaar inkomen van f 27 270. Een gedeeltelijke tegemoetkoming in de directe studiekosten zal mogelijk zijn tot f 28 890 (f 32 130 als de leerling in het schooljaar 17 jaar of ouder wordt). Een gedeeltelijke tegemoetkoming in de overige studiekosten zal mogelijk zijn tot een inkomen van f 40 230,-. Voor thuiswonende leerlingen is daarenboven een tegemoetkoming in de reiskosten mogelijk bij een inkomen tot f 36 990 en voor uitwonende leerlingen een tegemoetkoming in de meerkosten van het uitwonend zijn bij een inkomen tot f 45 090. Bij de vermelde inkomsgrenzen is ervan uitgegaan, dat er in het gezin geen andere afhankelijke kinderen waren dan de leerling. Voor elk afhankelijk kind méér, worden de grenzen verhoogd met f 1 620. Voor het schooljaar 1984/1985 bedraagt de maximale tegemoetkoming in:

- de directe studiekosten:*
    - o f 350 voor kinderen die in het schooljaar nog niet de leeftijd van 17 jaar bereiken;
    - o f 700 voor kinderen die in het schooljaar 17 jaar of ouder worden;
  - de overige studiekosten:*
    - o f 1000 voor kinderen die in het schooljaar 16, 17 of 18 jaar worden;
  - de reiskosten:*
    - o f 1170 voor thuiswonende kinderen die in het schooljaar nog niet de leeftijd van 20 jaar bereiken;
    - o f 1470 voor thuiswonende kinderen die in het schooljaar 20 jaar of ouder worden;
  - de meerkosten van het uitwonend zijn:*
    - o f 3020 voor uitwonende kinderen die in het schooljaar nog niet de leeftijd van 19 jaar bereiken;
    - o f 5180 voor uitwonende kinderen die in het schooljaar 19 jaar of ouder worden.
- Het schooljaar loopt van 1 augustus 1984 tot en met 31 juli 1985. De tegemoetkomingen worden geheel in de vorm van een gift verstrekt.

Leerlingen voortgezet onderwijs van 21 jaar en ouder en studenten h.b.o. en w.o.

Voor het studiejaar 1984/1985 zullen, als in het voorgaande jaar, rijksstudietoelagen worden verstrekt aan leerlingen in het voortgezet onderwijs van 21 jaar

studieplaats groter is dan 8 kilometer. Deze vergoeding bedraagt per jaar f 39 per kilometer voor aanvragers die op 1 september 1984 18 jaar of jonger zijn en f 49 per kilometer voor aanvragers die op die datum ouder zijn. In beide gevallen geldt een maximum van f 2750.

De 'mengverhoudingen' zijn dezelfde gebleven, dat wil zeggen dat voor leerlingen van 21 jaar en ouder in het voortgezet onderwijs de toelage verstrekt wordt in de verhouding 80% beurs (+ gift) en 20% renteloos voorschot (dat na afloop van de studie moet worden terugbetaald). Voor studenten w.o. en h.b.o. wordt eerst een zogenoemd bodembedrag, hetwelk altijd als renteloos voorschot wordt verstrekt, in mindering gebracht. Dit bedraagt voor het studiejaar 1984/1985 voor studenten w.o.: f 1 640 en voor studenten h.b.o.: f 1 600. Het meerdere wordt verdeeld in de verhouding 70% beurs en 30% renteloos voorschot. Onveranderd zal blijven de 'bijdrage-vrije voet' (het maximum-inkomen waarover geen ouderlijke bijdrage in de kosten van studie en levensonderhoud van studerende kinderen behoeft te worden betaald) van f 27 270 en het percentage (42,3%), dat de ouderlijke bijdrage van het zogeheten méér-inkomen (belastbaar ouderlijk inkomen minus 'bijdrage-vrije voet' en minus aftrek voor andere kinderen) vormt. De aftrek voor andere van de ouders afhankelijke kinderen is vastgesteld op f 3300; waarbij het systeem van 'telkinderen' is afgeschaft.

Deeltijdstudies, schriftelijke cursussen en opleidingen open universiteit

Voor het studiejaar 1984/1985 zullen, evenals in voorgaande jaren, tegemoetkomingen in de studiekosten worden verstrekt aan studenten die deeltijdstudies en schriftelijke cursussen volgen. Onder die regeling vallen nu voor het eerst ook opleidingen aan de Open Universiteit, die dit studiejaar met de eerste cursussen begint. Een andere belangrijke verandering is de verlaging van de minimum leeftijdsgrens, van 23 naar 21 jaar.

Voor mondelinge deeltijdstudies geldt een maximale vergoeding in de kosten van boeken en leermiddelen van f 700 per jaar. Bij dat bedrag kunnen worden opgeteld het cursusgeld, het examengeld en, wanneer de interlokale afstand tussen het centrum van de woonplaats en het centrum van de studieplaats groter dan 8 kilometer is, de eventuele reiskosten. Deze laatste vergoeding bedraagt per jaar f 49 per kilometer, tot ten hoogste f 1 470. Wordt er minder dan vier dagen per week gereisd, dan gaat er voor iedere 'reisloze' dag een kwart van de voor de aanvrager berekende reiskostenvergoeding af. Voor schriftelijke cursussen is in het algemeen alleen een tegemoetkoming in de cursuskosten mogelijk. De maximale tegemoetkoming is gelijk aan de maximale tegemoetkoming voor de vergelijkbare mondelinge deeltijdopleiding. Wanneer de cursuskosten onder het maximum blijven, dan kunnen ook de kosten van boeken en leermiddelen worden vergoed, zolang het hoogste bedrag voor de vergelijkbare mondelinge opleiding niet wordt overschreden. Reiskosten kunnen slechts worden

d worden valt niet ver an de ht bij huis, in in een 9% start in familie en

in slotte nog in stand arieerd rekening te van k enkele bedrijf

namiek van is verkrijg-eografisch t van

eurring

orlum bij de e Evil that e Thompson or personen opje een elddadige

de film Jean-Claude 11 minuten, or personen weiddadige moralistis-zijn voor

llen die er zijn ter bij het heheer, terwijl een aantasting betekent. it moment andere , zoals :talen, op te aktische vengen, vergunning-ikend wordt : minister op an dergelijke

nens wil zij aantal daarbij s horen wordt de Waterstaat iterprovinciaal r, de Unie van rdinatiecom-ontreiniging

Uitwerking

den voorfilm bij de
productie *Evil that*
ur J. Lee Thompson
lazen voor personen
t dit filmpje een
an geweldadige

vaardigde film
gisseur Jean-Claude
1 uur 31 minuten,
aten voor personen
it er geweldadige
n en de moralisti-
delijk zijn voor

rschillen die er zijn
minister bij het
waterbeheer, terwijl
open een aantasting
atie betekent.
op dit moment
om andere
ngen, zoals
re metalen, op te
in praktische
meebrengen,
n de vergunning-
oereikend wordt
uit de minister op
heid van dergelijke

rmemens wil zij
een aantal daarbij
nties horen
inet wordt
van de Waterstaat
et Interprovinciaal
heer, de Unie van
Coördinatiecom-
verontreiniging
eraadpleegd.

Brazilië

king een bedrag
rse noodhulp-
nhoudende
staan.

000 gulden
a de hulporgani-
lom Fortaleza in
or voedselvoor-
ndere voorzienin-

n Justitie,

elanghebbenden,
ntrekking van
dissements-
hage, ter

vacature wordt
Majesteit de
t, binnen 30

ming in de directe studiekosten zal
mogelijk zijn tot f 28 890 (f 32 130 als de
leerling in het schooljaar 17 jaar of
ouder wordt). Een gedeeltelijke
tegenwoordiging in de overige studie-
kosten zal mogelijk zijn tot een
inkomen van f 40 230,-. Voor thuiswo-
nende leerlingen is daarenboven een
tegenwoordiging in de reiskosten
mogelijk bij een inkomen tot f 36 990 en
voor uitwonende leerlingen een
tegenwoordiging in de meerkosten van
het uitwonend zijn bij een inkomen tot
f 45 090. Bij de vermelde inkomensgren-
zen is ervan uitgegaan, dat er in het
gezin geen andere afhankelijkke
kinderen waren dan de leerling. Voor
elk afhankelijk kind méér, worden de
grenzen verhoogd met f 1 620.

Voor het schooljaar 1984/1985 bedraagt
de maximale tegenwoordiging in:

de directe studiekosten:

o f 350 voor kinderen die in het
schooljaar nog niet de leeftijd van 17
jaar bereiken;

o f 700 voor kinderen die in het
schooljaar 17 jaar of ouder worden;
de overige studiekosten:

o f 1000 voor kinderen die in het
schooljaar 16, 17 of 18 jaar worden;
de reiskosten:

o f 1170 voor thuiswonende kinderen
die in het schooljaar nog niet de leeftijd
van 20 jaar bereiken;

o f 1470 voor thuiswonende kinderen
die in het schooljaar 20 jaar of ouder
worden;

de meerkosten van het uitwonend zijn:

o f 3020 voor uitwonende kinderen die
in het schooljaar nog niet de leeftijd
van 19 jaar bereiken;

o f 5180 voor uitwonende kinderen die
in het schooljaar 19 jaar of ouder
worden.

Het schooljaar loopt van 1 augustus
1984 tot en met 31 juli 1985. De
tegenwoordigingen worden geheel in de
vorm van een gift verstrekt.

Leerlingen voortgezet onderwijs
van 21 jaar en ouder en
studenten h.b.o. en w.o.

Voor het studiejaar 1984/1985 zullen,
als in het voorgaande jaar, rijksstudie-
toelagen worden verstrekt aan leerlingen
in het voortgezet onderwijs van 21 jaar
en ouder (op 31 maart 1985) en aan
studenten in het hoger beroepsonderwijs
en het wetenschappelijk onderwijs.
De budgetten, zoals de maximale
toelagen ook wel worden genoemd,
bedragen voor het studiejaar 1984/1985
f 10 420 voor uitwonende en f 6 773
voor thuiswonende studenten. Deze
budgetten kunnen worden verhoogd
met collegegeld (w.o.: f 898 en h.b.o.:
f 778) en inschrijvingsgeld (w.o.: f 150
of cursusgeld (h.b.o.: tot ten hoogste
f 778)). Thuiswonende studenten
kunnen bij hun budget tevens een
vergoeding in de eventuele reiskosten
optellen, wanneer de interlokale
afstand tussen het centrum van de
woonplaats en het centrum van de

dagen na het verschijnen van deze
Staatscourant aan het Ministerie van
Justitie, Hoofddirectie Organisatie
Rechtspleging en Rechtshulp in te
zenden.

Voor zover zulks bij een vorige
sollicitatie nog niet is geschied dienen
daarbij te worden overgelegd:

- een uittreksel uit het register van
geboorten;
- een bewijs van Nederlanderschap;
- een recente pasfoto;
- een verklaring omtrent het gedrag,
welke op de datum van sollicitatie niet
ouder is dan een half jaar.

van studerende kinderen behoeft te
worden betaald) van f 27 270 en het
percentage (42,3%), dat de ouderlijke
bijdrage van het zogeheten méér-inko-
men (belastbaar ouderlijk inkomen
minus 'bijdrage-vrije voet' en minus
af trek voor andere kinderen) vormt. De
af trek voor andere van de ouders
afhankelijke kinderen is vastgesteld op
f 3300; waarbij het systeem van
'telkinderen' is afgeschaft.

Deeltijdstudies, schriftelijke cursussen en opleidingen open universiteit

Voor het studiejaar 1984/1985 zullen,
evenals in voorgaande jaren, tegemoet-
komingen in de studiekosten worden
verstrekt aan studenten die deeltijdstu-
dies en schriftelijke cursussen volgen.
Onder die regeling vallen nu voor het
eerst ook opleidingen aan de Open
Universiteit, die dit studiejaar met de
eerste cursussen begint. Een andere
belangrijke verandering is de verlaging
van de minimum leeftijdsgrens, van 23
naar 21 jaar.

Voor mondelinge deeltijdstudies geldt
een maximale vergoeding in de kosten
van boeken en leermiddelen van f 700
per jaar. Bij dat bedrag kunnen worden
opgeteld het cursusgeld, het examengeld
en, wanneer de interlokale afstand
tussen het centrum van de woonplaats
en het centrum van de studieplaats
groter dan 8 kilometer is, de eventuele
reiskosten. Deze laatste vergoeding
bedraagt per jaar f 49 per kilometer, tot
ten hoogste f 1 470. Wordt er minder
dan vier dagen per week gereisd, dan
gaat er voor iedere 'reisloze' dag een
kwart van de voor de aanvrager
berekende reiskostenvergoeding af.

Voor schriftelijke cursussen is in het
algemeen alleen een tegenwoordiging in
de cursuskosten mogelijk. De maximale
tegenwoordiging is gelijk aan de
maximale tegenwoordiging voor de
vergelijkbare mondelinge deeltijdoplei-
ding. Wanneer de cursuskosten onder
het maximum blijven, dan kunnen ook
de kosten van boeken en leermiddelen
worden vergoed, zolang het hoogste
bedrag voor de vergelijkbare mondelin-
ge opleiding niet wordt overschreden.
Reiskosten kunnen slechts worden
vergoed indien voor de studie aanvul-
lend mondeling onderwijs noodzakelijk
is. Een dergelijke vergoeding bedraagt
dan gemiddeld één dagretour openbaar
vervoer per maand.

Van opleidingen aan de Open Universi-
teit worden de cursuskosten volledig
vergoed. Een vergoeding in de kosten
van boeken en leermiddelen is mogelijk
wanneer het betreffende modul (van
100 studie-uren) voor de eerste maal
wordt gevolgd. Voor de laatstgenoemde
kosten bedraagt de maximale vergoe-
ding f 700 per jaar. De vergoeding in de
reiskosten vindt op dezelfde wijze
plaats als bij de mondelinge deeltijdstu-
dies.

De inkomensgrenzen bedragen (netto):

- voor (echt)paren f 18 247 (plus f 1 620
per afhankelijk kind);
- voor alleenstaande ouders f 16 448
(plus f 1 620 per afhankelijk kind);
- voor alleenstaanden met een
uitkering ingevolge de ABW, AAW,
AWW, RWW, AOW of een rijksstudie-
toelage (hier moet van dat inkomen
- indien van toepassing - worden
afgetrokken de premie ziektekostenver-
zekering):
  - o indien 21 jaar f 9 848;
  - o indien 22 jaar f 11 255;
  - o indien 23 jaar en ouder f 12 793;
- voor alleenstaande ondernemers
moet het (netto) jaarincome gelijk zijn
aan de normbedragen voor overige
alleenstaanden.

1° pag. no. 17.

19.6. 1985

125 Lore 11.

modulen én het aantal bezoeken dat aan het studiumteam moet

Vergoeding studiekosten schooljaar 1985/1986

Voor het schooljaar 1985/1986 zullen, evenals in het voorgaande jaar, tegemoetkomingen in de studiekosten worden verstrekt aan de ouders van leerlingen die de leeftijd van 18 jaar (1 augustus 1985) nog niet hebben bereikt of aan leerlingen ouder dan 18 maar jonger dan 21 jaar (op 31 maart 1986). Onder studiekosten worden verstaan directe studiekosten (zoals boeken en leermiddelen), overige studiekosten, eventuele reiskosten en voor uitwonende leerlingen de meerkosten van het uitwonend zijn.

Maatgevend voor de berekening van de tegemoetkoming is de financiële draagkracht van de ouders. Deze wordt in beginsel bepaald door het belastbaar inkomen van beide ouders in 1984, het vermogen van de ouders en het aantal kinderen dat op 31 december 1984 ten laste van de ouders kwam. Een maximale tegemoetkoming in de vier ondercheiden categorieën zal in de regel - ervan uitgaand dat er geen sprake is van vermogen - mogelijk zijn tot een belastbaar inkomen van f 27 270,-. Een gedeeltelijke tegemoetkoming in de directe studiekosten zal mogelijk zijn tot f 28 940,- (f 32 280,- als de leerling in het schooljaar 17 jaar of ouder wordt). Een gedeeltelijke tegemoetkoming in de overige studiekosten zal mogelijk zijn tot een inkomen van f 40 630,-. Voor thuiswonende leerlingen is daarenboven een tegemoetkoming

in de reiskosten mogelijk inkomen tot f 37 290,- en v uitwonende leerlingen een tegemoetkoming in de meerkosten, het uitwonend zijn bij een inkomen tot f 45 640,-. Bij de vermelde inkomengrenzen is ervan uitgegaan, dat er in het gezin geen andere afhankelijke kinderen waren dan de leerling. Voor elk afhankelijk kind méér worden de grenzen verhoogd met f 1670,-.

Voor het schooljaar 1985/1986 bedraagt de maximale tegemoetkoming in:

. de directe studiekosten:

f 300,- voor kinderen die in het schooljaar nog niet de leeftijd van 17 jaar bereiken;

f 700,- voor kinderen die in het schooljaar 17 jaar of ouder worden;

. de overige studiekosten:

f 1000,- voor kinderen die in het schooljaar 16, 17 of 18 jaar worden;

. de reiskosten:

f 1170,- voor thuiswonende kinderen die in het schooljaar nog niet de leeftijd van 20 jaar bereiken;

f 1470,- voor thuiswonende kinderen die in het schooljaar 20 jaar of ouder worden;

. de meerkosten van het uitwonend zijn:

f 3020,- voor uitwonende kinderen

die in het schooljaar nog niet de leeftijd van 19 jaar bereiken;

f 5180,- voor uitwonende kinderen die in het schooljaar 19 jaar of ouder worden.

Het schooljaar loopt van 1 augustus 1985 tot en met 31 juli 1986. De tegemoetkomingen worden geheel in de vorm van een gift verstrekt.

uerenden. *ve*
 van 18 jaar
 Voor de
 n, per soort
 teid. Beven-
 en van de
 financiering
 t inkomen en
 n de aanvrager.
 eschuld gaat
 15 jaar. Men
 inuari na het
 betalingsplicht
 stelsel van
 udgettair
 vat nu beschik-
 ring en de
 en en ouder.
 ard.

en nieuw stelsel van
 Deetman (onderwijs en
 ks (landbouw en
 ciale zaken en
 eregeld bij wet. Een
 is op 26 augustus 1985
 erkt aan invoering van

lgt aan een erkende of
 r duurt, kan een
 opleiding doet niet

i de plannen die de
 ofdlijnen voor een
 ii 1984) is dat studeren-
 ruik kunnen maken, in
 at iemand midden in
 anderen stelt de
 oud is het lopende
 gangsregeling voor wie
 we stelsel al studiefi-
 e leeftijd, de studie

isisbeurs. Hierbij wordt
 onend. Woont iemand
 3520 gulden; voor wie
 eschikbaar. Inkomen
 omen of vermogen wel.
 en bedrag van f 1502
 normbedrag voor
 t vloerbedrag dat de
 18-jarige alleenstaande.
 Voor een thuiswonende
 minderd tot f 5022. Van
 ctering.
 en en leermiddelen.
 middelbaar beroeps-
 voortgezet onderwijs

kostenverzekering. Dit
 or wie niet in het

ool-, college- of

tegemeetkoming in de
 lag op de basisbeurs.
 iet gehuwd) die
 dt de basisbeurs
 houd dat deze zou

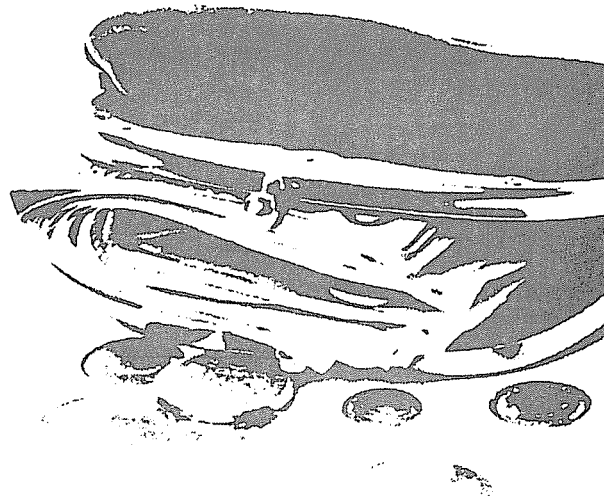
financiering wordt

te
 lerwijs,
 ijs,
 nderwijs,
) en h.a.v.o.,
 rentedragende lening,

ult per onderwijssoort.
 traagkracht: hoe hoger
 groter die draagkracht

Normbedrag levensonderhoud f9022 voor degenen die op kamers wonen en f5022 voor thuiswonende studerenden.

Foto: André Ruigrok, Landsmeer

28/8/81

13 y lege 12.

Nieuwe regeling tegemoetkoming studiekosten voor studerenden tot 18 jaar

Alle voltijdstuderenden in het voortgezet, hogs en wetenschappelijk onderwijs jonger dan 18 j kunnen - afhankelijk van het inkomen van de o een tegemoetkoming krijgen in de studiekoste kader van de nieuwe Wet op de studiefinancier de huidige regeling Tegemoetkoming Studiekosten aantal onderdelen aangepast. Al eerder we voorstellen gedaan voor een nieuwe studiefinanciering voor deeltijdstuderenden (zie Uitleg n

De nieuwe regeling Tegemoetkoming Studiekosten, di Deetman tegelijk met het Voorstel van Wet op de studie naar de Tweede Kamer heeft gestuurd, wijkt op een af van de bestaande regeling.

De maximum leeftijdsgrens is verlaagd van 21 naar 18. Daarna vallen de voltijdstuderenden onder het nieuwe financieringsstelsel.

Nu is de regeling alleen van toepassing op studerende voortgezet onderwijs, in de toekomst zullen ook studerende het hoger beroeps- en wetenschappelijk onderwijs onder de regeling vallen.

De regeling is niet langer beperkt tot de door het departement van Onderwijs en Wetenschappen bekostigde en aangebooden opleidingen.

In de toekomst zal bij de bepaling van de draagkracht van ouders ook rekening worden gehouden met de kosten van studerende kinderen die al onder deze regeling of onder het oude stelsel van studiefinanciering vallen.

De hoogte van de tegemoetkoming wordt gelijkmatig verlaagd naar gelang meer wordt verdiend dan het minimum. De maximumgrens van waar af de ouders bijdragen in de studiekosten van de oude regeling werd de bijdrage sprongsgewijs verlaagd naar het inkomen hoger werd.

Tot slot zal de studievoortgangcontrole in de nieuwe regeling niet meer voorkomen. Dat is een gevolg van het feit dat de oude regeling geldt voor beneden 18-jarigen. De oude regeling geldt voor 21 jaar.

De maximum bedragen van de tegemoetkoming zijn: voor de eerste en leermiddelen 350 gulden (m.a.v.o., h.a.v.o., v.w.o.) of 500 (m.b.o., h.b.o., w.o.), een tegemoetkoming in overige stukken (alleen voor 16- en 17-jarigen) 1000 gulden, meerkosten voor uitwonend zijn 1600 gulden, een reiskostenvergoeding van de onderwijsbijdrage (alleen voor h.b.o. en w.o. overige onderwijsbijdragen worden namelijk al vastgesteld hand van de hoogte van het inkomen).

Om administratief-technische redenen is het niet mogelijk de regeling tegelijk met de Wet studiefinanciering op 1 oktober in te voeren. Het is wel de bedoeling de regeling uiterlijk na invoering van de studiefinancieringswet van kracht te worden.

NA INZENDING FINANCIËLE GEGEVENS

INNEN VIER WEKEN BESCHIKKING TEGEMOETKOMING LESGELD

Bg lsgc 13

Als het financiële formulier voor het aanvragen van een tegemoetkoming studiekosten vóór 1 september a.s. aan de centrale directie Studiefinanciering wordt verzonden, dan kan nog voor de 26e van diezelfde maand de beschikking over de lesgeldcompensatie uitgaan.

meer bij de school voor te schieten. Zij krijgen een apart bericht over het lesgeld. Dit kan als betalingsbewijs dienen. Ouders die een gedeeltelijke vergoeding van het lesgeld krijgen moeten alleen het resterende gedeelte nog bij de school voldoen. Dat betekent een aanmerkelijke verlichting van de taak van de scholen om het lesgeld te innen. Vanaf het cursusjaar 1988-'89 wordt het lesgeld helemaal niet meer geïnd door de scholen. Dan is inmiddels het systeem van centrale inning ingevoerd.

ALGEMEEN

De termijn wordt genoemd in de Nota naar aanleiding van het eindverslag die minister Deetman onlangs naar de Tweede Kamer heeft gestuurd met de schriftelijke antwoorden aan de kamerleden over de lesgeldwet.

De Lesgeldwet moet gaan regelen dat vanaf het cursusjaar 1987-'88 ook 16- en 17-jarige leerlingen in het voortgezet onderwijs lesgeld gaan betalen. Dat is opnieuw f1030,- voor het komende cursusjaar. Vorig jaar betaalden alleen leerlingen in het voortgezet onderwijs van 18 jaar en ouder lesgeld. Voor 16- en 17-jarigen werd de onderwijsbijdrage nog via de belastingen geïnd. Als het parlement met de lesgeldwet instemt, betaalt vanaf het cursusjaar 1987-'88 iedereen die niet meer leerplichtig is en voortgezet onderwijs volgt aan een school voor volledig dagonderwijs een vast bedrag aan lesgeld. Daarmee vervalt de inning via de belastingen. Afhankelijk van het ouderlijk inkomen bestaat voor het lesgeld een vergoeding via de regeling Tegemoetkoming Studiekosten, althans voor 16- en 17-jarigen. De leerlingen van 18 jaar en ouder krijgen een compensatie via de wet studiefinanciering.

Kort

Omdat het parlement de Lesgeldwet nog in behandeling heeft wil de minister de mogelijkheid bieden dat het lesgeld voor het cursusjaar 1987-'88 niet noodzakelijkerwijs vóór de aanvang van het schooljaar moet worden betaald. De wet schrijft voor dat de leerling pas kan worden ingeschreven bij de school nadat het lesgeld is voldaan. Daarom stelt de minister nu in zijn antwoorden op de vragen voor dat de scholen, die in 1987 nog één maal het lesgeld innen, met de ouders een betalingsregeling kunnen treffen. Het lesgeld moet dan wel uiterlijk vóór 1 december 1987 zijn voldaan. Dat is vooral belangrijk voor de

ouders die recht hebben op een gehele of gedeeltelijke compensatie van het lesgeld via de regeling tegemoetkoming studiekosten. Om hen te wijzen op deze vergoeding zal een voorlichtingscampagne van start gaan, nadat het parlement de wet heeft aanvaard. Degenen die dan aanvragen, krijgen een financiële vragenlijst. Nadat die is teruggestuurd, duurt het in september nog zo'n vier weken voordat de beschikking over de toekenning wordt verzonden, zo blijkt uit de beantwoording. Degenen die al een tegemoetkoming hadden aangevraagd, krijgen automatisch daarbij ook de compensatie voor het lesgeld waar ze recht op hebben. Leerlingen vanaf 18 jaar krijgen maandelijks hun studietoelage volgens de wet studiefinanciering. Daarin is - opnieuw afhankelijk van het inkomen van de ouders - een compensatie voor het lesgeld opgenomen. De ouders die een volledige vergoeding van het lesgeld krijgen, hoeven het lesgeld niet

Vergoeding

In de beantwoording van de minister is ook een nieuwe tabel voor vergoeding van het lesgeld opgenomen. De kamer had namelijk kritiek op het feit dat een groep ouders van 16- en 17-jarige leerlingen in het nieuwe stelsel (dus met betaling van het inkomensafhankelijke lesgeld en een mogelijke vergoeding die wél afhankelijk is van het inkomen via de tegemoetkoming studiekosten) er op achteruit zouden gaan ten opzichte van het oude systeem van de heffing via de belastingen. Dat is de groep ouders met een belastbaar inkomen van ongeveer 45.000 gulden per jaar. Om aan die kritiek tegemoet te komen stelt de minister nu voor het inkomenstraject waarvoor een vergoeding geldt, te verlengen (zie tabel). ■

Belastbaar inkomen	0	1	2	3	4	5
t/m 35.620	1.030	1.030	1.030	1.030	1.030	1.030
35.621 t/m 37.290	687	1.030	1.030	1.030	1.030	1.030
37.291 t/m 38.960	687	687	1.030	1.030	1.030	1.030
38.961 t/m 40.630	343	687	687	1.030	1.030	1.030
40.631 t/m 42.300	343	343	687	687	1.030	1.030
42.301 t/m 43.970	343	343	343	687	687	1.030
43.971 t/m 45.640	0	343	343	343	687	687
45.641 t/m 47.310	0	0	343	343	343	687
47.311 t/m 48.980	0	0	0	343	343	343
48.981 t/m 50.650	0	0	0	0	343	343
50.651 t/m 52.320	0	0	0	0	0	343
meer dan 52.320	0	0	0	0	0	0

Tegemoetkoming in het lesgeld voor een 16- of 17-jarige VO-studerende bij een aantal andere ten laste van de ouders komende kinderen

UITLEG NR 90 20 MEI 1987

Afschrift Ministerie O. en W.